ΕΚ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΑΝΥ ΩΦΕΛΙΜΩΤΑΤΩΝ & ΛΙΑΝ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΩΤΑΤΩΝ

ΨΥΧΟΦΕΛΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΓ. & Θ. ΠΑΤΕΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ΚΥΡΙΛΟΥ

Ἀρχ)που Ἀλεξανδρείας κλπ.

«Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφὰς
Ἐν αὐταῖς εὑρήσετε Ζωὴν αἰώνιον».
Μελετᾶτε νὰ σωθῆτε. Εἰ δ' ἄλλως δὲν διαβάζετε
Τάλανοι (θὰ) κολασθῆτε».

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

τοῖς ἐν Χῷ ἀδελφοῖς καὶ πν. μας ἐν Κῳ Τέκνοις,
παρ' ὑμ. Πν. Π. Ἐλαχίστου Ἱερομ. καὶ Πνευ]κοῦ
Ματθαίου προσκυνητοῦ
Ἁγιορείτου Κρητὸς Λαυριώτου
Γν. Ὀρθοδόξου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1931

ΕΚ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

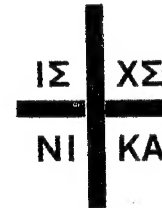
ΠΑΝΥ ΩΦΕΛΙΜΩΤΑΤΩΝ & ΛΙΑΝ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΩΤΑΤΩΝ

ΨΥΧΟΦΕΛΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΓ. & Θ. ΠΑΤΕΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ΚΥΡΙΛΟΥ

'Αρχ)που 'Αλεξανδρείας κλπ.

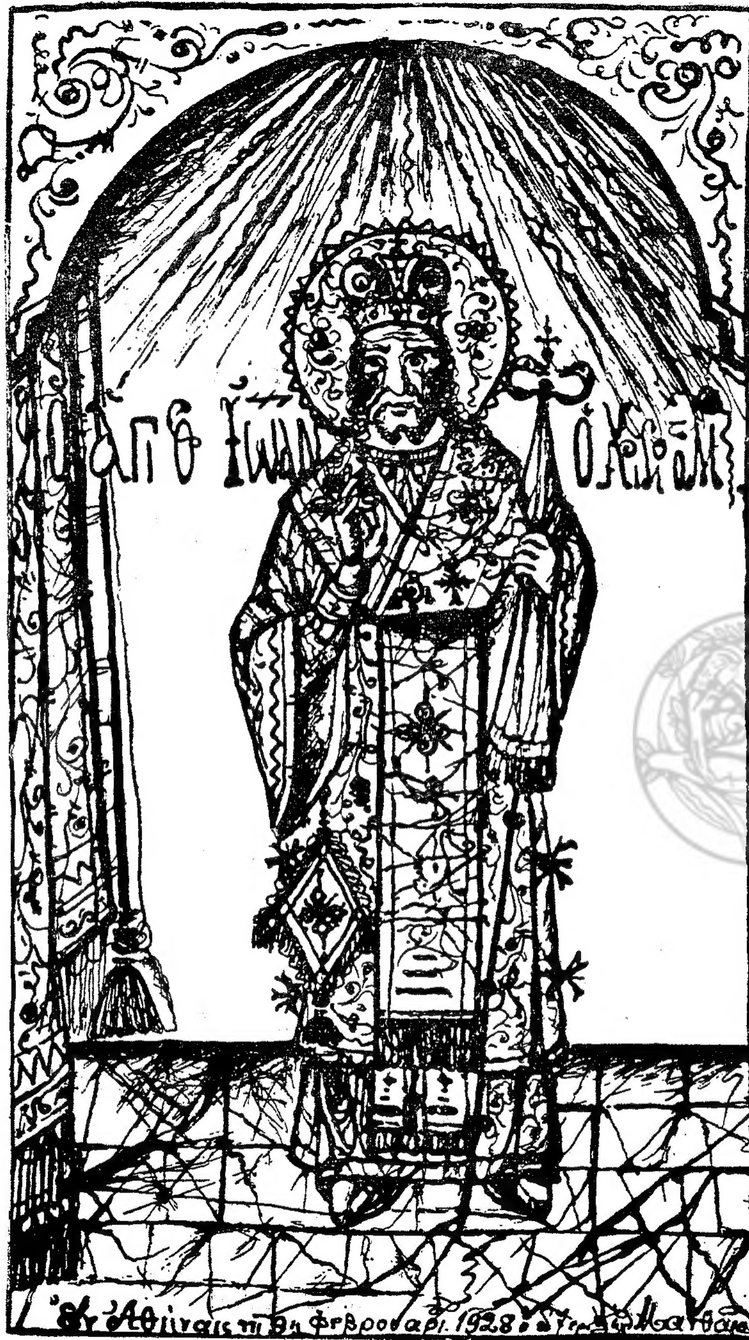
«'Ερευνᾶτε τὰς Γραφὰς
'Εν αὐταῖς εὑρήσετε Ζωὴν αἰώνιον».
Μελετᾶτε νὰ σωθῆτε. Εἰ δ' ἄλλως δὲν διαβάζετε
Τάλανοι (θὰ) κολασθῆτε».

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

τοῖς ἐν Χῷ ἀδελφοῖς καὶ πν. μας ἐν Κω Τέκνοις,
παρ' ὑμ. Πν Π. 'Ελαχίστου 'Ιερομ καὶ Πνευ]κοῦ
Ματθαίου προσκυνητοῦ
'Αγιορείτου Κρητὸς Λαυριώτου
Γν. 'Ορθοδόξου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1931

ΩΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΑΡΙΔΙΟΥ

Τὸν θαυμαστὸν Λόγον τοῦ Θ. Π ἡμῶν, Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ χρυσορρήμονος καὶ χρυσοστόμου, τὸν πάνυ κατανυκτικώτατον καὶ λίαν ψυχωφελέστατον, ὡς καὶ ὠφελιμώτατον ὡς καὶ λοιποὺς οὐχ ἅπαξ ἀλλ᾽ εἰ ἦν σοι δυνατὸν καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν τε καὶ ἑσπέραν, μετὰ Μ. προσοχῆς καὶ εὐλαβίας σου καὶ κατανύξεως ν᾽ ἀναγινώσκης (ὡς καὶ οὐ λέγω εἰς ἄλλους πολλούς, ἀλλ᾽ εἰ δυνατόν σοι, εἰς ὅλον τὸν κόσμον διαδώσῃς). Καὶ Μ. ὁ μισθός σου ἐν οὐρανοῖς: καὶ δι᾽ αὐτῶν πολλαὶ ψυχαὶ θὰ σωθῶσιν.

«Ὁ ἐξάγων ἄξιον, ἐξ ἀναξίου, ὡς τὸ στόμα μου ἔσται». Ὡς καὶ μὴ κρύψεις τὸ δοθέν σοι παρὰ Κυρίου Τάλαντον, ἵνα μὴ καταδικασθῇς ἐν τῷ αἰωνίῳ πυρὶ μετὰ τοῦ ὀκνηροῦ ἐκείνου ἀχρείου δούλου, τοῦ κρύψαντος τὸ τάλαντον. Ἀλλὰ προθύμως καὶ ἀόκνως, πολαπλασιάσῃς, καὶ ἀκούσεις παρὰ τοῦ Δεσπότου Π. Λ. Φωνῆς. «Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγων εἶς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σὲ καταστήσω· εἴσε-λθε- εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου». Ὡς γὰρ καὶ ὁ Θεάδελφος Ἅγιος Ἰάκωβος λέγει. «Ἀδελφοί, ἐὰν τὶς ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ αὐτόν γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν».

Ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος, ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ κατεργάζεται. Εἴτις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλ᾽ἀπάντων καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ Θεῷ καὶ Πατρί, αὕτη ἐστίν. Επισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας, ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

(ὡς καὶ περὶ τῆς Πίστεως λέγει) «Πιστεύω, κἀγὼ ἐκ τῶν ἔργων μου, τὴν πίστιν μου δείξωσει· Σὺ δὲ πιστεύεις; δεῖξόν μοι διὰ τῶν ἔργων σου τὴν πίστιν σου. Πίστις ἐκτὸς ἐκ τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστί». Καὶ τὰ δαιμόνια ἐκήρυττον. «Τὶ ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθες πρὸ καιροῦ βασανῖσαι ἡμᾶς». ἀλλ᾽ὅμως δὲν ἐδικαιώθησαν, ἀλλὰ δαίμονες πάλιν ἔμεινον. Οὕτω πῶς καὶ ὀρθ. χριστιανὸς ὅταν μόνον Πίστιν μόνον ἔχει ἔργα δὲ δὲν ἔχει, οὐ σώζεται, ὡς καὶ πάλιν ἔργα ἔχει, ἀλλὰ Πίστιν δὲν κολάζεται. Ὡς οἱ σημερινοὶ λεγόμενοι ἠγέται κακόδοξοι.

Τῶν γραφομένων μου, μετὰ Μ. προσοχῆς οὐχ ἅπαξ ἀλλὰ πάντοτε ἀναγινώσκεται νὰ σωθῆτε.

Εἰς τὸν Θ. Π. Ἅγιον Ἰωάν. τὸν Χρυσόστομον

Διὰ μὲν τῶν πολιτικῶν στίχων ἐννόησον τοῦ λόγου ὠφέλειαν

Ἁγίου θείου μας πατρός ὅστις Λόγ. ἀναγνώση.
Ἀδύνατον τὸν βίον του, ζωην του, διορθώση
Ἐκτός μόνον ὁ ἄθεος, φρενόλυπτος μασσῶνος·
Θὰ μένῃ ἀδιόρθωτος, ὡς ὁ Ἰούδας μόνος.
Εἰδ' ἄλλως τε καὶ λάβ' αὐτόν, πιστὸς (ὀρθ.) νὰ ἀναγινώσκῃ·
Θὰ μάθῃ ὅσα ἤκουσε, καὶ πράττει οὐ γινώσκει.
Καὶ ὅσα ὁ Χρυσόστομος, ἐν λόγῳ του μᾶς λέγῃ·
Τὰ μέλλοντα ποῦ θά συμβοῦν, τοῖς πᾶσι παραγγέλλει.
Μὴν ἀπατᾶσθε ἄνθρωποι, ἐν κόσμῳ μὴ πλανᾶσθε·
Ἐν πλούτῳ δόξῃ καὶ τιμή, θνητοί νὰ μὴ καυχᾶσθε.
Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἡ φοβερά, ὥρα φρικτή θανάτου·
Μὲ τρόμον βλέπει ἡ ψυχή, κατοίκησιν τοῦ τάφου.
Τοῦ σώματος διάλυσιν, ὡς καὶ τροφὴν σκωλήκων·
Τῶν ἀμετανοήτων τε, κι' ἀπίστων καταδίκων.
Αἰώνιον τὴν κόλασιν, σκότους τοῦ ἐξωτέρου·
Πυρίνου μὲν τοῦ ποταμοῦ, φρικτοῦ τὰ γὰρ ἑτέρου.
Καί ὅλας ὅσας τὰς δεινάς, ἀνηκούστους κολάσεις·
Διὰ τὰς ἁμαρτίας της, θείας τὰς ἀπολαύσεις.
Χάνει θὰ καταδικασθῇ, ἐν Ἅδῃ ν' ὠδυνᾶται.
Μετὰ δαιμόνων τῶν σκληρῶν, κλαίει μυρολογᾶται.
(ἐν κολάσει δεινῇ αἰωνίως Βασανίζεται)

Τότε οὐαί καὶ ἀλλοίμονον τὴν καταδικασθεῖσαν·
Αἰς Ἅδου καταχθόνια, κἀκεῖ φυλακεσθεῖσαν.
Τότε βλέπει ὁ ἄνθρωπος, ψυχὴ θρηνεῖ λυπεῖται·
Ματαίως καὶ ἀνωφελῶς, κλαίει μεταμελεῖται.
Πρὸ πάντων ὅταν θὰ δεθῇ, ἡ γλῶσσα μὴν ὁμιλήσῃ·
Σωματικὰ καὶ ψυχικά, χρέη τακτοποιήσῃ.
Νὰ βλέπῃ δὲ τοὺς συγγενεῖς, φίλους τοὺς πάντας κλαίουν.
Καὶ νὰ θρηνοῦν δὲ γοερῶς, ὅλοι τους καὶ νὰ λέγουν.
Δὲν ὁμιλεῖς ἀγαπητέ, νὰ μᾶς παρηγορήσῃς;
Τὴν φλόγαν τῆς καρδίας μας, (λύπην) διὰ φωνῆς σου, σβύσῃς;
Δείκνύει μετὰ σχήματα, ὡς καὶ μεταμελεῖται·
Νὰ ὁμιλήσ' οὐ δύναται, δεινῶς στενοχωρεῖται.
Μέγας ἀγών δὲ τῆς ψυχῆς, ὥρας τῆς τελευταίας·
Τήν μεταμέλειαν σκληράν, ζωῆς τῆς προτεραίας.
Καὶ τοῦτο μόνον οὐκ' ἀρκεῖ, ἀλλ' ἐν ἀγῶνι βλέπει·
Θεοῦ ἀγγέλους φοβερούς, μέλλοντα ἐπιβλέπει.
Τότε ἀρχίζει κλαίουσα καὶ γοερῶς θρηνοῦσα·
Καὶ δεομένη λέγουσα, ὡς καὶ παρακαλοῦσα.
Δέομαι καὶ παρακαλῶ, Ἄγγελοι ἐλεήσατέμε·
Ποιήσω τὴν μετάνοιαν, καὶ ἀναμένετ έ με

Ἄγγελοι ἐλεήσατε, μὴ σώματος χωρῖσαι·
Ὀλίγον ἀναμένετε ὅπως μετανοῆσαι.
(Μέγας φόβος, τρόμος τότε! Φεῖσαι ἡμῶν Κύριον)

Νὰ κλαύσω καὶ θρηνήσω μὲν, ἔργα καλὰ ποιήσω·
Δι' ἐλεημοσύνης δε κριτὴν μ' ἐκδυσωπήσω.
Ἀλλὰ φεῦ! οἴμ' ἀλλοίμονον! Ἀγγέλων ἀποκρίσει·
Κολάσεώς τε τῆς φρικτῆς, δαιμόνων κατοικήσει.
Ὦ ψυχή! ὦ ἐλεεινὴ ὦ ψυχὴ παναθλία·
Ψυχὴ ἀμετανόητε, μᾶλλον δὲ τρισαθλία
Ἔξελθε καὶ πορεύθητι, εἰς κόλασιν αἰωνίαν·
Πυρὶ δὲ κατακαίεται ταρτάρῳ τρισαθλία.
Οὐαὶ δὲ καὶ ἀλλοίμονον! ἄνθρωπον κολασμένον·
Εἰς τὰς τοῦ Ἅδου φυλακάς, τὸν καταδικασμένον.
Καλλήτερον του ἦτον μὲν, ἐν κόσμῳ μὴ γεννᾶται·
Παρὰ εἰς αἰωνίους δέ, κολάσεις ν' ὀδυνᾶται (βασανίζεται)
Φεῖσαι καὶ καὶ ῥῦσαι Δέσποτα, ἁμαρτολοὺς κολάσεις·
Καὶ μὴ εἰς πὺρ τὸ ἄσβεστον, πιστοὺς (ὀρθ.) καταδικάσεις.
Ἀλλὰ φιλανθρωπώτατε, Χριστέ μου νὰ μᾶς σώσῃς·
Ἐκ τῶν δεινῶν κολάσεων, πάντας ἐλευθερώσῃς.
Καὶ οἷς κρίμασιν ἐπίστασαι, σῶσον μας ὦ Χριστέ μου·
Τῆς βασιλείας Σοῦ Πατρός, ἀξίωσον Θεέ μου.
Διὰ πανάγνων πρεσβειῶν, Μητρός Σου (καὶ Μ. μας) Πλαστουργέμας
Δια πανάγν ἱκεσιῶν, Μητρός Σου Πάντ' Ἁγίωσ· (προσευχῆς)
Προφητῶν Ἀποστόλων μας Ἱεραρχῶν Μαρτήρων (Οσίων)
Ὦ Παναγία μου ἁγνή, εὐσπλαγχνίσου μας σώσῃς.
Αἰωνίου κολάσεως πάντας ἐλευθερώσῃς.
Γένοιτο Παναγία μου, πόθοι μας πληρωθῶσιν·
Οἰκτρόταταί μας προσευχάς ὅπως εἰσακουσθῶσιν.
Ἀμὴν Γένοιτο Κύριε.

ΛΟΓΟΣ

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν μάταιον βίον καὶ εἰς κατάνυξιν καὶ ὠφέλειαν ἡμῶν κατανυκ]τος καὶ πάνυ ὠφέλ]τος. Εὐλόγησον Πάτερ!

Ὅσοι τοῦ βίου μάταια, καὶ ἀπολλύμενα πράγματα κατελίπατε, μὴ πάλιν τὴν ὑμετέραν καρδίαν, εἰς αὐτὰ ἀποστρέφεται. Ὁ πλοῦτος παρέρχεται, καὶ ἡ δόξα ἀπόλυται. Τὸ κάλλος μαραίνεται, καὶ πάντα διαλύονται, καὶ ὡς καπνὸς παρέρχεται, καὶ ὡς σκιὰ παράγουσιν. Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης. «Καὶ μάτην ταράσσεται, πᾶς ἄνθρωπος. Ὄντως γὰρ μάτην ταράσσεται, καὶ μάτην θορυβοῦνται, μάτην θορυβοῦνται χειμάζονται. Νῦν οἱ συνάγοντες τὰ μετ' ὀλίγον ἀπολλυμένα

ὅπερ λαβεῖν μεθ' ἑαυτῶν οὐ δύνανται· ἀλλὰ πάντα καταλυμπάνοντες,
γυμνοὶ ὡς ἐγεννήθημεν, πρὸς φοβερὸν δικαστὴν πορευόμεθα. Κἂν
πάντας τοὺς θυσαυροὺς συνάγωμεν ἐδῶ, ἐκεῖ γυμνοὶ καὶ ἐλεεινοί, σκυ-
θρωποί, σκοτεινοί, συντετριμμένοι, τεταπεινωμένοι τετραχυλισμένοι, ἐν
φόβῳ καὶ τρόμῳ· κατηφεῖς, ὀδυνηροί, εἰς γῆν τὸ πρόσωπον ἐρρημένον
καὶ τοῦτο μετὰ αἰσχύνης καλύπτοντες, οὕτως πορευόμεθα. Οὕτως ἀνι-
στάμεθα, οὕτως παριστάμεθα. Εἰς ἐκεῖνον τὸ Μέγα, εἰς ἐκεῖνον τὸ φο-
βερὸν τὸ φρικτόν, τὸ απροσωπόλιστον τὸ ἀδοροδόκητον ἀκατάληπτον
δικαστήριον καὶ κολαστήριον. Ὅπου ἄγγελοι τρέμουσιν. Ὅπου θρόνοι
φοβεροὶ τίθενται. Ὅπου οἱ βίβλοι τῶν πράξεων ἡμῶν ἀνοίγονται. Ὅπου
ὁ ποταμὸς τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου· ὅπου ὁ ἀνήμερος σκώληξ. Ὅπου τὸ
ἀφώτιστον σκότος. Ὅπου ὁ ἀθέρμαστος τάρταρος. Ὅπου ὁ βρυθμὸς τῶν
ὀδόντων. Ὅπου τὸ ἀκατάπαυστον δάκρυον· ὅπου οἱ ἀσύγητοι στεναγμοὶ
Ὅπου τὸ ἀπαραμύθυτον πένθος. Ὅπου οὐκ ἔστιν γέλος, ἀλλὰ κλαθμός.
Ὅπου οὐκ ἐστὶ φέγγος ἀλλὰ τρόμος. Ὅπου οὐκ ἔστιν χαρμονή, ἀλλὰ
στεναγμός. Ὅπου οὐκ ἔστιν τροφή, ἀλλὰ ἀνταπόδωσις. Φοβερὸν ὄντως
τὸ ἀκοῦσαι, φοβερώτερον δὲ τὸ ἰδέσθαι πᾶσαν κτίσιν, ἐξαίφνης ἀντιστα-
μένην, καὶ ἀπολογουμένην ὑπὲρ λόγων, ὑπὲρ εὐθυμήσεων, ὑπὲρ τῶν ἐν
νυκτί· ὑπὲρ τῶν ἐν ἡμέρᾳ· ὧν ἥμαρτεν ἕκαστος ἀπατηθήσεται. Μέγας
φόβος τότε ἀδελφοί. Μέγας τρόμος. Μεγάλη ἀνάγκη ἡ γενομένη τότε·
οἵα οὐδέποτε ἐγένετο, οὐδὲ γίνεται, ἐπὶ τῆς φρικτῆς ὥρας ἐκείνης. Ὅτε
οἱ Ἄγγελοι περιτρέχουσιν. Αἱ σάλπιγγες βοῶσι. Τὰ ἄστρα πιδοῦσιν.
Ὁ ἥλιος σκοτίζεται. Οἱ οὐρανοὶ εἰλίσσονται, ἡ γῆ πᾶσα σχλεύεται. Αἱ
δυνάμεις προτρέχουσιν. Τὰ σεραφεὶμ βοῶσι. Τὰ χερουβὶμ σείονται· τὸ
ἄνω καὶ κάτω, τὰ ἐπίγεια, τα καταχθόνια ταράσσονται. Τὰ μνημεῖα
ἀνοίγονται. Τὰ κριτήρια εὐτρεπίζονται. Πολὺς φόβος, ἀδιήγητος ὁ τρό-
μος, ἀνερμήνευτος ἡ ἀνάγκη ἡ τότε γενομένη. Μέγας ὁ χειμὼν ἐκεῖνος,
Μέγας ὁ κλίδων, χαλεπὴ ἡ περίστασις, ἀκατάληπτος ὁ θόρυβος. Ἀκού-
σωμεν τοῦ Δανιὴλ λέγοντος· «ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτός, ἕως οὗ
θρόνοι ἐτέθησαν, καὶ παλαιὰς ἡμερῶν ἐκάθησεν. Ὁ θρόνος αὐτοῦ φλὸξ
πυρός, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγουν. Ποταμὸς πυρὸς εἷλκεν ἔμπροσθεν
αὐτοῦ. Χίλιαι χιλιάδες παρεστήθησαν αὐτῷ καὶ μύριαι μυριάδες ἐλειτούρ-
γουν αὐτῷ. Κριτήριον ἐκάθισέν καὶ βίβλοι ἠνεώχθησαν.« Ἔφριξε τὸ πνεῦμα
μου, ἐγὼ Δανιὴλ ἰδών· καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνετάραξάν με
βαβαί! Ὁ Προφήτης τὰ ὁρόμεναι τῆς μελλούσης Κρίσεως ἰδὼν ἔφριξε·
καὶ τί ἄρα ἡμεῖς μέλλομεν ὑπομένειν. Ὅταν ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυ-
σμῶν, παριστάμεθα γυμνοί, καὶ τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ
τραχήλου σὺν τοῖς ἀποκρύφοις ἔργοις ἡμῶν τοῖς πᾶσι δεικνύοντες.

Τότε τῶν βλασφήμων αἱ γλῶσσαι, ἀπὸ τῶν ἀποτόμων Ἀγγέλων συν-

τρίβονται. Τότε τῶν φυλαργύρων αἱ τρέμουσαι χεῖρες κρέμανται καὶ
ζεόμεναι ὀδυνῶνται. Τότε οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν διανευόντων ἐξορίσσονται.
Ποῦ τότε γονεῖς; ποῦ ἀδελφοί, ποῦ πατήρ; ποῦ μήτηρ; ποῦ φίλοι, ποῦ
γείτων; Ποῦ ἡ τῶν βασιλευόντων, φαντασίαι; Ποῦ ἡ τῶν ἀρχόντων ἡ
ἐξουσία; ποῦ ἡ τῶν δικαστῶν ὑπερηφάνεια; Ποῦ οἱ δοῦλοι; ποῦ αἱ
δουλῖδες; Ποῦ ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱματίων; ποῦ ὁ εὐτρεπισμὸς τῶν
δακτύλων; ποῦ τά συρικά; ποῦ τὰ φύσσινα; Ποῦ ἡ φαντασία τοῦ χρυ-
σοῦ; ποῦ ὁ κτῦπος τοῦ ἀργύρου; ποῦ οἱ παράδεισοι κῆποι. Ποῦ αἱ οἰ-
κίαι αἱ κεκοσμημέναι; Ποῦ οἱ φυλαττόμενοι θησαυροί; ποῦ οἱ παρο-
ρόντες τοὺς πένητας, καὶ ὡς ἀθάνατοι διακείμενοι; ποῦ οἱ ὀνειδίζοντες
τοὺς πτωχούς; ποῦ οἱ παραβλέπτοντες τοὺς ἐν ἀνάγκαις ὄντας. Ποῦ οἱ
γελῶντες, καὶ τοὺς εὐλαβεῖς ἐκμυκτυρίζοντες; ποῦ εἰσὶ οἱ λέγοντες· Φι-
λάνθρωπος ἐστὶν ὁ Θεὸς καὶ οὐ κολάζῃ τοὺς ἁμαρτωλούς; Πόσον οὖν
μετανοήσωσιν οἱ ταῦτα λέγοντες; Πόσον κόμψονται καὶ οὐκ ἐστὶν ὁ ἐλεῶν
αὐτούς. Πόσον στενάζουσι καὶ οὐδεὶς ὁ λυτρούμενος, πόσον τ' αὐτοῖς κα-
τακόπτοντες εἴπωσιν, οὐαί! ἑαυτοῖς ἀπολέσαμεν ἐδιδασκόμεθα καὶ οὐ
προσέχαμεν· ἐνουθετούμεθα καὶ κατεφρονοῦμεν. Διεμαρτύροντο ἡμῖν καὶ
οὐκ ἐπιστεύαμεν τῶν θείων γραφῶν λεγόντων. Προσέχετε ἕκαστος ἑαυτόν
ὅτι καὶ περὶ ἀργοῦ λόγου, λόγον δόσωμεν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἀλλ' ἡμεῖς
οὐδὲν ταῦτα ἐλογιζόμεθα. Διὰ τοῦτο δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ, ὄν-
τως ἀξίως κολαζόμεθα. Διὰ μικρὸν χρόνον ἀμελήσαντες, τῷ αἰωνίῳ
πυρὶ καταδικαζόμεθα. Διὰ δόξαν ματαίαν καὶ ἀπάνθρωπον, τῆς ἀληθοῦς
δόξης ἐστερήθημεν. Διὰ πλοῦτον ἀπολλυμένον τοῦ πλούτου τῆς βασι-
λείας τῶν οὐρανῶν ἐξεπέσαμεν, ὄντως δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ.

Νῦν οἱ νηστεύσαντές τρυφῶσιν. Οἱ ἁγνεύσαντες ἑαυτοῖς εἰς τὸν Οὐ-
ράνιον Νυμφῶνα χορεύουσιν. Οἱ σκορπίσαντες ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν
Οἱ κλαύσαντες, αἰωνίως ἀγάλλωνται. Οἱ καταφρονήσαντες τῶν ἐπιγείων
ἀπέλαβον τὰ ἐπουράνια. Μόνοι δὲ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, κολάσει ἀξίως
παρεδόθημεν καὶ νῦν κράζομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐλεών. Στενάζοντες
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ σώζων. Ἵνα οὖν καὶ ἡμεῖς, μετ' ἐκείνων τῶν ἀφρόνων
τὰ τοιαῦτα ρήματα, ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι εἴπωμεν. Δεῦτε προφθάσωμεν
τὸ ἑαυτόν τέλος. Προλάβωμεν τὸν κλέπτην τῶν ψυχῶν ἡμῶν; Δράμωμεν
ὡς καιρὸν ἔχομεν. Στενάξωμεν μετανοήσωμεν, ἐξυπνισθῶμεν ἐκ τοῦ
ὕπνου τῆς ραθυμίας ἡμῶν, ἐκ τοῦ βάρους τῆς ἀμελείας ἡμῶν. Ὑψώσω-
μεν χεῖρας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶσαι καὶ εἴπωμεν. Ἰησοῦ, σῶσον
ἀπολλύμεθα. Σπεύσωμεν πρὶν ὁ Ἥλιος δύσει πρὶν ἡ θύρα κλεισθῇ.
Ἐπὰν ἡ νὺξ καταλάβῃ οὐδεὶς ἐργάζεται, ἐπὰν ἡ πανήγυρις τοῦ βίου
λυθῇ οὐδεὶς πραγματεύεται. Ἐπὰν τὸ θέατρον λυθῇ οὐδεὶς στεφανοῦται
Οὐδεὶς ἀγωνίζεται· οὐδεὶς πιστεύει. Διὸ δράμωμεν δρόμου σφοδροῦ, ἵνα

φθάσωμεν· ἵνα καὶ ἡμεῖς κρούσαντες ἀκούσωμεν, οὐκ' οἶδα ὑμᾶς : Ὀρθοποδήσωμεν αἰδεσθῶμεν. Πόσω τὸν Δεσπότην ἀτιμάζομεν. Πόσα τὸν εὐεργέτην παροξύνομεν, αἰσχυθῶμεν λοιπόν. Ὁ γὰρ καιρὸς ἤγγικε καὶ ἡ ἡμέρα ἔφθασεν. Καὶ δεῖ ἡμᾶς λόγον ἀποδοῦναι, ὑπὲρ ὅλου τοῦ βίου ἡμῶν. Ὅμως παυσώμεθα τῆς τροφῆς, τοῦ αἰσχροῦ γέλωτος, ἵνα μὴ κλαύσωμεν ἐκεῖ πικρῶς. Παυσώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς λοιδωροῦντας, ἀδικοῦντας, μισοῦντες, καταλαλοῦντες; Παυσόμεθα θησαυρίζοντες, πλεονεκτοῦντες. Σχολάσωμεν ταῖς προσευχαῖς καὶ ταῖς δεήσεσιν, ταῖς νηστείαις ταῖς ἀγρυπνίαις. Ἐξομολογησόμεθα· ἐπιστρέψωμεν ἀδελφοί. Ἐπιστροφῆς γὰρ ὁ καιρὸς οὗτος. Μετανοήσωμεν, μετανοίας γὰρ ὁ καιρός καὶ δακρύων πολλῶν. Δείξομεν μετάνοιαν Θεῷ ἐμμέριμνον καὶ κρίσεως ἡμέραν μελετημένην καὶ ἁμαρτίαν λοιπὸν παρ' ἡμῶν μεμισημένην καὶ γνώμην διορθωμένην. Ποιήσωμεν ὧδε μικρόν, ἵνα μὴ κολασθῶμεν ἐκεῖ αἰωνίως. Ἀγωνισώμεθα προσκαίρως, ἵνα μὴ βασανισθῶμεν εἰς ἀπεράντους αἰῶνας. Ὁ χρόνος μικρός, ἡ δὲ κρίσις μακρά. Τὸ τέλος ἐγγὺς καὶ ὁ γνησίως μετανοῶν οὐδείς. Ἕκαστος γὰρ θέλει ζητήσει τὸν καιρὸν ὃν κακῶς ἐδαπάνησεν καὶ οὐχ εὑρήσει. Οὐαὶ τῷ ἀμελοῦντι Ζητήσει γὰρ σταγόνα ὕδατος φλεγόμενος καὶ οὐδεὶς ὁ παρέχων. Οὐαὶ! τῷ ἀπιστοῦντι ὅτι αἰωνίως κολάζεται· οὐαί ! τῷ μὴ μετανοοῦντι, ὅτι πρὸς αὐστηρὸν Κριτὴν ἀπέρχεται· οὐαί! τῷ ραθύμῳ ὅτι πρὸς ἀποτόμους ἀγγέλους παραδίδοται. Μὴ φεισώμεθα τῶν ἑαυτῶν σωμάτων, ἀλλὰ ταῦτα κατατρίψωμεν. Ἐπειδὴ μακάριοι οἱ πινῶντες καὶ διψῶντες. Τὸ δὲ σῶμα πιλὸς ἐστὶν καὶ ἐλεύσεται ὥρα καὶ ἡμέρα φοβερὰ καὶ ἀπαραίτητος. Καὶ εἰς γῆν ἡ γῆ πορεύεται. Καὶ ἡ κόνις πάλιν κόνις γίνεται.

Διὸ νήψωμεν παρακαλῶ, ὁδοιπορήσωμεν δυσωπᾶ. Μὴ ἑαυτοῖς ἀπατήσωμεν. Ἔστω γὰρ καὶ τρυφῶμεν· ἔστω καὶ πλουτοῦμεν πεντήκοντα ἔτη· ἢ καὶ ἑκατόν. Καὶ μετὰ ταῦτα τί ; Γῆρας καὶ μετὰ ταῦτα νόσος καὶ μετὰ ταῦτα ἀδυναμία, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ φρικτὴ ἐκείνη ὥρα ἡ παρὰ πάντων προσδοκωμένην καὶ φριττομένην καὶ ἀμελουμένην. Μέγας φόβος τότε ἀδελφοί ! Μέγα δὲ ἐστὶν ἰδεῖν ψυχὴν χωριζομένην ἐκ τοῦ σώματος. Μεγάλη ὥρα τῆς ἀνάγκης ἐκείνης ὅταν ἡ φωνὴ κρατηθήσεται. Ὅταν ἡ γλῶσα καθαρὸν λόγον εἰπεῖν οὐ δύναται· ὅταν στρέφωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς συνεχῶς εἰς τοὺς παρεστῶτας ἡμῖν ἀδελφούς, ἢ φίλους, ἢ γονεῖς, οὐ γνωρίζομεν· ἢ τάχα καὶ γνωρίζομεν, ἀλλὰ φθέγξασθαι πρὸς αὐτοὺς οὐ δυνάμεθα. Τῶν θρηνούντων ἡμᾶς ἀκούωμεν καὶ τούτους παραμηθύσασθαι οὐ δυνάμεθα. Τὰ τέκνα ὀδυρόμενα καὶ δακρύοντά βλέπομεν καὶ τὸν πόνον ἐκείνων ἔχοντες πορευόμεθα. Καὶ τί λέγω τέκνα ; ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἔστιν μέριμνα τέκνων, οὐδὲ φίλων, οὐδὲ ἄλλη φροντὶς συνέχει ἡμᾶς· μόνον ἡ μνήμη τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων καὶ

πῶς ἀπαντήσωμεν τῷ Κριτῇ. Καὶ ποίαν ἀπολογίαν εἴπομεν. Καὶ ποῖος
ἄρα τόπος δέξεται ἡμᾶς. Εἶτα ὡς ταῦτα ἐνθυμούμενοι ἐξαίφνης ἐφίσταν-
ται ἡμῖν Ἄγγελοι ἀπότομοι, παρὰ Θεοῦ ἀπεσταλμένοι. Τότε ἡμεῖς θεω-
ροῦντες τούτους, ἐὰν ἀνευπρέπιστοι εὑρεθῶμεν, μέλλομεν ταράσσεσθαι
καὶ τῆς κλίνης φεύγειν δοκιμάζοντες, καὶ μὴ δυνάμενοι δέ, ἀλλὰ ἐλεει-
νοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ στιγνῷ τῷ προσώπῳ προσέχωμεν πρὸς αὐτοὺς παρα-
καλοῦντες, δυσωποῦντες, ἱκετεύοντες. Ἐλεήσατε ἡμᾶς φιλάνθρωποι Ἄγ-
γελοι λέγοντες, ἐλεήσατε. Μὴ μὲ ἄκαρπον πρὸς τὸν Κριτὴν ἐπενέγκητε·
μὴ μὲ ἁμαρτωλόν τοῦ σώματος χωρίσητε. Δέομαι καὶ δυσωπῶ, δώσατέ
μοι ὀλίγον χρόνον μετανοῆσαι, στενάξαι, πενθῆσαι, ἐλεημοσύνας ποιῆσαι.
Διό, δυσωπῶ, δυσωπήθητε· παδακαλῶ, παρακλίθητε ἐπειδὴ κακῶς τὸν
ἑαυτοῦ βίον ἐδαπάνησα καὶ ἠνάλωσα. Ταῦτα παρ' ἡμῶν ἀκούοντες οἱ
Ἄγγελοι λέγουσι πρὸς ἡμᾶς. Ὦ ψυχὴ ταπεινή, ὦ ψυχὴ ἐλεεινή ! Πά-
σας τὰς ἡμέρας σου ἐν ἀμελείᾳ ἔζησας καὶ ἄρτι μετανοῆσαι θέλεις ; Ὦ
ψυχὴ ὁ Ἥλιος ἐβασίλευσεν· ὁ χρόνος σου τετέλεσθαι, ἡ ἐκκοπὴ ἔφθασεν.
Ὁ Θεὸς ἐκέλευσεν ἀθλία ψυχή· ἔξελθε ἐν πυρὶ αἰωνίῳ κατὰ τὰς πράξεις
σου· οὐκ ἔστιν σοι λοιπὸν ἐλπίς· οὐκ ἔστιν σοι σωτηρία, ἀλλὰ αἰω-
νίως τε τιμωρία. Ταῦτα ἀκούοντες ἀδελφοί, μὴ πλανηθῶμεν. Κρίσις
ἐστὶν καὶ Κόλασις αἰωνία. Καὶ πῦρ ἄσβεστον καὶ σκώληξ ἀτελεύτητος
καὶ σκότος ἐξώτερον· καὶ τάρταρος καὶ βρυγμὸς καὶ κλαθμὸς ὡς ὁ Κύριος
ἐν Εὐαγγελίοις ἐμνημόνευσε καὶ οὐ ψεύδεται. Ὁ Οὐρανὸς γὰρ φησὶ καὶ
ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν». Διὸ φοβηθῶμεν
καὶ φρίξομεν πάντες οἱ ἐν ἁμαρτίαις ζήσαντες καὶ σπουδάσωμεν τῆς με-
τανπίας, εὐαρεστῆσαι τῷ Χριστῷ.

Μὴ ραθυμήσωμεν, μὴ ἀποκάμωμεν, κρούοντες καὶ λέγοντες. Ἄνοι-
ξον ἡμῖν, ἄνοιξον τοῖς ἀναξίοις καὶ ταπεινοῖς καὶ ἁμαρτωλεῖς, διὰ τό
ὄνομά σου τὸ Ἅγιον. Σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ δόξα, εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Π. ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσορ. Χρυσοστόμου.

Τί ζητεῖ ὁ Θεὸς παρὰ σοῦ Ἀδελφέ, πλὴν τῆς σωτηρίας; Ἐὰν δὲ σὺ ἀμελῇς καὶ οὐ βούλῃ σωθῆναι καὶ τὰς εὐθείας ὁδοὺς τοῦ Θεοῦ μὴ βαδίσαι καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ θέλῃς ἐπιτελεῖν, σεαυτὸν ἀποκτείνειν καὶ σεαυτὸν ἐκβάλλεις τοῦ Οὐρανίου νυμφῶνος.

Τί ὑπερηφανεύει, ὦ ἄνθρωπε, πηλὸς ὢν καὶ σαπρία; Τί τὸν αὐχένα ἐπαίρεις, τὸν μετ' ὀλίγον σημαινόμενον ;

«Ἄνοιξον τὰ φιλάνθρωπα Χριστέ μου νὰ μᾶς σώσῃς
«Ἐκ τῶν ἀπείρων μας παθῶν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃς.
«Διὰ πανάγνων πρεσβειῶν, Μητρός σου Παναγίας
«Χριστιανῶν προστάτιδος, ψυχῆς μας σωτηρίας
«Ἐπίσης πάντ' Ἁγίων σου, Ἀποστόλων Μαρτύρων
«Προφητῶν καὶ Ἱεραρχῶν καὶ ὅλων τῶν Ὁσίων».

Κατεπλάγη Ἰωσήφ. Ἦχος π. δ.

Ἀναλόγισαι ψυχή, πῶς παραστῶμεν τῷ Κριτῇ ἐν τῇ ὥρᾳ τῇ φρικτῇ, τίθενται Θρόνοι φοβροὶ καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ πράξεις διελέγχονται· τότε ὁ Κριτὴς ἀδυσώπητος· πρὸ δήματος γὰρ πῦρ πρόπορεύεται, ὥσπερ ἀγρίκ θάλασσα σὺν ἤχω κατακαλύπτον τοὺς πταίσαντας. Ἀναλογίζου ταῦτα ψυχή μου καὶ τὰ ἔργα σου εὔθυνον.

«Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφὰς, ὅτι ἐν αὐταῖς, εὑρήσετε ζωὴν αἰώνιον» Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις.

«Λιμὸν μέγαν ἐπάξω ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἄρτου καὶ δίψης ὕδατος, ἀλλὰ ρήματος Κυρίου Λόγου Θεοῦ. Ἁγίους Προφ. Καὶ πραγματικῶς σήμερον, πληροῦνται οἱ προφ. Λόγοι, ὡς καὶ Δαυῒδ προφήτης «Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχριώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. Καὶ ἄνθρωπος, ἐν τιμῇ ὤν, παρεσυνεβλήθη τοῖς Κτίνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθην αὐτοῖς». Ἀλλὰ ἄνθρωποι! «Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, ὅσα οὐχ᾽ ὑπάρχει μετὰ θάνατον οὐ παραμένει ὁ πλοῦτος, οὐ συνοδευει ἡ δόξα ἐπελθὼν γὰρ ὁ θάνατος, ταῦτα πάντα ἐξηφάνισται διὸ ἀδελφοι ἐννοήσαντες τὸ βραχὺ τῆς ζωης . . . Καὶ μάτην ταράττεται πᾶς γηγενὴς ὡς εἶπεν ἡ Γραφή. Ὁτε τὸν κόσμον κερδήσωμεν, τότε τῷ τάφῳ οἰκήσωμεν, ὅπου ὁμοῦ βασιλεῖς καὶ πτωχοί . . . Ὁ γὰρ βίος σκιὰ καὶ ἐνύπνιον . . . Λοιπὸν ἀγαπ. Ἀδελφοι μου «Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, οὐ γὰρ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται».

ΛΟΓΟΣ

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Κυρίλλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

Περὶ

Ἐξόδου ψυχῆς, καὶ περὶ τῆς Δευτέρας Χριστοῦ Παρουσίας.

Φοβοῦμαι τὸν θάνατον, ὅτι πικρος μοι ἐστίν. Φοβοῦμαι τὴν γέενναν, ὅτι ἀτελεύτητος ἐστί. Φοβοῦμαι τὸν τάρταρον, ὅτι οὐ μετέχει θέρμης. Φοβοῦμαι τὸ σκότος, ὅτι οὐ μετέχει φωτός. Φοβοῦμαι τὸν σκώλικα τὸν ἰοβόλον ὅτι ἀτελεύτητος ἐστί. Φοβοῦμαι καὶ τοὺς Ἀγγέλους τοὺς ἐπὶ τῆς κρίσεως, ὅτι ἀνελεήμονες εἰσί. Φοβοῦμαι ἐννοῶν τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸ φοβερὸν καὶ ἀδέκαστον δικαστήριον, τὸ βῆμα τὸ φρικῶδες τὸν Δικαστὴν τὸν ἀδέκαστον. Φοβοῦμαι τὸν ποταμὸν τοῦ πυρὸς τὸν πρὸ τοῦ βήματος ἐκείνου συρόμενον καὶ σφοδροτάτη κοχλάζοντα τῇ φλολί. Φοβοῦμαι τὰς ἠκονημένας ρομφαίας, τὰς ἀποτόμους τιμωρίας. Φοβοῦμαι τὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, τὸν βρυχμὸν τῶν ὀδόντων. Φοβοῦμαι τὴν Κόλασιν

τὴν οὐκ ἔχουσα τέλος· πτοοῦμαι τὸν ζόφον τὸν ἀφεγγῆ. Φοβοῦμαι τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Φοβοῦμαι τὸν κλαθμὸν τὸν ἀπαραμύθητον, τοὺς ἀτέκτους ἐλέγχους. Οὐδὲν γὰρ κατηγόρων δεῖται ὁ Δικαστής ἐκεῖνος οὔτε μαρτύρων οὔτε ἀποδείξεων, οὔτε ἐλέγχων ἀλλ᾽ ὅσα ἐπράξαμεν καὶ ἐλαλήσαμεν καὶ ἐβουλευσάμεθα, φέρει εἰς μέσον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν πεπλημμεληκότων. Τότε οὐδεὶς ὁ περιστάμενος καὶ ἐξαρπάζων τῆς τιμωρίας, οὐ πατήρ οὐ Μήτηρ οὐχ᾽ υἱός, οὐχὶ θυγάτηρ, οὐκ ἄλλος τις τῶν συγγενῶν, οὐ γείτων, οὐ φίλος οὐ συνήγορος, οὐ χρημάτων δόσις, οὐ πλούτου περιουσία, οὐ δυναστείας ὄγκος, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὥσπερ κόνις καὶ σποδὸν ἐνήλλακται καὶ μόνος ὁ κρινόμενος ὑπὸ τῶν αὐτοῦ πεπραγμένων τὴν ἐλευθεροῦσαν ἢ τὴν καταδικάζουσαν ὑπόμενοι ψῆφον.

Οἴμοι τῆς συνειδήσεως ἐλεγχούσης μεν, καὶ τῆς Γραφῆς βοώσης καὶ διδασκούσης με ἀπέχων τῶν μιασμάτων καὶ πάντων τῶν ἐβδελυγμένων ἔργων. Οἴμοι. ὅτι τὸν ναὸν τοῦ σώματος ἔφθειρα καὶ τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα ἐλύπησα. Ὦ Θεὲ ἀληθινά σου τὰ ἔργα καὶ δικαία ἡ κρίσις σου καὶ εὐθεῖαι αἱ ὁδοί σου, καὶ ἀνεξιχνίαστα τὰ κρίματα σου. Διὰ πρόσκαιρον ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, ἀθάνατα βασανίζομαι· διὰ ἡδονὴν σαρκός, τῷ πυρὶ παραδίδομαι. Δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ. Ἐκαλούμην καὶ οὐχ ὑπήκουον· ἐδιδασκόμην καὶ οὐ προσεῖχον, διεμαρτύρατό μοι· ἐγὼ δὲ κατεγέλων ἀναγινώσκων καὶ ἐπιγινώσκων οὐκ ἐπίστευσα, ἀλλ᾽ ἐν ἀμελεία καὶ ραθυμία καὶ ἀκηδία, καὶ ἐν περισπασμοῖς καὶ ταραχαῖς καὶ ζάλαις τρυφῶν καὶ σπαταλῶν καὶ σκυρτῶν καὶ ἀγαλλόμενος, καὶ εὐφραινόμενος, ἐδαπάνησά μου τὰ ἔτη καὶ τοὺς μῆνας καὶ τὰς ἡμέρας εἰς τὰ πρόσκαιρα καὶ φθαρτὰ καὶ γήϊνα κοπιῶν καὶ μοχθῶν καὶ ἀγωνιζόμενος· μὴ εἰς νοῦν λαμβάνων ἢ λογιζόμενος, οἷον φόβον καὶ τρόμον καὶ ἀγῶνα καὶ ἀνάγκην ἔχει ἡ ψυχή, ὅτε τοῦ σώματος χωρίζεται. Παραγίνωνται γὰρ εἰς ἡμας στρατιαὶ καὶ δυνάμεις οὐράνιαι καὶ τῶν ὑπεναντίων δυνάμεων, οἱ τοῦ σκότους ἄρχοντες, οἱ Κοσμοκράτωρες τῆς πονηρίας, οἱ Τελωνάρχαι καὶ λογοθέται καὶ πρακτοψηφισταὶ τοῦ ἀέρος καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος, ὁ ἐν κακία δυνάστης οὗ ἡ γλῶσσα εὐσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον. Περὶ οὗ φησὶ ὁ προφήτης «Τὰ βέλη του δυνατὰ ἠκονημένα σὺν τοῖς ἄνθραξει τοῖς ἐρημικοῖς. Καὶ ἐνεδρεύει ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρα αὐτοῦ, ὁ Δράκων ὁ μέγας ὁ ἀποστάτης, ὁ Ἅδης ὁ πλατύνων τὸ στόμα αὐτοῦ, ὁ ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, ὁ ἔχων τοῦ θανάτου τὸ κράτος καὶ τρόπῳ τινὶ δίκην κατέχων την ψυχὴν ἐπιφέρων καὶ ψηφίζων πάντα τὰ ἐν ἐμοὶ πεπραγμένα, ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τὰ ἐν γνώσει καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἀνομήματα καὶ ἁμαρτήματα, ἀπὸ τῆς νεότητος ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ τέλους, ἧς κατελήφθην. Ἐξερευνῶν λοιπὸν ὁποῖον φόβον καὶ τρόμον δοκεῖς τὴν ψυχὴν ἔχειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ

ἐκείνη; Θεωροῦσαν τοὺς φοβεροὺς καὶ ἀγρίους καὶ ἀπηνεῖς καί ἀνηλεεῖς καὶ ἀτιθάσσους δαίμονας, ὡς αἰθίοπας ζοφώδεις παρισταμένους, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα μόνη χαλεπωτέρα ὑπάρχει πάσης κολάσεως· οὕστινας ὁρῶσα ἡ ψυχή θορυβεῖται, θροεῖται ὀδυνᾶται, ταράσεται καί συστέλλεται, πρός τοὺς τοῦ θεοῦ Ἀγγέλους προσφέγουσα. Κατέχεται οὖν ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων διὰ τοῦ ἀέρος παρερχομένη καὶ ὑψουμένη εὑρίσκει τὰ τελώνια φυλάττοντα τὴν ἄνοδον καὶ κρατοῦντα καὶ διακωλύοντα τὰς ἀναβαινούσας ψυχάς· ἕκαστον γὰρ τελώνιον τὰς οἰκίας ἁμαρτίας προσφέρων αὐτῶν.

Τὸ μὲν τῆς καταλαλιᾶς, ὅσα διὰ στόματος καὶ γλώττης, ἀπὸ ψεύδους καί ὅρκου καὶ ἐπιορκίας, ἀργολογίας τε καὶ φλιαρίας καὶ ματαιολογίας, καὶ γαστρου γίας, παραχρήσεις, ἀσωτοποσίας τε οἴνου καὶ ἀμέτρους γέλωτας καὶ ἀπρεπεῖς καὶ φιλημάτων ἀσέμνων καὶ ἀπρεπῶν καὶ ἀσμάτων πορνικῶν. Οἱ δὲ Ἅγιοι Ἄγγελοι, οἱ τὴν ψυχὴν ὁδηγοῦντες, προσφέρουσι καὶ αὐτοί, ὅσα διὰ στόματος καὶ γλώσσης ἐλαλήσαμεν ἀγαθά, προσευχάς, εὐχαριστίας, ψαλμούς ᾠδάς, ὕμνους, ᾄσματα πνευματικά Ἀναγνώσεις γραφῶν καὶ ὅσα διὰ στόματος καὶ γλώσσης ἀγαθὰ τῷ θεῷ παρεπέμψαμεν. Δεύτερον τελώνιον, ὅρασις ὀμμάτων καὶ ὅσα ἀπὸ ἀπρεποῦς θέας καὶ περιέργου καὶ ἀχαλινώτου ὁράσεως καὶ πνευμάτων δολίων. Τρίτον τελώνιον τῆς ἀκοῆς καὶ ὅσα διὰ τῆς τοιαύτης αἰσθήσεως ἀκάθαρτα πνεύματα δέχονται. Τέταρτον τελώνιον ἡ ὄσφρησις ὀσμῆς τε εὐώδους, ἀλλειμάτων καὶ ἡδονικῆ ὀσφρήσεως, ὅπερ γυναιξί θημελικαῖς καὶ ἑταιρίαι ἑταίρισι πρέπουσι. Πέμπτον τελώνιον ὅσα δι' ἀφῆς χειρῶν πονηρὰ καὶ χαλεπὰ ἐπράχθησαν, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς κακίας τελώνια, φθόνου τε καὶ ζήλου, κενοδοξίας τε καὶ ὑπερηφανίας πικριᾶς καὶ ὀργῆς, ὀξυχολίας τε καὶ θυμοῦ, πορνείας καὶ μοιχεία καὶ μαλακίας, φόνου τε καὶ φαρμακείας καὶ τῶν λοιπῶν θεοστιγῶν καὶ μιαρῶν πράξεων, ὧν ἕκαστον ἐν τῇ παρούσῃ ὥρα, οὐκ ἐνί λεπτομερῶς διηγησᾶσθαι, ἐν ἑτέρῳ καιρῷ ταμιεύσθω, καὶ ἁπλῶς οὕτω καθεξῆς ἕκαστον πάθος ψυχῆς, καὶ πᾶν ἁμάρτημα, ἰδίοις τελῶνας ἔχει καὶ φορολογίας. Ψυχὴ οὖν ταῦτα καὶ τὰ μείζονα καὶ πλείονα τούτων θεωροῦσα, ὁποῖον φόβον καὶ τρόμον καὶ κλονὸν δοκεῖς ἔχει, ἕως ὅτου ἡ ἀπόφασις ἔλθῃ; Κἂν ἡ ἐλευθερία αὐτῆς γένηται, ἐκείνη ἐστὶν ἡ ὥρα ἐπώδυνος καὶ ἐπικίνδυνος καὶ πολυστένακτος καὶ ἀπαραμύθητος ἕως ἂν ἴδῃ τὶ τὸ ἀποβησόμενον. Αἱ γὰρ θεῖαι Δυνάμεις ἵστανται κατὰ πρόσωπον τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων καὶ αὗται καλὰς ἐπιφέρουσιν πράξεις διά τε τῶν λόγων καὶ ἔργων καὶ λογισμῶν καὶ ἐννοιῶν. Κατανοεῖ ἡ ψυχὴ μέσον ἱσταμένη ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ, ἕως οὗ ἐκ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἔργων καὶ ἔργων καὶ λόγων αὐτῆς, ἡ κατακριθεῖσα δεσ-

μευθῇ, ἢ δικαιοθεῖσα, ἐλευθερωθῇ τῶν ἰδίων γὰρ ἁμαρτημάτων ἕκαστος ταῖς σειραῖς σφείγγεται, καὶ ἐὰν ᾖ ἀξία, εὐσεβῶς ζήσασα καὶ θεαρέστως βιώσασα παραλαμβάνουσι αὐτὴν Ἄγγελοι καὶ λοιπὸν ἀμέριμνος οὖσα πορεύεται ἔχουσα συνοδοιπόρους τὰς Ἁγίας Δυνάμεις κατὰ τὸ γεγραμμένον. Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί. Τότε πληροῦται τὸ εἰρημένον. Ἀπέδρα ὀδύνην, λύπη, καὶ στεναγμός. Τότε ἀπαλαγεῖσα τῶν πονηρῶν καὶ σαπρῶν καὶ φοβερῶν πνευμάτων ἐκείνων πορεύεται εἰς ἐκείνην τὴν ἀνεκλάλητον χαράν.

Ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἐν ἀμελείᾳ καὶ ἀσωτίᾳ ζήσασα, ἀκούει τὴν δεινοτάτην ἐκείνην φωνήν. «Ἀρθήτω ὁ ἀσεβής. ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου». Τότε αὐτὴν καταλαμβάνουσιν ἡμέραι ὀργῆς καὶ θλίψεως καὶ ἀνάγκης καὶ στενοχωρίας. ἡμέραι σκότους καὶ γνόφου. Τότε ἀφέτες αὐτήν οἱ Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Ἄγγελοι παραλαμβάνουσιν αὐτήν, οἱ Αἴθιοπες ἐκεῖνοι Δαίμονες, καὶ τύπτοντες αὐτὴν ἀνηλεῶς κατάγουσιν αὐτὴν εἰς τὴν γῆν καὶ διχάσαντες αὐτὴν ρίπτουσιν αὐτὴν δεδεμένην δεσμοῖς ἀλύτοις, εἰς γῆν σκοτινὴν καὶ ζοφεράν, εἰς τὰ κατώτερα μέρη, ἐν τοῖς καταχθονίοις καὶ δεσμοτηρίοις καὶ φυλακαῖς τοῦ Ἅδου ἔνθα τυγχάνουσι ἀποκεκλεισμέναι αἱ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων, καθὼς φησὶ ὁ Ἰώβ. « Εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ φοβεράν, εἰς γῆν σκότους αἰωνίου, ἧς οὐκ ἐστὶ φέγγος οὐδὲ ζωὴ βροτῶν ἀλλ' ὀδύνην αἰώνιος καὶ κλαθμὸς ἄπαυστος καὶ βρυθμὸς ὀδόντων ἀσίγητος καὶ στεναγμοί ἀκοίμητοι. Ἐκεῖ οὐχὶ διαπαντός· ἐκεῖ, οἴμοι, οἴμοι, ἐκεῖ κράζουσιν καὶ οὐκ ἐστίν ὁ βοηθῶν· βοῶσιν καὶ οὐδείς ἐστίν ὁ ρυόμενος· οὐκ ἐστί διηγήσασθαι τὴν ἀνάγκην ἐκείνην· οὐκ ἐστίν εἰπεῖν διὰ γλώττης τὰς ὀδύνας των ἐκεῖσε κατακειμένων καὶ ἀποκεκλεισμένων ψυχῶν. Ἀδυνατεῖ πᾶν στόμα ἀνθρώπου φανερῶσαι τὸν φόβον καὶ τρόμον ἐκεῖνον· οὐκ ἔστι χείλη ἀνθρώπου ἰσχύοντα εἰπεῖν τὴν περίστασιν καί τὸν κλαθμὸν αὐτῶν. Στενάζουσιν διηνεκῶς καὶ ἀπαύστως, ἀλλ' οὐδείς ὁ ἐλεῶν κράζουσιν ἐκ βάθους, ἀλλ' οὐδείς εἰσακούῃ· ἐποδύρονται, ἀλλ' οὐδείς ὁ ρυόμενος, ἀνακαλοῦνται καὶ κόπτονται, ἀλλ' οὐδείς ὁ εὐσπλαχνιζόμενος.

Τότε ποῦ ἡ καύχησις τοῦ Κόσμου τούτου; ποῦ ἡ κενοδοξια: ποῦ ἡ τρυφή; ποῦ ἡ ἀπόλαυσις; ποῦ ἡ σπατάλη; ποῦ ἡ φαντασία; ποῦ ἡ ἀνάπαυσις; ποῦ ὁ Κόσμος; ποῦ τὰ χρήματα; ποῦ ἡ εὐγένεια; ποῦ τότε ἡ τερπνότης; ποῦ ἡ ἀνδρεια τῆς σαρκός; ποῦ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν τὸ ψευδὲς καὶ ἀνωφελές; ποῦ τότε ἡ παρρησια ἡ ἀναιδὴς και ἀναισχυντος; ποῦ τότε ὁ καλλωπισμὸς τῶν ἱματιων; ποῦ ἡ ἡδονὴ τῆς ἁμαρτιας ἡ ἀκάθαρτος και συγχαντή; ποῦ οἱ τὴν βδελυρὰν τῶν ἀρρενοκοιτῶν ἡδονὴν ἡγούμενοι; ποῦ οἱ τὰ μῦρα και τὰ ἄλλα ἀλλείματα

ἀλειφόμενοι καὶ καπνιζόμενοι; ποῦ οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας τὸν οἶνον πίνοντες; ποῦ τότε ἡ καταφρόνησις τῶν ἐν ἀφοβία ζώντων; ποῦ ἡ φυλαργυρία καὶ ἡ ὠφελοχρηματία καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἀσπλαχνία; ποῦ τότε ἡ ἀπάνθρωπος ὑπερηφάνια, ἡ πάντα βδελυσσομένη καὶ ἑαυτὴν λογιζομένη εἶναι τί; ποῦ τότε ἡ κενὴ καὶ ματαία τῶν ἀνῶν δόξα; ποῦ ἡ λαγνεία καὶ ἡ ἀκολασία; ποῦ ἡ δυναστεία καὶ ἡ τυρανίς; ποῦ τότε βασιλεὺς; ποῦ ἄρχων; ποῦ ἡγούμενος; ποῦ ἐπ' ἐξουσιῶν; ποῦ οἱ γαυριῶντες ἐπὶ πλήθει πλούτου πτωχοὺς μὴ ἐλεοῦντες, καὶ τοῦ Θεοῦ καταφρονοῦντες; ποῦ τὰ θέατρα καὶ τὰ κυνήγια; ποῦ τότε οἱ μετεωριζόμενοι, καὶ μετριάζοντες καὶ ἀμερίμνως βιοῦντες; ποῦ τὰ μαλακὰ ἐνδύματα καὶ αἱ στρωμναὶ αἱ μαλακαὶ καὶ ἁπαλαι; ποῦ αἱ ὑψηλαὶ οἰκοδομαὶ καὶ τὸ εὖρος τῶν στοῶν ποῦ οἱ ἐν ἀφοβοία ζήσαντες; τότε ἰδόντες θαυμάσουσιν καὶ φρίξουσι καταπλαγέντες ὀλολύξουσι, ταραχθέντες σαλευθῶσι· τρόμος αὐτοὺς καταλάβωσι καὶ ὠδίνες ὡσεῖ τικτούσης ἐν πνεύματι βεβαίῳ συντριβήσονται ἀφανιζόμενοι. Ποῦ τότε ἡ σοφία τῶν σοφῶν; ποῦ τῶν ρητόρων ἡ εὐγλωτία, καὶ τὰ μάταια αὐτῶν πανουργεύματα; οὐαί, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν καὶ ὁ μεθύων καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη· ποῦ Σοφός; ποῦ Γραμματεύς, ποῦ συζητητής τοῦ αἰῶνος τούτου; ὦ ἀδελφοὶ ἀναλογίζασθε ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶς διδόντας λόγον καθ' ἓν ὧν ἐπράξαμεν εἴτε μεγάλων, εἴτε μικρῶν; μέχρι γὰρ τοῦ ἀργοῦ λόγου ἀπολογίαν δώσωμεν τῷ Δικαίῳ Κριτῇ. Ποταποὺς οὖν δεῖ ἡμᾶς εἶναι ἐν τῇ ὥρα ἐκείνῃ; Ἐὰν δὲ εὕρωμεν χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἵνα χαρὰ δέχηται ἡμᾶς ἀφοριζομένους ἐκ δεξιῶν τοῦ Βασιλέως, ποταποὺς δεῖ εἶναι ἡμᾶς εἰς τὴν χαρὰν ἐκείνην τὴν ἀνεκκλητον. Ὅταν εἴπῃ ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ μετὰ ἱλαρότητος. Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς Κόσμου. Τότε κατακληρονομήσωμεν ἐκεῖνα τὰ ἀγαθά, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδαίν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Τότε λοιπὸν ἀμέριμνοι ἐσμέν, μηκέτι πτοούμενοι μηδεμίαν πτόησιν. Ἀναλογισόμεθα δὲ ταῦτα καὶ τὴν τῶν ἁμαρτωλῶν ἀτελεύτητον κόλασιν, ὅταν εἰσάγωνται εἰς τὸ βῆμα τὸ φοβερόν, οἵα αἰσχύνη αὐτοὺς λήψεται ἐνώπιον τοῦ δικαίου Κριτοῦ μὴ ἔχοντος λόγον ἀπολογίας οἵα ἐντροπὴ λήψεται αὐτοὺς ἀφοριζομένους ἐξ εὐωνύμων τοῦ Βασιλέως, οἷον σκότος ἐπιπέσει ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ Αὐτοῦ ταράξῃ αὐτούς. Ὅταν λαλήσει πρὸς αὐτοὺς «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς Ἀγγέλοις αὐτοῦ. Οἴμοι! οἴμοι! οἵαν θλίψιν καὶ ὀδύνην καὶ στενοχωρίαν καὶ φόβον

καὶ τρόμον δέξεται τὸ πνεῦμα αὐτῶν ὅταν γένηται κραυγὴ πασῶν τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων λέγουσα. Ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν Ἅδην. Οὐαί, οὐαί, οἷον μέλος ἀλαλάζουσι θρηνοῦντες καὶ πενθοῦντες καὶ ὀλολάζοντες, κοπτόμενοι, ἀπαγόμενοι, κολασθῆναι πικρῶς εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας. Οἴμοι! οἴμοι, οἷος ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου ἐστὶν ὁ κλαθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὁ καλούμενος Τάρταρος, ὃν καὶ αὐτὸς ὁ διάβολος φρίττει. Οὐαί! οὐαί! οἷα ἐστὶν ἡ Γέεννα τοῦ πυρός, τοῦ ἀσβέστου καίοντος καὶ μὴ φωτίζοντος. Οἴμοι, οἴμοι, οἷος ἐστὶν ὁ ἀκοίμητος καὶ ἰοβόλος σκώληξ. Οὐαί, οὐαί, οἷον δεινὸν ἐστὶ τὸ σκότος ἐκεῖνο τὸ ἐξώτερον καὶ ἀνημένον. Οἴμοι, οἴμοι οἷοι εἰσὶν οἱ ἄγγελοι ἐκεῖνοι, οἱ ἐπὶ τῶν κολάσεων ἄσπλαχνοι καὶ ἀνελεήμονες, ὀνειδίζουσιν γὰρ καὶ ἐπιπλήττουσι δεινῶς. Τότε οἱ κολαζόμενοι κράζουσιν ἐκτενῶς καὶ ὁ σώζων οὐκ ἐστί. «Κεκράζονται γὰρ πρὸς Κύριον καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐτῶν. Τότε γνώσονται ὅτι ματαία αὐτοῖς ἀπήει πάντα τὰ τοῦ βίου καὶ ἃς ἐδόκουν ἐνταῦθα χρηστὰ εἶναι καὶ χαρμονῆς πλήρη, χολῆς καὶ ἰοῦ πικροῦ πικροτέρα εὑρεθήσονται. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, ὅταν οἱ δίκαιοι ἐκ δεξιῶν ἵστανται, κἀκεῖνοι θλίβονται, ὅταν οἱ ἁμαρτωλοὶ πενθοῦσι καὶ οἱ δίκαιοι χαίρουσιν. Ὅταν οἱ δίκαιοι ἑορτάζουσι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ὀδύρονται. Ὅταν οἱ δίκαιοι ἐν γαλήνῃ καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν χειμῶνι καὶ συμφορᾷ. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς ὅταν οἱ δίκαιοι δοξάζονται, κακεῖνοι καταδικάζονται. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, ὅταν οἱ δίκαιοι κορέννυνται παντὸς ἀγαθοῦ καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐστερούμενοι στενάζουσι. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, ὅταν οἱ δίκαιοι μακαρίζονται κακεῖνοι ὀνειδίζονται. Οἱ Δίκαιοι ἐν ἁγιασμῷ οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν ἐμπρισμῷ. Οἱ Δίκαιοι ἐγκωμιάζονται, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ταλανίζονται. Οἱ Δίκαιοι ἐν Μοναῖς ἁγίων οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν ἐξορία αἰωνίῳ. Οἱ Δίκαιοι ἀκούσονται τὸ «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ἀκούσωσι τὸ «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς Ἀγγέλοις αὐτοῦ· οἱ δίκαιοι εἰς παράδεισον, οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· οἱ δίκαιοι τρυφῶσιν, οἱ ἁμαρτωλοὶ τρύχονται· οἱ δίκαιοι χορεύουσιν, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ δεσμοῦνται· οἱ δίκαιοι ᾄδουσιν οἱ ἁμαρτωλοὶ θρηνοῦσιν· οἱ δίκαιοι τὸ τρισάγιον, οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ τρισάθλιον· οἱ δίκαιοι τὸ ᾆσμα, οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ χάσμα· οἱ δίκαιοι εἰς κόλπους Ἀβραάμ, οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς βράσματα Βελίαρ, οἱ δίκαιοι εἰς ἀνάπαυσιν, οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς κατάκρισιν· οἱ δίκαιοι δροσίζονται, οἱ ἁμαρτωλοὶ φλογίζονται· οἱ δίκαιοι εὐφραίνονται, οἱ ἁμαρτωλοὶ τῇ λύπῃ ξηραίνονται· οἱ δίκαιοι μεγαλύνονται, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ τήκονται· οἱ δίκαιοι ὑψοῦνται, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ταπεινοῦνται· οἱ δίκαιοι θάλπονται, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ μαραίνονται· οἱ δίκαιοι τῶν ἀγαθῶν κορύνονται, οἱ ἁμαρτωλοὶ κλονίζονται. Τοὺς δικαίους θρέψει θέα

Θεοῦ, τοὺς ἁμαρτωλοὺς λυπήσῃ θέα πυρός· οἱ δίκαιοι σκεῦος ἐκλογῆς, οἱ ἁμαρτωλοὶ σκεῦος γεέννης· οἱ δίκαιοι χρυσὸς πεπυρακτωμένος καὶ ἄργυρος δόκιμος καὶ λίθοι τίμιοι, οἱ ἁμαρτωλοὶ ξύλα, καλάμη καὶ χόρτος, πυρὸς ὑπέκκαυμα. Οἱ δίκαιοι ὄντες βασιλείας, οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄχυρα ἀπωλείας· οἱ δίκαιοι σπόρος ἐκλεκτός, οἱ ἁμαρτωλοὶ ζυζάνια πυρός· οἱ δίκαιοι ἅλας θεῖον, οἱ ἁμαρτωλοὶ βρῶμος καὶ δυσωδία· οἱ δίκαιοι Ναοὶ Θεοῦ ἀμίαντοι, οἱ ἁμαρτωλοὶ ναοὶ δαιμόνων μεμιασμένοι· οἱ δίκαιοι ἐν τῷ νυμφῶνι, οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς χάος ἀπέραντον· οἱ δίκαιοι ἐν φωτοφανείαις, οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν ζόφῳ θυέλλης, οἱ δίκαιοι μετὰ ἀγγέλων, οἱ ἁμαρτωλοὶ μετὰ δαιμόνων, οἱ δίκαιοι ἐν Ἀγγέλοις χορεύουσιν, οἱ ἁμαρτωλοὶ μετὰ δαιμόνων θρηνοῦσιν· οἱ δίκαιοι μέσῳ τοῦ φωτός, οἱ ἁμαρτωλοὶ μέσῳ τοῦ σκότους· οἱ δίκαιοι ὑπὸ τοῦ παρακλήτου παρακαλοῦνται, οἱ ἁμαρτωλοὶ σὺν τοῖς δαίμοσι τιμωροῦνται· οἱ δίκαιοι παρίστανται τῷ θρόνῳ τῷ δεσποτικῷ, οἱ ἁμαρτωλοὶ παρίστανται τῷ ζόφῳ τῶν τιμωρητικῶν· οἱ δίκαιοι διὰ παντός βλέπωσι τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἁμαρτωλοὶ διὰ παντὸς ἵστανται κατὰ πρόσωπον τοῦ διαβόλου, οἱ δίκαιοι μιοῦνται Ἀγγέλοις, οἱ ἁμαρτωλοὶ μιοῦνται δαίμοσιν· οἱ δίκαιοι ἱκεσίαν προσφέρουσιν, οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν Ἀβύσσῳ· οἱ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς θάνατον ἀπωλείας· οἱ δίκαιοι ἐν χειρὶ Θεοῦ, οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν τόπῳ διαβόλου· οἱ δίκαιοι μετὰ τοῦ Θεοῦ, οἱ ἁμαρτωλοὶ μετὰ τοῦ σατανᾶ.

Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, ὅτι ἀφορίζονται ἀπὸ τῶν δικαίων· οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς ὅτι γυμνοῦνται αἱ πράξεις αὐτῶν καὶ αἱ βουλαὶ τῶν καρδιῶν φανεροῦνται. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς ὅτι οἱ συνδυασμοὶ τοῦ νοὸς ἐλέγχονται καὶ αἱ συγκαταθέσεις τῶν πονηρῶν λογισμῶν ζυγοστατοῦνται καὶ ταλαντεύεται ἡ διάνοια. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς ὅτι μισοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων καὶ βδελύσσονται ὑπὸ τῶν ἁγίων Μαρτύρων· οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς ὅτι ἐκβάλλονται ἐκ τοῦ νυμφῶνος· οὐαὶ τὴν τότε θλῖψιν· οὐαὶ τὴν τότε ἀνάγκην, οὐαὶ τὴν τότε καταιγίδα. Δεινὸν τὸ χωρισθῆναι ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀρχαγγέλων, δεινότερον τὸ χωρισθῆναι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἄτιμον δὲ τὸ δεθῆναι χεῖρας καὶ πόδας καὶ εἰς τὸ πῦρ βληθῆναι, θλιβερὸν τὸ ἐκπεμφθῆναι εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον τὸ γνοφερὸν τρίζειν τοὺς ὀδόντας καὶ τίκεσθαι. Βαρὺ τὸ ἀπαύστως κολάζεσθαι, πονηρὸν τὸ φλογίζεσθαι τὴν γλῶσσαν, ἀσυμπαθὲς τὸ αἰτεῖν ρανίδα ὕδατος καὶ μὴ λαμβάνειν, πικρὸν τὸ ἐν πυρὶ εἶναι καὶ βοᾶν καὶ μὴ βοηθεῖσθαι. Ἀπαράβατος ἡ φάραξ καὶ ἀμέτρητον τὸ χάος· ἄφευκτος ὁ ἀποκλεισθείς, ἀναπόδραστος ὁ κατεχόμενος, ἀνυπέρβατον τὸ τεῖχος τῆς φυλακῆς, ἄσπλαγχνοι οἱ τηρηταί, σκοτεινὸν τὸ δεσμοτήριον, ἄλυτα τὰ δεσμά, ἀνάσπατοι αἱ ἁλύσεις, ἄγριοι καὶ ἀτίθασοι οἱ ὑπηρέται τῆς φλογὸς ἐκείνης. Βαρεῖαι αἱ κασίδες αἱ τιμωριτικαὶ ἐκεῖναι· στεροὶ οἱ ὄνυχες καὶ ἄθραυστοι· σκληρὰ τὰ βούνευρα

θολώδεις καὶ κοχλάζουσιν αἱ πίσσαι, δυσώδες τὸ θέατρον, ἀνθρακώδεις αἱ κλίναι ἐκεῖναι, ἄσβεστος ἡ πυρά, κνισσώδης καὶ βρωμώδης ὁ σκώληξ, ἀσυγχώρητον τὸ κριτήριον, ἀπροσωπόληπτος ὁ δικαστής, ἀπροφάσιστος ἡ ἀπολογία, κατεστιγμένα τὰ πρόσωπα τὰ τῶν δικαστῶν, πενιχροὶ οἱ δυνάσται, πτωχοὶ οἱ βασιλεῖς, ἰδιῶται οἱ σοφοί, μωροὶ καὶ ἄδεκτοι οἱ ρήτορες, ἄφρονες οἱ πλούσιοι, ἀνήκοα τὰ κολακεύματα τῶν πλαστογράφων, φανεραὶ αἱ καμπύλαι τῶν ραδιούργων, τηλαυγεῖς αἱ τροχιαὶ τῶν πλεονεκτῶν, βραμώδης τῶν φιλαργύρων ἡ ὀσμή, φανερὰ τῶν ὑποκριτῶν ἡ ὑπουλότης. οἰνόπληγοι οἱ ἐπιθέται. Πάντα γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα ἐνώπιον αὐτῶν. Οὐαὶ τοῖς ἁμαρτωλοῖς, βέβηλοι καὶ ἐναγεῖς καὶ ἀκάθαρτοι εἰσὶν ἐνώπιον Θεοῦ. Πῶς μεμίανται αὐτῶν αἱ ψυχαί; πῶς βρωμῶσιν αὐτῶν τὰ σώματα ἐκ τῆς λαγνείας καὶ ἀκολασίας; πῶς ἐμόλυναν τὰ σώματα καὶ ἐμίαναν τὴν ψυχήν, μὴ φυλάξαντες τὴν στολὴν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος; Πῶς ἀναισχύντως καὶ ἀνεριθριάστως τῇ κρεπάλῃ καὶ τῇ μέθῃ τῆς ἀσωτίας τὴν ὀζοθήκην τῆς κοιλίας, τὸν ἀσκὸν τῆς γαστρὸς τῇ αὐταρτακείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ μὴ διηχήσαντες; ἀλλὰ τὸν πλοῦτον αὐτῶν αὐτῇ ἐμπιστεύσαντες, τρυφηλῶς εἰς τὰς ἡδονὰς ὡς χοῖροι τῷ βορβόρῳ καὶ ἐγκυλιδούμενοι τὰς ἡμέρας καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐδαπάνησαν, μετεωριζόμενοι ἐν λογισμοῖς ρυπαροῖς καὶ φαύλοις ἐνωσίαις, ἀργολογίαις καὶ θυμελικοῖς ᾄσμασι; Πῶς ἠλοιώθησαν τὴν καρδίαν αὐτῶν τῇ πωρώσῃ εἰς νοῦν μὴ λαβόντες τὴν σύνταξιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀπόταξιν τοῦ διαβόλου; πῶς ἐξετράπησαν τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀγνοίας βαδίσαντες καὶ τῷ ὕπνῳ τῆς ραθυμίας εἰδόντες εἰς πέθαυρα τῆς γεέννης ἑαυτοὺς ποντίσαντες. Πῶς ἀπηλλοτριώθησαν τοῦ φωτὸς τῶν ἀρετῶν ἀγαπήσαντες τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας, διὰ τὸ βαδίσαι αὐτοὺς τῆς πλατείας καὶ εὐρυχώρου ὁδοῦ τῆς τρίβου τῆς κακίας. Πῶς ἐπελάθοντο τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιδημίας καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἀνεξιχνιάστων αὐτοῦ εὐεργεσιῶν. Καθαρισθέντες μὲν δι' ὕδατος τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ πνεύματος ἁγίου καὶ στολισθέντες τῷ μύρῳ τῆς ἀγαλλιάσεως, διὰ δὲ μικρὰν ἡδονὴν μισητὴν καὶ συγχαντὴν ἀθετήσαντες τὰς τοιαύτας καὶ τηλικαύτας δωρεάς, δουλώθησαν πνεύματι πορνείας καὶ μοιχείας; Οὐαὶ τοῖς καταλήψασι τὴν υἱοθεσίαν καὶ ἀκολουθήσασι ταῖς τοῦ Κόσμου συντυχίαις· οὐαὶ τοῖς ἀγαπῶσι τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας· οὐαὶ τοῖς καταλείπουσι τὸ φῶς τῆς ἀληθείας· οὐαὶ τοῖς περιπατοῦσι ἐν νυκτὶ τῆς ἁμαρτίας· οὐαὶ τοῖς καταλιμπάνουσι τὴν ἡμέραν τῆς θεογνωσίας· οὐαὶ τοῖς ἐμπεπλησμένοις τῇ κακῇ συνηθείᾳ τοῦ γέλωτος· οὐαὶ τοῖς καλλοπιζομένοις πρὸς τὸ τρῶσαι ψυχὰς εἰς συνουσίαν καὶ λαγνείας ἀκολασίας ἀκαθάρτου· ἀληθῶς γὰρ ἄγγιστρον ἐστὶ τοῦ διαβόλου ὁ καλλωπισμός· τοῖς οὖν ποθοῦσιν καὶ ζητοῦσι καὶ θέλουσι σωθῆναι μισητός ἐστιν.

Οὐαὶ τοῖς διαβάλλουσιν ἐν τῷ ἑνὶ· οὐαὶ τοῖς παρακροαταῖς καὶ συμβαλλομένοις καὶ ταραχοποιοῖς· οὐαὶ τοῖς ὀμνύουσι διὰ φιληδονίαν· οὐαὶ τοῖς ἐπιόρκοις· οὐαὶ τοῖς γαστριμάργοις, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία· οὐαὶ τοῖς μεθύουσι. Μακάριος δὲ ὁ ἐνταῦθα ἑαυτὸν εὐτελίζων καὶ ταπεινῶν διὰ τὸν Θεόν, καὶ ἐξουθενῶν καὶ κατακρίνων· ὁ τοιοῦτος ὑπὸ Θεοῦ Ὑψίστου ὑψοῦται καὶ ὑπὸ Ἀγγέλων ἐπαινεῖται καὶ ἐν τῇ Κρίσει ἐξ εὐωνύμων οὐχ ἵσταται. Μακάριος ὁ ἀνὸς ὁ καρτερῶν ἐν προσευχαῖς καὶ ὑπομένων ἐν νηστείαις καὶ χαίρων ἐν ἀγρυπνίαις καὶ ἀντιπαλαίων καὶ ἀποσοβῶν τὸν ὕπνον κάμπτων τε τὰ γόνατα εἰς δοξολογίαν Θεοῦ, κρούων τὸ στῆθος, τύπτων τὸ πρόσωπον, ὑψῶν τὰς χεῖρας εἰς τόν ἀέρα, αἴρων τὸ ὄμμα εἰς οὐρανὸν πρὸς Κύριον, ἐννοῶν τὸν ἐπὶ θρόνου δόξης καθήμενον καὶ καρδίας ἐτάζοντα καὶ νεφροὺς ἐμβατεύοντα. Ὁ γὰρ τοιοῦτος ἀπολαύσει τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ υἱὸς καὶ ἀδελφὸς καὶ φίλος καὶ κληρονόμος Θεοῦ γεννήσεται. Τούτου λάμψει τὸ πρόσωπον ὡς Ἥλιος ἐν ἡμέρα κρίσεως ἐν ᾗ ἡ τῶν οὐρανῶν βασιλεία. Ὁ μὲν ἀγαπῶν τὴν ἀλήθειαν φίλος Θεοῦ εὑρήσκεται· ὁ δὲ ψευδῆ ἐνδελεχίζων, φίλος δαιμόνων γίνεται. Ὁ μισῶν τὸν δόλον λυτροῦται τῆς ἀρᾶς· ὁ ὑπομένων τοὺς πειρασμοὺς ὡς ὁμολογητὴς στεφανοῦται ἐνώπιον τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ· ὁ γογγύζων καὶ δυσπετῶν ἐν ταῖς συμπιπτούσαις συμφοραῖς καὶ ταῖς συμβαινούσαις θλίψεσιν ἀκηδιῶν καὶ βλασφημῶν, οὗτος πεπλάνηται καὶ φρένας κωφὰς ἔχει· ὁ πρᾶος καὶ ἐπιεικὴς καὶ ταπινόφρων ὑπὸ Θεοῦ ἐπαινεῖται, μακαρίζεται ὑπὸ τῶν ἀγγέλων, ἐγκωμιάζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ πικρὸς καὶ ὀξύθυμος καὶ ὀξύχολος κεκατήραται ὑπὸ Θεοῦ τούτου ἡ βρῶσις, βότρυς πικρίας δαιμόνων, ὁ δὲ οἶνος θυμὸς δρακόντων καὶ ἡ πόσις ἰὸς ἀσπίδος ἀνίατος· οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὁρῶσιν τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν· οἱ δὲ ρερυπωμένοι τὸν νοῦν ἐνοπτρίζονται τὸν διάβολον· οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες καὶ τὰ ἄτοπα ἐννοοῦντες καὶ τὰ κακὰ λογιζόμενοι εἰς τὸν πλησίον, κωλύουσιν αὐτοὺς τῆς θείας κοινωνίας· οἱ τὸ πρόσωπον φυκίοις ὑγραίνοντες καὶ ψιμμυθίῳ τὰς παρειὰς τρίβοντες καὶ λευκαίνοντες καὶ δι᾿ ἐσώπτρων καὶ κατόπτρων στολιζόμενοι πρὸς τὸ ζωγρῆσαι καὶ σαγηνεῦσαι ψυχὰς εἰς ἀκολασίαν καὶ ἐπιθυμίας ἀτόπους καὶ ἔρωτας σατανικοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως θεοσεβεῖς οὐκ εὑρήσκονται, ἀλλ᾿ ὡς καταφρονηταὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ κολάζονται. Οἱ περιεργαζόμενοι κάλλος ἀλλότριον τῆς κλλονῆς τοῦ παραδείσου στερηθήσονται οἱ ἐπιχαίροντες ἐπὶ πτώσεις ἑτέρων ἑαυτοὺς πτωματίζουσιν· οἱ ἐπιθυμοῦντες τὰ ἀλλότρια τὰ ἴδια προδίδωσιν καὶ ἀπόλλυνται, οἱ κενόδοξοι καὶ οἱ ὑπερήφανοι καὶ ἀνθρωπάρεσκοι μετὸ τοῦ διαβόλου καταδικάζονται· οἱ ὑποκριταὶ μετὰ τοῦ σατανᾶ τιμωροῦνται· οἱ τὸ σῶμα παρὰ τὸ δέον τρέφοντες λιμοκτονοῦν τὴν ψυχήν· οἱ ἐν γνώσει καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἁμαρτάνοντες καὶ μὴ μετανοοῦν-

τὲς μετὰ ἀπίστων κολάζονται· οἱ λέγοντες ἐν νεότητι ἁμαρτήσωμεν καὶ ἐν γήρᾳ μετανοήσωμεν ὑπὸ δαιμόνων ἐμπαίζονται καὶ χλευάζονται καὶ ὡς ἑκουσίως ἁμαρτάνοντες, τῆς μετανοίας οὐκ ἀξιοῦνται ἀλλ ἐν νεότητι ὑπὸ τῆς τοῦ θανάτου δρεπάνης θερίζονται ὡς Ἀμμὴν ὁ τοῦ Ἰσραὴλ βασιλεὺς ὁ καὶ τὸν Θεὸν παροργίσας διὰ τοὺς πονηροὺς αὐτοῦ λογισμοὺς καὶ τὰς βεβήλους αὐτοῦ ἐννοίας· οἱ γὰρ λέγοντες σήμερον ἁμαρτήσωμεν καὶ αὔριον μετανοήσωμεν, οἱ τοιοῦτοι ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς λογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία καὶ τὴν σήμερον ἀπώλεσαν τὸ σῶμα φθείραντες καὶ μιάναντες καὶ τὴν ψυχὴν μολύναντες καὶ τὸν νοῦν ζοφώσαντες καὶ τὴν διάνοιαν θολώσαντες καὶ τὴν συνείδησιν βορβορώσαντες, τὴν δὲ αὔριον ἐκλάπησαν· οἱ γὰρ μὴ κλαίοντες διὰ τὸ πτῶμα τῆς πορνείας καὶ μὴ πενθοῦντες διὰ τὸν βόρβορον τῆς μοιχίας καὶ μὴ θρηνοῦντες διὰ τὸ πέταυρον τῆς ἀρρενοκοιτίας καὶ μὴ ὀλολύζοντες διὰ τὴν μαλακίαν οὐ δύνανται ὁλοψύχως μετανοῆσαι περὶ τὰ ἀπελθόντα ἁμαρτήματα οὔτε διορθώσασθαι τὰ μέλλοντα. Οἱ γὰρ μὴ ζητοῦντες ἅπερ ἀπώλεσαν καὶ τὰ σωζόμενα οὐκ ἐκτήσαντο. Οἱ μὴ ψηφίζοντες τὴν φορασίαν τῆς ἐνθήκης καὶ τὰ κεφάλαια ζημιοῦνται· οἱ μὴ κοπιῶντες νουχελῶς καὶ νήφοντες ἐν εὐχαῖς αἰχμαλωτίζονται ὑπὸ αἰσχρῶν λογισμῶν· οἱ δὲ αἰχμαλωτισθέντες δουλεύουσι τῇ κακῇ συνηθείᾳ ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι· οἱ μή ἀγρυπνοῦντες νηφόντας ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ κλέπτονται· οἱ μὴ γρηγοροῦντες ἐν τῇ ἀκροάσει τῶν Θείων Γραφων, ἀλλ᾿ ὕπνῳ τῆς ραθυμίας ἑαυτοὺς ἐκδόντες μετὰ τῶν πέντε μωρῶν παρθένων ἀποκλεισθήσονται οἱ τὰ ὅπλα τῆς νηστείας ρίπτοντες ὑπὸ τῆς γαστρεμαργίας σκελίζονται καὶ ὑπὸ τῆς πορνομοιχοῦς ἀναιροῦνται ἁμαρτίας· οἱ τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολὰς μὴ φυλάξαντες ὑπὸ δαιμόνων τιτρώσκονται καὶ γεένης πυρὸς καταδικάζονται· οἱ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας ἑαυτοὺς μακρύνοντες ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ γίνονται καὶ δαιμόνων φίλοι. Αἰσχυνέσθωσαν αἱ αἱρέσεις τῶν ἀθέων αἱρετικῶν, καλυπτέσθω τὸ γένος τῶν ἀπίστων, ἀπολέσθω ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων, ἐμφραττέσθωσαν τὰ ἀκάθαρτα στόματα τῶν ἀρνησιθέων Ἑβραίων. Ὅταν δοκιμάζων τὰς καρδίας καὶ τοὺς νεφροὺς ἐτάζων καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον δεικνούμενος μέχρι μερισμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μελῶν καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν κάθηται δικάζων· τότε δὴ τότε οὐκ ὀλίγοις τινὰς ἐκ πολλῶν, ἀλλὰ πάντας ἐκκαλυπτομένους ὄψει καὶ οὔτε δορὰ τοῦ προβάτου τὸν λύκον δύνανται καλύψαι, οὔτε κονίασις τῶν ἔργων, τὸν ἔνδοθεν ἀποκρύψαι λογισμόν. Οὐκ ἔστι γὰρ Κτίσις ἀφανὴς τῷ κρίνοντι, ἀλλὰ πάντα γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Οὐκοῦν πρὸς τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολὰς σαρκικοῖς ἀντιταξώμεθα πάθεσι, ταπεινώσωμεν λογισμοὺς κενοδόξους, ἐπαναστῶμεν τῷ διαβόλῳ πρὸς μάχην, ἀμματώ-

σωμεν εἰς νῆψιν τὴν διάνοιαν, κοιμήσωμεν λογισμοὺς ἁμαρτίας, κτησόμεθα προσευχὴν, ἀρρέβαστον, ἐγκράτειαν ἀτελεύτητον, νηστείαν ἀνυπόκριτον, ἀγάπην ἀπροσωπόλυπτον, ἁγνείαν ἀνόθευτον, σωφροσύνην ἀμίαντον, ταπείνωσιν ἀνύπουλον, ψαλμωδίαν ἄπαυστον, ἀνάγνωσιν ἀκενόδοξον, γονυκλισίαν ἀνυπερήφανον, δέησιν διηνεκήν. βίον καθαρὸν, λόγον ἀληθῆ, ξενοδοχίαν ἀγόγγυστον, ὑπομονὴν εὐάρεστον, ἐλεημοσύνην ἀνεξέταστον. Τὴν ὀξυχολίαν ἐξοστρακίσωμεν, τὴν ὀργὴν διώξωμεν, τὴν ἀκηδίαν ἐξετάσωμεν, τὸν θυμὸν ἀποκτείνωμεν, τὴν λύπην μαράνωμεν, τὴν φιλαργυρίαν ξηράνωμεν. Μὴ φοβηθῶμεν τὸν κοινὸν θάνατον τοῦ γέννους τῶν ἀνθρώπων θεριστήν, ἀλλὰ τὸν ὀλοθρευτὴν τῶν ἀνῶν. Θάνατος γὰρ κυρίως οὐχὶ ὁ χωρίζων τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀλλ᾽ ὁ χωρίζων τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ζωὴ ἐστίν, ὁ δὲ τῆς ζωῆς χωριζόμενος τέθνηκε, τὴν πρὸς Θεὸν παρρησίαν, ὡς τὴν ζωὴν ἀποβαλών. Καὶ ἐπειδὴ θάνατος ὁ διάβολος ὁ τοῦ θανάτου πατήρ, ἵσταται ὡς ἀντίπαλος ἰσχυρὸς καθοπλιζόμενος, ἵνα ἡμᾶς ἐν ταῖς ἁγίαις ἡμέραις παλαίσῃ καὶ ρίψῃ καὶ εἴπῃ. Ἐνίκησα τοὺς Χριστοὺς στρατιώτας, κάλλος δείξας γυναικῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀκοῆς ἐκρέμασα αὐτούς, κενοδοξία καὶ γαστριμαργία βοθρίσας. Ἐδραξάμην αὐτῶν τῆς κόμης τῶν ἀρετῶν καὶ σκελίσας ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ γαργαλίσας τῇ οἰνοποσίᾳ ὠθήσας ἔρριψα εἰς βόθρον πορνείας. Μὴ οὖν χαροποιήσωμεν τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας διότι ὁ ἡμέτερος Θεὸς πάντων ἐστὶν σωτὴρ καὶ δαιμόνων ὀλετήρ. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἡμεῖς σώματι συμπεπλέγμεθα καὶ θανάτῳ ὑπεύθυνοι ἐσμὲ, ἀγωνισώμεθα γενναίως ἵνα τοὺς ἀκαθάρτους νικήσωμεν δαίμονας. Ἐὰν γὰρ τὸν φόβον ἔχωμεν ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ τὴν μνήμην τοῦ θανάτου ἐν τῇ ψυχῇ περιφέρωμεν, εἰ καὶ πάντες δαίμονες καθ᾽ ἡμῶν ὁπλίζωνται, ἀλλ᾽ ὥσπερ κριοκρούοντες, ὡς τεῖχος ἡμᾶς εὑρήσουσι διὰ τὸ εἶναι τὸν Κύριον ἡμῶν μεθ᾽ ἡμῶν. Ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ κράτος
καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΟΓΟΙ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

«Λόγος πάνυ θαυμάσιος Ἁγίου τοῦ Κυρίλλου·
Πατρὸς Ἀλεξανδρέων μὲν Πατριάρχου τοῦ Θείου
Λόγος δὲ φρικωδέστατος Δευτέρας Παρουσίας
Φοβεροῦ Χριστοῦ βήματος, ἀνθρώπ᾽ ἀπολογίας.
Τόσον δὲ Ἅγιος κἀκεῖ, φοβίζει τοὺς ἀνθρώπους
Ἁμαρτωλοὺς σκληροὺς, αἰσχρούς, ὅλους τοὺς κακοτρόπους
Τούς ἀμετανοήτους καὶ τοὺς καταφρονοῦντας
Ἀπηλπισμένους μοχθηροὺς τοὺς μὴ Θεὸν φρονοῦντας.
Τούτ μὴ νηστείαν ἔχοντας, ὡς καὶ τὴν σωφροσύνην
Τὴν εὐσπλαχνίαν πρὸς πτωχοὺς ὡς καὶ ἐλεημοσύνην
Βεβήλους καινοτόμους τε, αἱρετοὺς καὶ ἄλλους
Πάσης ἀξίας δὲ βροτοὺς μικσούς τε καὶ μεγάλους.

Παρασταθῶσιν ἔμπροσθεν βήματος τοῦ Χριστοῦ μας
Ἐν Κρίσει σου τῇ φοβερᾷ Θεοῦ τοῦ πλαστουργοῦ μας
Ἀπολογίαν δώσωσιν οὐ μόνον πράξεών των
Ἀλλὰ κι᾽ ἀργῶν δὲ λόγων των, κακῶν τῶν λογισμῶν των.
Ὢ ποῖος φόβος τρόμος μὲν, ἐν φοβερᾷ τῇ κρίσει
Ποίας ἀπολογίας μας, Κριτοῦ ἐν ἀποκρίσει
Φεῖσαι καὶ ῥῦσαι Δέσποτα Ὀρθοδόξον λαοῦ σου
Μητρός Σου Παναγίας μας πρεσβειῶν ἐκλεκτοῦ Σου,
Ἁγίων Πάντων προσευχῶν, δεήσεων μᾶς σώσῃς
«Ἐν Κρίσει Σ᾽ ἀδεκάστῳ τε πάντας μᾶς δικαιώσῃς».
Ἀμὴν Γένοιτο.

Μετὰ Μ. προσοχῆς σου, ἄνθρωπε ἀν. ἀνάγνωσον.
Παραβολὴ Θ. καὶ ὠφέλιμος ἀνθρώποις.

Ἄνθρωπός τις προβεβηκὼς ἤδη τὴν ἡλικίαν, ἠσθένησε πολλάκις καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ οὐκ᾽ ὀλίγον ἐκινδύνευσεν ἀλλ᾽ ἐν τοσούτῳ οὐδέποτε ἐφρόντισε νὰ προετοιμασθῇ εἰς τὸν θάνατον. Ἐν ᾧ δὲ ποτὲ διετέλει ὢν κατὰ τοῦτο ἀμέριμνος, παραστὰς ὁ θάνατος, ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὸ τέλος ἐγγίζει, καὶ εἶναι χρεία νὰ ἐξέλθῃ τούτου τοῦ κόσμου. Ὁ δὲ γέρων ταραχθεὶς ἐζήτησε ἔτι καιροῦ τινὸς παράτασιν ἵνα προετοιμάσῃ ἑαυτόν καὶ τελειώσῃ ἀναγκαίας τινὰς ὑποθέσεις Ἀλλ ὁ θάνατος τότε εἶπεν. Καὶ τί; γέρων ἁμαρτωλέ, δὲν εὗρες μέχρι τοῦδε ἱκανὸν ἵνα διατάξῃς τὰ κατὰ σέ, ἐν ᾧ τοσαῦτα ἔτη ζῇς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ δὲν ἔπαυσα νά σὲ ὑπενθυμίζω πολλάκις; ποῖον; ἐμέ; ἠρώτησεν ὁ γέρων. Δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ μοῦ δώσῃς ποτὲ τὴν ἐλαχίστην περὶ τούτου εἴδησιν Καὶ πῶς; ἀπεκρίθη ὁ θάνατος. Δὲν σὲ ὑπέμνησα πολλάκις, ὅτε ἀνήρπαζον ἀπὸ τούτου τοῦ κόσμου, οὐχὶ μόνον τοὺς συνηλικιώτας σου, ἐξ ὧν οὐδεὶς πλέον ὑπελείφθη, ἀλλὰ καὶ τοσαῦτα βρέφη πατάσσων καὶ τοσούτους νέους ἐπ᾽ αὐτῆς τοῦ βίου αὐτῶν τῆς ἀκμῆς. Δέν σοῦ ἔλεγον τρόπον τινὰ διὰ τούτου, ἀνόητε γέρων ὅτι πρέπει νὰ φροντίσῃς περὶ σεαυτοῦ καὶ τὰ προπαρασκευασθῇς, εἰς τὴν τελευταίαν σου ὥραν;
Ἀλλὰ πλὴν τούτου, ὅτε ἔβλεπες ὅτι ἐλύοντο αἱ δυνάμεις σου, ἡ ὅρασίς σου ἐσκοτίζετο, σὲ ἔλειπεν ἡ μνήμη, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς σου ἐλευκαίνοντο, αἱ αἰσθήσεις σου, κατ᾽ ὀλίγον ἐξησθένουν, ταῦτα πάντα δὲν ἦσαν σαφεῖς τινὲς πρόδρομοι καὶ ἀγγελιοφόροι, μηνύοντες σοι ῥητῶς προσεγγίζουσαν τὴν ἔλευσίν μου, καὶ προτρέποντές σε εἰς προετοιμασίαν; Ἔκρουσαν τὴν θύραν σου, ἀλλὰ σὺ δὲν ἠθέλησας νὰ δώσῃς εἰς αὐτοὺς ἀκρόασιν· ἀκολούθει μοι λοιπὸν χωρὶς ἀναβολῆς καιροῦ, διότι ἡ ὥρα σου ἐπῆλθεν. Εἴσελθε εἰς τὸ βασίλειόν μου. Τὰ πάντα συνετελέσθησαν. Παραχρῆμα ἀνήρπασε τὸν γέροντα ὁ θάνατος ἀπὸ τούτου τοῦ Κόσμου καὶ μετέστησεν αὐτὸν εἰς τὴν αἰωνιότητα.

ΛΟΓΟΣ

Περὶ τῆς Μεγάλης ὠφελείας τῆς γενομένης ἐκ τῆς Μνήμης τοῦ Θανάτου

«Πάντες ἀποθνήσκομεν»!! Μιμνήσκου ἀνὰ τὰ ἔσχατά σου (ὑστερινά σου ἐνθυμοῦ). Τὸν Θάνατον, τὴν Κρίσιν, Παράδεισον, καὶ Κόλασιν. Καὶ οὐδέποτε ἁμαρτήσῃς. Σειράχ.»

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος Βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ὅταν εἰς πλάτος πολὺ περιέδραμε, σχεδὸν ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ ἐπεριτρυγύρισεν αὐτὴν μὲ νικητικὰ ἅρματα τόσον ὅσον ἔφθασεν εἰς πολλοὺς ἀπομεμακρισμέ-

νους τόπους καὶ ἀκατοικήτους καὶ περιῆλθεν, ὄχι τόσον μὲ δρόμους περιηγήσεως, ὅσον μὲ νίκας καὶ τρόπαια, αὐτὸς λέγω ὁ Βασιλεὺς μαθὼν ὅτι εὑρίσκονται πλησίον ἐκεῖ σοφώτατοι τινὲς καὶ ἄριστα κατὰ πάντα ἄνδρες εἰς τῶν ὁποίων τοὺς λόγους ἀπέβλεπον ὅλοι ὅσοι τοὺς ἤκουον καθὼς ἀπέβλεπον καὶ τοὺς χρησμοὺς τοῦ ἀπόλλωνος, οἱ Ἕλληνες πηγαίνωντας ἐκεῖ ἠθέλησε νὰ τοὺς ἐπισκευθῇ. Ἀφοῦ καὶ μὲ τὴν πρᾶξιν τῆς δοκιμῆς καὶ μὲ τάς ἀποκρίσεις ὅτι ἐπληροφορήθη ὅτι εἶναι ἄνδρες κεκρυμμένης καὶ βαθυτάτης σοφίας εἰδήμονες, λέγει πρὸς αὐτούς. Ζητήσατε ἀπὸ λόγου μου κανένα χάρισμα καὶ θέλετε τὸ λάβη εὐθέως. Πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπεκρίθησαν οἱ φιλόσοφοι. Θέλομεν νὰ μᾶς κάμῃς νὰ μὴ ἀποθάνωμεν. Ἐγέλασε πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς Μακεδὼν καὶ κατεγέλασε τῶν φιλοσόφων, λέγων πρὸς αὐτούς· ἐγὼ ὡς πρότερον σᾶς ἐνόμιζα διὰ σοφούς, τώρα ὅμως ἐγνώρισα τὴν ἐκπαιδευσίαν σας. Εἰς ἐμὲ τοῦτο ὅπου γυρεύετε νὰ σᾶς χαρίσω εἶναι ἀδύνατιν καὶ πῶς λοιπὸν νὰ σᾶς τὸ χαρίσω. Καὶ διατὶ ζητεῖτε πράγματα ἀδύνατα. Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι πρὸς αὐτόν· καὶ λοιπὸν θνητὸς εἶσαι καὶ σύ; ἐξάπαντος εἶμαι ἀποκρίνεται ὁ βασιλεύς. Λέγουσι πάλιν αὐτοὶ πρὸς αὐτόν. Διατί γοῦν ὡσὰν ἕνας ἀθάνατος ὅλον τὸν Κόσμον ταράσσῃς καὶ μὲ τόσην φιλοτιμίαν καί δίψαν τῆς καρδίας σου πάσχεις νὰ τὸν ὑποτάξῃς. Τοῦτό τὸ κεντρὶ καρφόνοντες ἐκεῖνοι οἱ φιλόσοφοι μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Β. Ἀλεξάνδρου ἀνεχώρησαν. Σοῦ ἀρέσει βεβαίως, μὲ μίαν σύντομον ἱστορίαν νὰ βεβαιώσω τὰ ἀνωτέρω; Ἄκουσον μετὰ Μ. προσοχῆς. Μοναχός τις ἐκ γέννους λαμπροῦ εὑρίσκετο εἰς ἕνα Μονήδριον, εἰς τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον καιρὸν κυριευθείς ἀπὸ ἀλαζονείαν καί ἔπαρσιν, κατήντησεν ἀπὸ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ὀκνηρίαν (ἡ μόνη καταστροφὴ τοῦ Μοναχοῦ ὡς καί κοσμηκοῦ ἀνοῦ **ἀκηδεία** καί Θαν. ἁμαρτία) καί ἀνευλάβειαν τόσον ὅπου καί τὰ τοιαῦτα λόγια πρὸς τὸν ἑαυτόν του ἐξεφώνησεν (ὢ ἀνόητε Μοναχέ, δὲν εἶναι ἐντροπή σου, νὰ ἔχῃς τοιαύτην διακονίαν εἰς τοῦτο τὸ Μοναστήριον, ὅπου νὰ βόσκῃς χοίρους γρυλίζοντας; καὶ νὰ σὲ ἀτιμάζουν καὶ ἐσένα καί τὸ γέννος σου, οἱ τοιοῦτοι οὐτιδανοί Μοναχοί; ὕπαγε εἰς τὴν πρωτέραν ἐλευθερίαν σου καί εὐγένειαν. Ταῦτα καὶ ἄλλα περισσότερα καὶ διαλογισάμενος καὶ εἰπών, ἕτοιμος ἦτο ν' ἀποτυνάξῃ ἐπάνωθέν του τὸ μαῦρο παλαιόρασον καὶ νὰ ἀναχωρίσῃ ἀπὸ τὸ ἀσκητήριον· καὶ ἤθελε τὸ κάμη ἐξάπαντος, ἐὰν δὲν ἐπρόφθανεν ἡ νύκτα νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, εἰς τῆς ὁποίας τὸν καιρὸν θεωρεῖ ὀφθαλμοφανῶς ἔμπροσθέν του πρεσβύτην τινά ὑπέρλαμπρον, ὅστις καὶ τόν ἐπρόσταξεν νὰ τὸν ἀκολουθῇ. Ἠκολούθει δὲ μὲ φόβον ὁ Μοναχός. Ὅπου δὲ ἠθέλασι περάσῃ ἠνοίγοντο μόναι των αἱ θύραι. Ἦλθε λοιπὸν καὶ εἰς τὸ νεκροταφεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔκειτετο πλῆθος ἀναρίθμητον

ἀπὸ νεκρῶν λείψανα· εἰς ἕνα δὲ ἀπὸ τὰ ὁποῖα πατῶν ἐπάνω ἐκεῖνος ὁ Μοναχός (τὸ ὁποῖον τότε ἔγκαιρα ἦτο τεθαμμένον) ἤκουσεν ἀπὸ αὐτὸ φωνήν, ὅπου τοῦ ἔλεγεν. ποῦ πηγαίνεις ταλαίπωρε; Καί δείχνωντάς του ὁ φαινόμενος ἐκεῖνος πρεσβύτης καὶ ἄλλα λείψανα, ὅπου ἐκείτοντο εἰς διαφόρους γωνίας τὸν ἐπρόσταξεν νὰ τὰ στοχάζεται μετ ἐπιμελείας καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ τὸν φόβον του ἄρχισε νὰ παρακαλῇ τὸν θεὸν λέγωντας· ῥῦσαι με Κύριε, ἀπὸ τὰ ἄψυχα καὶ φοβερὰ ταῦτα φόβητρα διότι, ἀπὸ τὸν φόβον μου ἔμεινα ἄφωνος καὶ ὡς νεκρός Ἀλλοίμονον, δὲν δύναμαι πλέον νὰ τὰ θεωρῶ. Πάλιν ἤκουσεν φωνὴν ὅπου τοῦ ἔλεγεν: Ἔλα λοιπὸν (ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου) καὶ μὴ ἀποξενώσῃς τὸν ἑαυτόν σου τῆς Μοναδικῆς ταύτης ζωῆς, ἐπαρθείς ἀπὸ τὴν ὑπεριφάνειαν.

Τελος πάντων, δι' ἀποδείξεως συντόμου (σᾶς λέγω τοιοῦτον μετενόησον καί μετεμελήθη) ὑποσχεθεὶς τοῦ λοιποῦ νὰ μείνῃ ἕως τέλους τῆς ζωῆς του εἰςτὸ Μοναστήριον, ἐστράφην καί ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀκολουθίας του. Και μετὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ὀπτασίαν τοῦ θανάτου καὶ μέ τὸ ἔμβασμα εἰς τοὺς τάφους, ἀπετίναξεν ἀπ' αὐτοῦ τὴν πρωτέραν ἀλαζονίαν και ἔπαρσιν καί ἐγύρισεν εὐκόλως εἰς τὴν εὐταξίαν καὶ ταπείνωσιν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μονοπάτι τῆς ἀρετῆς ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐμελέτα πρότερον νὰ παραστρατήσῃ. Ἐγὼ λοιπὸν δὲν σοῦ λέγω ἐκεῖνον ὅπου εἶπεν ὁ Σολωμὼν «Ἴθι πρὸς τὸν μύρμικαν, ὢ πονηρέ, ἀλλ' ὕπαγε ράθυμε εἰς τοὺς τάφους καὶ παρευθὺς μετὰ τοῦ Δαβὶδ θέλεις δράμῃ ὁδὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου «Ἄπελθε εἰς τὸ Κοιμητήριον ὢ φιλάργυρε καὶ θέλεις εἰπῇ παρευθὺς μετὰ τοῦ Ζακχαίου. Ἰδοὺ τὰ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε δίδομεν τοῖς πτωχοῖς». Σύρε εἰς τὰ μνήματα τῶν λειψάνων ὢ ὑπερήφανε καὶ θέλεις κράξει μὲ τὸν σοφὸν Σιράχ. «Τί ὑπερηφανεύεται γῆ καὶ σπονδός. Τέλος πάντων ὕπαγε φιλόσαρκε καὶ φιλόκοσμε εἰς τὴν σορὸν τῶν νεκρῶν λειψάνων καὶ κυλίσου ὀλίγον ἀνάμεσα ἐκεῖ εἰς τὰ βρωμερὰ λέγω καὶ ἀναίσθητα κόκκαλα καὶ θέλεις διδάξει τὴν ὑψηλόφρονα καὶ φιλόκοσμον καρδίαν σου, ἐκεῖνο τὸ σοφώτατον γνωμικὸν τοῦ Σολομῶντος, «Ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης».

«Μακάριος ὁ ἄνθρωπος, θάνατον ἐνθυμεῖτε
καὶ διὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Θεὸν ἐπικαλεῖται.
Ἰησοῦν Χριστόν μας εὔσπλαχνοι φωλεὰν νὰ μᾶς σώσῃς
Τῆς Βασιλείας Οὐρανῶν, πάντας μᾶς ἀξιώσῃς.
Διὰ πανάγνων πρεσβειῶν Μητρός του Παναγίας
Ὀρθοδόξων προστάτιδος, ψυχῆς μας σωτηρίας».

«Ἐὰν θέλῃς σωτηρίαν σου, νὰ σώσῃς τὴν ψυχήν σου· Φόβον Θεοῦ ἀπόκτησον διέλθῃς τὴν ζωήν σου. Ἀείποτε εἰς χεῖρας σου, διάβαζε τὸ βιβλίον, ὡς μαθη-

τὴς κρατεῖ αὐτὸ νυχθημερὸν σχολεῖον. Καὶ ἐν τῇ ἀναγνώσει σου εὕρῃς τὴν θεραπείαν. Ἐκ τῶν παθῶν σ᾽ ἀπαλλαχθῇς, εὕρῃς τὴν σωτηρίαν, θὰ μάθῃς ὅσα ἀγνοεῖ, καὶ σώσῃς τὴν ψυχήν σου. Καὶ εἰρηνικῶς μέ ἀρετὰς περάσῃς τὴν ζωήν σου

«Οὐ μόνον μὲ ὑγείαν μὲν, χαρὰν δὲ κι᾽ εὐφροσύνην ἀπόκτησ᾽ ὅλων ἀρετῶν ὡς κι᾽ ἐλεημοσύνην. Καὶ τότε θέλει σοῦ χαρῇ καρδία λυπημένη· ψυχή σου ἀπείρων τε παθῶν πληγῶν θανατομένη. Τότε δὲ νὰ δοξολογῇς Χριστὸν τὸν λυτρωτήν σου. Ἐκ τῶν τριῶν σου δὲ ἐχθρῶν τὸν ἐλευθερωτήν σου. Νὰ προσκυνῇς μέ δάκρυα Εἰκὼν αὐτοῦ ἁγίαν.

Καὶ τῆς ἀειπαρθένου τε Μητρός μας Παναγίας ὅτι δὲν σὲ παρέδωκαν θανάτου αἰφνιδίου ὅπως Ἅδη κολάζεται, πυρὸς τοῦ αἰωνίου. Δός δόξαν ἀγαθῷ Θεῷ, ἵνα μετανοήσῃς. Ἐχάρισέ σοι τὴν Ζωὴν νὰ κλαύσῃς καί θρηνήσῃς».

«Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς ἐν αὐταῖς εὑρήσετε ζωὴν αἰώνιον».
«Ὅστις ἀναγινώσκει Ἱ. Θρησκ. βιλία θὰ σωθῇ·
ὅστις δὲ ἀμελεῖ καὶ καταφρονεῖ, ἄθλιος τότε θὰ κολασθῇ.

ΛΟΓΟΣ

Καὶ πάνυ ὠφελ)τος, ὡς καὶ λίαν κατανυκτ)τος. Εἰς τὴν Περιτομὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ὅτι ὁ Χριστὸς περιτμηθεὶς κατεσκεύασεν.

Α´ Ἕνα ἰατρικὸν ἰαματικὸν τῆς ἀσθενείας τῶν ἀνθρώπων.
Β´ Ἕνα ἰατρικὸν ἀναψυκτικὸν τῶν πόνων των.
Γ´ Ἕνα ἰατρικὸν διαφυλακτικὸν τῆς ὑγείας των.

Συλλογίσου ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἰατρεύσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν, καὶ παρευθὺς εἰς τὴν περιτομήν του, ὡσὰν ἕνας καλὸς ἰατρός, ἑτοιμάζει ἕνα ἰατρικὸν ἰαματικὸν τῆς ἀσθενείας μας ἕνα ἰατρικὸν ἀναψυκτικὸν τῶν πόνων μας καὶ ἕνα ἰατρικὸν διαφυλακτικὸν τῆς ὑγείας μας. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία τοῦ Ἀδὰμ ἐπροξένησεν δύο μεγάλας ἀσθενείας εἰς ὅλον τὸν γένος τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς μὲν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἐπροξένησεν τὴν ὑπερηφάνειαν τὴν ἄγνοιαν καὶ ὅλους τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι συνεζευγμένοι ὁμοῦ μὲ τὸ γεννώμενον σῶμα, καὶ σκεπάζουν ὡσὰν ἕνα σύνεφον καὶ παραπέτασμα τὰς ταλαιπώρους ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, εἰς δὲ τὸ σῶμα ἐπροξένησε μίαν κλίσιν εἰς τὰς ἡδονάς· ὅθεν εἶπεν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὰ Γενέθλια· «ὡς Χριστοῦ μαθητὴς περιτμήθητι, περιελοῦ τὸ ἀπὸ γενέσεως κάλυμμα· ὅπερ ὁ σχολιαστὴς Νικήτας ἑρμηνεύων, ἀπὸ γενέσεως κάλυμμα φυσι τὴν προγονικὴν ἁμαρτίαν τὴν εἰς ὅλον ρυεῖσαν τὸ γένος· αὕτη γὰρ ἡ ἁμαρτία εὐθὺς ἐκ γενέσεως οἱόν τε νέφος ἐπροσθεῖ τῇ ψυχῇ τινὸς δὲ ἀπὸ γενέσεως κάλυμμα τοὺς ἐμπαθεῖς λέγουσα λογισμοὺς καὶ τὴν ἐκ τούτων ἀχλύν, καὶ τὴν ἄγνοιαν τὴν συνεζευγμένην τῇ σαρκί. Περιτομὴ δὲ πνευματικὴν ἐστὶν ἡ τῆς σωματικῆς ἡδονῆς καὶ

τῶν περιττῶν καὶ οὐκ ἀναγκαίων ὑπόθεσις»· ἐπειδὴ λέγω ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία καὶ τὴν ψυχὴν ἔκαμεν ἀσθενῆν διὰ τῶν ἐμπαθῶν λογισμῶν καὶ μάλιστα τῆς ὑπερηφανείας· καὶ τὸ σῶμα ὁμοίως ἔκαμεν ἀσθενές, δια τὰς πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ τὰ πάθη κλίσεως, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς περιτμηθεὶς κατασκευάζει ἕνα ἰατρικὸν ἰαματικὸν καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος· καὶ τὴν μὲν ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἰατρεύει μὲ τὸ νὰ περιτέμῃ την ἀκροβυστίαν τῆς ἁγίας σαρκός του, ἡ ὁποία εἶχε τύπον τῆς σωματικῆς ἡδονῆς· «πᾶσα γὰρ ἡδονή, λέγει ὁ ἀνωτέρω σοφὸς Νικήτας, μὴ ἐκ Θεοῦ καὶ ἐν Θεῷ γινομένη, περίττωμα ἡδονῆς ἐστίν, ἧς τύπος ἡ ἀκροβυστία ἥτις οὐδὲν ἕτερον ἐστίν, εἰ μὴ δέρμα, ἡδονικοῦ βίου περίττωμα»· καὶ πάλιν μὲ το νὰ περιετμήθη ὁ Κύριος μὲ ἕνα τρόπον καὶ σχῆμα ἄκρας ταπεινώσεως, ἰατρεύει καὶ την ἀσθένειαν της ψυχῆς ἥτις κυρίως εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια· «ἀρχὴ γὰρ ἁμαρτίας ὑπερηφάνεια» (Σειραχ. ια´ 13) καὶ ὁμοῦ μὲ τὴν ὑπερηφάνειαν την ρίζαν ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν, κόπτει καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐμπαθεῖς λογισμοὺς καὶ κλάδους τῆς ἁμαρτίας μὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τομήν. Καὶ ἀγκαλὰ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ εἰς τὴν γέννησίν του καὶ εἰς τὴν ζωήν του καί εἰς τὸν θάνατόν του ἐταπεινώθη πάντοτε δι᾽ ἡμᾶς, δὲν ἐταπεινώθη ὅμως μὲ τόσην ὑπερβολήν, καθὼς ἐταπεινώθη εἰς τὴν περιτομήν του, ἡ ὁποία ἐστάθη δι᾽ αὐτὸν μία ταπείνωσις ὄχι μόνον ἄκρα, ἀλλὰ καὶ τελείως ἀσύγκριτος καὶ ὡσὰν νὰ εἰπῇ τινὰς ταπείνωσις ταπεινώσεων, διατὶ ἐδῶ φαίνεται ὁ Ἰησοῦς εἰς εἶδος ἐσχάτου ἁμαρτωλοῦ, ἤγουν εἰς τὸ πλέον ἀσχημότερον καὶ ταπεινότερον ὅπου εἰμπορεῖ ποτὲ νὰ εὑρεθῇ καὶ ὡσὰν ἁμαρτωλὸς λαμβάνει ἕνα φάρμακον ποῦ ἔπρεπεν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐμπαθεῖς καὶ ἁμαρτωλοὺς ὅπου ἐκ σπέρματος καὶ ἡδονῆς γενόμεθα καὶ διὰ σπέρματος καὶ ἡδονῆς γεννῶμεν· καὶ ὄχι εἰς αὐτὸν ὅπου ἦτον ὄχι μόνον ἀνώτερος ἀπὸ κάθε προσβολὴν ἐμπαθοῦς καὶ ἡδονικοῦ λογισμοῦ καὶ κλίσεως ἁμαρτητικῆς· ἀλλὰ οὔτε ἐκ σπέρματος ἐγεννήθη, οὔτε σπέρμα εἶχεν ὁλότελα.

Καὶ τὸ παράδοξον εἶναι, ὅτι δέχεται ὄχι ἕνα τοιοῦτον φάρμακον ὅπου νὰ τον ταπεινώσῃ μόνον περαστικῶς, ἀλλὰ τοιοῦτον ὅπου νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὸ ἁγιώτατόν του σῶμα μίαν πληγὴν καὶ τομὴν διαμένουσαν καὶ σχεδὸν ἕνα παντοτεινὸν ὄνειδος καὶ ὕβριν τῆς ἀθωότητος καὶ ἀναμαρτησίας του· ὄνειδος λέγω ὅπου εἶναι ὁλοτελῶς ἀσύγκριτον· ἐπειδὴ δὲν φαίνεται καμμία μαρτυρία τοῦ οὐρανοῦ ὅπου νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ ὑψώσῃ αὐτὴν τὴν τόσην ταπείνωσίν του, ταπείνωσιν θαυμασίαν· καθὼς ἄλλαις φοραῖς ἦτον συνήθεια νὰ γίνεται ὅταν οἱ ἄγγελοι καί νέος ἀστὴρ ὕψωσαν τὴν ταπείνωσιν τῆς γεννέσεώς του ὅταν ὁ πατὴρ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὕψωσαν τὴν ταπείνωσιν τοῦ βαπτίσματός του εἰς τὸν Ἰορδάνην· ὅταν ὁ ἐσκοτισμένος ἥ-

λιος καὶ ἡ τρέμουσα γῆ, τὰ ἀνεωγμένα μνημεῖα, καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα μὲ ὅλα τὰ κτίσματα ὅπου τόσον ἠσθάνθην τὰ πάθη του, ὕψωσαν τὴν ταπείνωσιν τοῦ θανάτου του· ἀλλ' ἐδῶ εἰς τὴν περιτομήν του δὲν φαίνεται κανένα τοιοῦτον θαῦμα, ἀλλὰ μόνον μία καθαρὰ καὶ μία γυμνὴ ταπείνωσις χωρὶς κανένα ὕψος καὶ μεγαλεῖον, ἐπειδὴ καὶ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν τομὴν (διὰ νὰ εἴπω ἔτσι) τῆς ἰδίας του τιμῆς νὰ κάμῃ ἕνα ἰατρικὸν δραστικώτερον διὰ νὰ ἰατρεύσῃ τὴν ἰδικήν σου ὑπερηφάνειαν. Ἄχ! ἀλλὰ τί θέλει γένῃ διὰ σὲ ὑπερήφανε καὶ φιλίδονε. ἀνίσως οὔτε αὐτὴ ἡ τόση ὑπερβολικὴ ταπείνωσις τοῦ Ἰησοῦ, οὔτε αὐτὴ ἡ περιτομή του σταθοῦν ἀρκεταὶ διὰ νὰ σὲ ὑγιάνουν ἀπὸ τὴν ὑψηλοφροσύνην καὶ ἀπὸ τὰς περιττὰς ἡδονάς; (α) ὢ πόσον πρέπει νὰ αἰσχυνθῇς, διατί δὲν αἰσχύνεσαι καθὼς πρέπει! ἢ μᾶλλον εἰπεῖν διατί ἔγινες ὡς ἀναίσχυντος πόρνη καὶ τελείως δὲν ἐντρέπεσαι! «ὄψις πόρνης ἐγένετό σου, ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντας» (Ἱερ. γ' 3) ὢ πόσον πρέπει νὰ φοβῆσαι! ἀνίσως ὁ μὲν Χριστὸς κάνῃ διὰ τὴν ἀγάπην σου ἕνα ὁλοκάρπωμα ὅλην τὴν τιμήν του, ἐσὺ δὲ διὰ τὴν ἀγάπην του οὔτε θέλῃς νὰ μάθῃς τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς χριστιανικῆς ταπεινώσεως ἥτις θέλει σὲ δείξῃ μεγάλον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, «ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτος ἔσται ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν.» (Ματθαῖος ιη 4) Καὶ διὰ σοῦ φαίνεται ἀδελφὲ ἕνα τερατῶδες πρᾶγμα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὅπου εἶναι ἡ αὐτοαθωότης· νὰ θέλῃ νὰ φαίνεται ἁμαρτωλός, χωρὶς καμμίαν πρόφασιν καὶ ἐσὺ ὅπου εἶσαι καταφορτωμένος ἀπὸ τόσας ἁμαρτίας νὰ εὑρίσκῃς ἑκατὸν προφάσεις διὰ νὰ φαίνεσαι ἄπταιστος; ἢ διὰ νὰ φαίνεσαι ὀλιγώτερον πταίστης ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐξομολόγησίν σου; δὲν φαίνεται παράδοξον, ὁ μὲν Ἰησοῦς ὅπου ἦτο ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε πάθος καὶ ἡδονὴν σαρκικήν, νὰ περιτέμῃ τὴν ἀκροβυστίαν τῆς ἀναμαρτήτου σαρκός του, καὶ σὺ ὁ συμπαθέστατος καὶ κλίνων εἰς τὴν ἁμαρτίαν νὰ μὴ θέλῃς νὰ κόψῃς κἂν τὰς περιττὰς καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἡδονάς σου, ὡσὰν ἕνα μέλος περιττὸν διὰ νὰ ἐξαλαφρωθῇς ὀλίγον ἀπὸ τὰ πάθη; Δὲν σοῦ φαίνεται πρᾶγμα ἀλλόκοτον νὰ βλέπῃς τὴν αὐτοτιμὴν νὰ γίνεται ἀτιμία καὶ σὺ ὁ πηλὸς ἡ αὐτοατιμία νὰ μὴ θέλῃς νὰ ὑπομείνῃς οὐδὲ ἕνα λόγον ὑβριστικὸν ὅπου νὰ σοῦ εἰπῇ ὁ ἀδελφός σου; δὲν σοῦ φαίνεται πρᾶγμα παράξενον νὰ βλέπῃς τὸν Δεσπότην καὶ δοτῆρα τοῦ νόμου νὰ ὑποτάσσεται ὡς δοῦλος εἰς τὸν νόμον διὰ νὰ διδάξῃ ἐσένα νὰ ὑποτάσσεσαι εἰς αὐτόν· ἔπειτα σὺ ὁ ὄντως δοῦλος νὰ βαστάζῃς τὸν τράχηλόν σου ὑψηλὸν καὶ σκληρόν, ὡσὰν ἀδάμαστος ταῦρος καὶ ἵππος ἄγριος καὶ νὰ μὴ θελήσῃς νὰ τὸν λυγίσῃς εἰς τὸν ζυγὸν καὶ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Θεϊκοῦ νόμου διὰ τὴν ἰδικήν σου σωτηρίαν; ὄντως ἀδελφὲ ἐπληρώθησαν εἰς ἐσὲ αἱ προφητεῖαι ἐκεῖναι ὅπου εἶπον οἱ

προφῆται διὰ τοὺς σκληροτραχήλους καὶ ἀπενεῖς Ἰουδαίους «ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, διέσπασας τοὺς δεσμούς σου». καὶ εἶπας οὐ δουλεύσω σοι» (Ἱερ. β' 20). Καὶ πάλιν· «διότι ὡς δάμαλις παροιστρῶσα παρέστροισεν Ἰσραήλ»

(Ὡς δ' 16) μάλιστα δὲ ἐπληρώθη εἰς ἐσὲ ἐκεῖνον ὅπου εἶπεν ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος εἰς τοὺς Ἰουδαίους· «σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ». (Πράξ. ζ' 51) διατὶ καὶ σὺ εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ ἀπερίτμητος τῇ καρδίᾳ. Ἐὰν ὅμως εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θελήσῃς νὰ ὑποταχθῇς εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ νὰ περιτμηθῇς εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ νά περιτμηθῇς πνευματικῶς ἀποκόπτοντας τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς καὶ δὲν στέρξῃς νὰ βασιλεύσῃ ὁ Χριστὸς εἰς ἐσένα διὰ τῆς ὑποταγῆς ταύτης καὶ περιτομῆς, ἄκουσον εἰς τὸ τέλος, τί ἔχεις νὰ πάθῃς ἀπὸ ἐτοῦτο τὸ νήπιον ὅπου τώρα καταφρονεῖς· «πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θέλοντάς σε βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.» (Λουκ. ιθ' 27). Καὶ λοιπὸν ἀδελφὲ ἀποφάσισαι ἀπὸ τώρα καὶ ὕστερα νὰ μὴ θέλῃς διὰ νὰ τιμᾶσαι ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. οὔτε νὰ ἐπιθυμῇς νὰ ζῇς πλέον κατὰ τὴν ἀρέσκειάν σου καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων, ἐπειδὴ κατὰ τὸν Δαβίδ· «ὁ Θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων.» (Ψαλμ. νβ' 7) ρίψαι μίαν φορὰν ἀπὸ τὴν φαντασίαν σου εἰς τὴν γῆν αὐτὸ τὸ κατηραμένον εἴδωλον τῶν κοσμικῶν τιμῶν καὶ τῶν ἄλλων σαρκικῶν ἡδονῶν ὅπου προσκυνεῖς, καὶ σύντριψαί το πλέον καὶ καταπάτησαί το.

Τί κοινωνίαν ἔχεις σὺ ὁ ἀληθινὸς μὲ τοιοῦτον ψεύτικον εἴδωλον; ὡς λέγει ὁ Ὠσηέ. «Τί αὐτῷ ἔτι, καὶ εἰδώλοις;» (δ' 9) ἐσὺ δὲν εἶσαι τίποτε ἄλλο περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου εἶσαι ἐμπρὸς εἰς τὸν Κύριον, ἤγουν ἄτιμος καὶ ἀκάθαρτος· λοιπὸν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν ἀλήθειαν διὰ ἕνα ἴσκιον; Εὐχαρίστησαι τὸν λυτρωτήν σου ὅπου μὲ τὴν περιτομὴν ἑνὸς περιττοῦ μέλους καὶ μὲ τὴν ταπείνωσίν του, σὲ διδάσκει δύο μαθήματα τόσον ἀναγκαῖα διὰ τὴν σωτηρίαν σου· ἤτοι τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ἀποβολὴν τῶν περιττῶν ἡδονῶν ἥτις λέγεται περιτομὴ καρδίας πνευματικὴ κατὰ τὸν Ἀπόστολον «οὐ γὰρ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή...» ἀλλὰ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι· οὐ γράμματι (Ρωμ. β' 28).

Καὶ παρακάλεσέ τον δι' ἐκείνην τὴν ὑπερβολικὴν ἀγάπην διὰ τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ λάβῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του τὰ σημεῖα τῆς ἁμαρτίας, νὰ σοῦ δώσῃ χάριν νὰ αἰσχύνεσαι πάντοτε διὰ τὰ σφάλματά σου καὶ ὄχι διὰ τὴν μετάνοιάν σου, ὡς εἶναι γεγραμμένον· «μὴ ἐντραπῇς εἰς πτῶσίν σου...» μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι ἐφ' ἁμαρτίαις σου» (Σειράχ. δ. 22. 26) καὶ νὰ ἔχῃς πάντοτε ὡς ἐντιμότερον ἄνθρωπον τοῦ Κόσμου ἐκεῖνον ὅπου μὲ περισσοτέραν ἐμπιστοσύνην φυλάττει πάντοτε· καθὼς λέγει ὁ Ἐκκλησιαστής· «τέλος λόγου· τὸ πᾶν ἄκουε, τὸν Θεὸν φοβοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαττε· ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος.» (ιβ. 13).

Β'

Συλλογίσου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν περιτομήν του σοῦ δίδει ἕνα ἰατρικὸν ἀναψυκτικὸν, τὸ πανάγιόν του αἷμα ὢ τί μεγάλον κακὸν εἶναι ἡ ἁμαρτία! αὐτὴ εἰς τὴν ἀρχὴν παρακινεῖ τὸν ταλαίπορον ἄνθρωπον νὰ τὴν πράξῃ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ θέλημά του, καὶ διὰ νὰ ἀναπαύσῃ τὴν κακήν του γνώμην καὶ ὄρεξιν· ἀφ' οὗ δὲ μὲ τοιοῦτον τρόπον ἀπατήσῃ τὸν δυστυχῆν ἁμαρτωλόν, καὶ τὴν κάμῃ, τότε ἐμβάζει εἰς μεγάλους κόπους καὶ βάσανα· διατὶ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν ἀκολουθεῖ ἡ μετάνοια· ἥτις δὲν κατορθώνεται μὲ ἄνεσιν καὶ ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ χρειάζεται νηστείας, ἀγρυπνίας, γονυκλισίας, ἱδρῶτας, σκληραγωγίας, καὶ κακοπαθείας, εἰς τρόπον ὅπου νὰ ξηρανθῇ καὶ νὰ λεπτυνθῇ τὸ σῶμα, καὶ νὰ γένῃ ὡσὰν τὰ νήματα τῆς ἀράχνης· «ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον, καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ». (ψαλμ. λη. 15) καθὼς τοῦτο ἀποδεικνύει σαφέστατα ὁ Προφήτης Δαβὶδ ὁ ὁποῖος θέλωντας τάχα νὰ ἀναπαύσῃ τὸ σαρκικόν του θέλημα, ἥμαρτε μὲ τὴν Βηρσαβέε· ἀλλ' ὕστερον μετανοῶντας διὰ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην, τί πειρασμοὺς δὲν ἐτράβηξε; τί βάσανα καὶ κόπους δὲν ἐδοκίμασε; καθὼς τὸ φωνάζει μόνος του λέγωντας· «ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου, καὶ ἄφες τὰς ἁμαρτίας μου». (ψαλμ. κδ. 19). Ὅθεν ἐπειδὴ ὁ ἁμαρτωλὸς δοκιμάζει τόσους κόπους καὶ ἀγῶνας εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τοσοῦτον ταλαιπορεῖται καὶ ξηραίνεται, ἕνα μὲν ἀπὸ τὰς σωματικὰς σκληραγωγίας, τὸ περισσότερον δὲ ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς μὲ τοὺς ὁποίους τὸν πολεμεῖ ὁ διάβολος, ζητῶντας νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἀπελπησίαν· διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὸ Πανάγιον αἷμα ὅπου χύνει εἰς τὴν περιτομήν του, κατασκευάζει ὡσὰν ἕνα πολύτιμον, ἀναψυκτικὸν καὶ δροσιστικὸν ἰατρικὸν ὑπὲρ πάντα τὰ σιρόπια, ὑπὲρ πάντα τὰ ντεκότα, καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ εὐωδέστατα, τὰ ἀναψυκτικὰ καὶ τὰ δροσιστικὰ ἰατρικὰ, δίδωντας αὐτὸν μίαν καλὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας του. Καὶ ὡσὰν νὰ τοῦ λέγῃ, τέκνον μου μὴ ἀπελπίζεσαι· ἐγὼ διὰ τὴν ἀγάπην σου, τὴν ἰδικήν σου ἀγάπην λαμβάνω μετὰ χαρᾶς τούτην τὴν ἀλγεινὴν καὶ θλιβερὰν περιτομήν, ἡ ὁποία πολλάκις γίνεται καὶ θανατηφόρος εἰς μερικὰ βρέφη· διὰ τὴν ἀγάπην σου, ὑποτάσσομαι εἰς ἕνα νόμον, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἤμουν χρεώστης νὰ ὑποταχθῶ. καὶ ἡ ἰδική σου ἀγάπη μὲ βιάζει καὶ μὲ κάμνει ἀνυπόμονον νὰ μὴ προσμένω καιρόν, ἀλλὰ τώρα νὰ σοῦ δώσω τὸν θησαυρὸν τῶν ἰδίων μου φλεβῶν, ἤγουν τὸ αἷμά μου. καὶ ἂν τώρα δὲν τὸ χύνω ὅλον, ἡ αἰτία εἶναι, διατὶ τὸ φυλάττω νὰ τὸ χύσω μὲ περισσότερον πόνον ὅλου μου τοῦ σώματος ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν, ὅλον, ἕως εἰς τὴν ὕστερην σταλαγματιάν, διὰ τὴν ἐδικήν σου σωτηρίαν.

Τώρα ἐσὺ ἀδελφέ, ὅπου ἥμαρτες εἰς τὸν Θεὸν, κάμνεις τὴν πρέπουσαν μετάνοιαν καὶ ἱκανοποίησιν διὰ τὰς ἁμαρτίας σου: ὑπομένεις κόπους καὶ σκληραγωγίας τοῦ σώματος; ξηραίνεσαι καὶ καίεσαι ἀπὸ τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα; διὰ νὰ εὕρῃς ἀναψυχὴν ἀπὸ τὸ πανάγιον αἷμα ὅπου ὁ Ἰησοῦς σήμερον ἔχυσε διὰ τὴν ἀγάπην σου; Διατὶ ἔτσι τὸ ἔπασχε καὶ ὁ Ἰὼβ δι' ὃ ἔλεγεν· «ἡ γαστήρ μου συγκέκαυται ἀπὸ κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ φλεβάροις μου σκιά.» (ιϛ'. 16; δοκιμάζεις ἔσωθεν τόσην θλίψιν ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς καὶ τοὺς δαίμονας; ὥστε ὅπου νὰ μὴν ἔχῃς ἄλλοῦ νὰ καταφύγῃς παρὰ εἰς μοναχὴν τὴν δροσερὰν σκιὰν τοῦ Ἰησοῦ διὰ νὰ πάρῃς ἐκεῖθεν ἀναψυχὴν καὶ παρηγορίαν; λέγωντας· καὶ σὺ ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἱερεμίου· «πνεῦμα προσώπου ἡμῶν Χριστὸς Κύριος· συνελήφθην ἐν ταῖς διαφθοραῖς αὐτῶν, οὗ εἴπαμεν ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ζησόμεθα; (Θρην. δ. 90). Ἀλλοίμονον! ἐγὼ λογιάζω, πῶς ἐσὺ εὐχαριστεῖσαι μόνον νὰ ἀραδιάσῃς καὶ νὰ εἰπῇς τὰς ἁμαρτίας σου μίαν φορὰν εἰς τὸν Πνευματικὸν καὶ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν δὲν στοχάζεσαι πλέον πῶς ἦσαν ἐδικαί σου αἱ ἁμαρτίαι ὅπου ἔκαμες ἀλλὰ ἄλλου τινός· δὲν συλλογίζεσαι πλέον τὸ χρέος ὅπου ἔχεις νὰ τὰς θρηνῇς καὶ νὰ τὰς κλαίῃς εἰς ὅλην σου τὴν ζωήν· καὶ ὄχι μόνον δὲν σπουδάζῃς εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκῃς ἐσὺ ἀπὸ λόγου σου νέους κανόνας καὶ κόπους διὰ νὰ ἐξιλεώσῃς τὸν Θεὸν περισσότερον, ἀλλὰ διὰ κάθε παραμικρὰν ἀφορμὴν δὲν στέργεις νὰ φυλάττῃς οὔτε ἐκεῖνον τὸν κοινὸν κανόνα ὅπου σὲ διορίζῃ ὁ πνευματικός, εἴτε νηστείας εἴτε γονυκλισίας· εἴτε ἄλλων κοπιαστικῶν πράξεων· ἀλλὰ στέκεις καὶ ζυγιάζεις καὶ μεταζυγιάζεις αὐτὸν τὸν κανόνα τοῦ πνευματικοῦ, φοβούμενος διὰ νὰ μὴν τύχῃ καὶ κάμῃς ὀλίγον τι περισσότερον, καὶ διὰ νὰ μὴ φανῇς πολλὰ ἐλεύθερος μὲ τὸν Κύριον τὸν λυτρωτήν σου. Ἄχ ἀδελφέ! καὶ μὲ αὐτὸ ὅπου κάμνεις, μιμεῖσαι ἄραγε τὸν Χριστόν; μὲ αὐτὸ ἀνταποκρίνεσαι εἰς τὴν τόσην ἀγάπην του; μὲ αὐτὸ ἀκολουθῇς εἰς τὰ παραδείγματά του; μὴ γένοιτο! ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ ἐδική σου ἀγάπη ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, διότι ἐκεῖνος ἔδωκεν αἷμα διὰ λόγου σου, καὶ ἐσὺ ὅπου ἔπρεπεν νὰ δώσῃς αἷμα ἀμοιβαίως δι' αὐτὸν καθὼς προστάζει ἡ δικαιοσύνη τοῦ θείου νόμου· «οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ· ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς· ὀφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ· ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. χεῖρα ἀντὶ χειρὸς· πόδα ἀντὶ ποδός». (Δευτερονομ. ιθ: 21.) ἐσὺ καὶ λέγω ὅπου ἔπρεπε νὰ χύσῃς αἷμα εἰς ἀξίαν ἀνταπόδοσιν δὲν στέργεις οὔτε νὰ κάμῃς ὀλίγον κόπον καὶ κανόνα, ὄχι διὰ τὸν Χριστόν, ἀλλὰ διὰ τὰς ἐδικάς σου ἁμαρτίας. Πλὴν στοχάσου καλῶς, ὅτι ἡ μετάνοια εἶναι ἀναγκαία εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἁμαρτήσῃ μίαν φοράν· καὶ ἡ ἁμαρτία ἔχει να παιδευθῇ, ἢ ἐδῶ ἀπὸ τὸν βλάπτοντα ὅπου εἶσαι σὺ ἢ ἐκεῖ ἀπὸ τὸν βεβλαμένον ὅπου εἶναι Θεός, ἢ ἐδῶ προσωρινά, ἢ ἐκεῖ αἰώνια· πᾶσα

παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν.» (Ἑβρ. β. 2). Καὶ πρὸς τούτοις στοχάσου ὅτι ἐὰν ἐσὺ φυλάξῃς τὸν κανόνα τοῦ πνευματικοῦ σου δείχνεις ὅτι ἀληθῶς μετανοεῖς καὶ εἶσαι γνήσιον τέκνον τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐδιώρισεν τὸν κανόνα καὶ τὴν παιδιὰν αὐτήν, ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας ἀθετήσῃς τὸν κανόνα τοῦ πνευματικοῦ σου, εἶναι σημάδι πῶς ἡ μετάνοιά σου δὲν εἶναι ἀληθινὴ ἀλλὰ ψεύτικη· σημάδι, πῶς δὲν εἶσαι τέκνον γνήσιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας· «εἰδὲ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν φέρεται ὁ Θεός... εἰδὲ χωρὶς ἔστε παιδείας ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχὶ υἱοί». (Ἑβρ. ιβ. 7). Ὅθεν λάβε θάρρος ἀδελφέ, καὶ προσπεσὼν εἰς τὸν λυτρωτήν σου, κλαῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καθὼς σὲ προσκαλεῖ ὁ προφήτης λέγων. «Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον Κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς». (ψαλμὸς ϟδ'. 6). ὁ ὁποῖος εὐθὺς ὅπου ἐγεννήθη ἄρχισε νὰ θεραπεύῃ τὴν θείαν δικαιοσύνην, καὶ νὰ πληρώνῃ τὰ σφάλματά σου μὲ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ αἵματος ὅπου ἔχυσεν εἰς τὴν περιτομήν του καὶ ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀποφάσισε νὰ ἀποστραφῇς τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ νὰ σκληραγωγήσῃς τὸ σῶμα σου ὅπου ἦτον ἡ αἰτία τῶν ἁμαρτιῶν σου, ὑστερῶντας το ἀπὸ ἐκείναις ταῖς ἀναπαύσεις καὶ ταῖς ἡδοναῖς ὅπου ἕως τώρα τὸ ἄφινες νὰ ἀπολαμβάνῃ· καθὼς τοιουτοτρόπως ἐσκληρωγώγουν τὸν ἑαυτόν τους ὅλοι οἱ Ἅγιοι ὅπου ἐπεριπάτησαν τὴν στράταν τοῦ Σωτῆρος, καὶ καθὼς ζητεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Χριστιανισμοῦ· καὶ τέλος πάντων παρακάλεσαι τὸν Κύριον, διὰ ἐκεῖνο τὸ αἷμα ὅπου ἔχυσε περιτεμνόμενος διὰ σέ, νὰ θελήσῃ νὰ σκληρύνῃ τὴν καρδίαν σου ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ σου, καὶ νὰ τὴν μαλακώσῃ εἰς τὴν ἀγάπην τὴν ἐδικήν του, διὰ νὰ δυνηθῇς, ἀνίσως καὶ δὲν τοῦ ἔδωκες τὰς ἀπαρχὰς τῆς ζωῆς σου, κἂν νὰ τοῦ δώσῃς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ὅπου ζήσῃς, ἀγαπῶντας τον ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ δοξολογῶντας τὸ πανάγιόν του ὄνομα κατὰ τὸ ψαλμικόν· «ᾄσω τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω». (ψαλμ. ρμε. 1).

Γ'.

Συλλογίσου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός σου δίδει μὲ τὴν περιτομήν του, ἕνα ἰατρικὸν διαφυλακτικὸν ἀπὸ ὅλα τὰ κακά: τοῦτο δὲ εἶναι τὸ γλυκὺ καὶ ὄνομα καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομά του, Ἰησοῦς, τὸ ὁποῖον προεῖπε μέν, ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, πρὸ τοῦ νὰ συλληφθῇ αὐτὸς εἰς τὴν κοιλίαν τῆς παρθένου, τόσον πρὸς τὸν Ἰωσήφ, ὡς λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος· «τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα Ἰησοῦν (α'. 20) ὅσον καὶ πρὸς τὴν Παρθένον, ὡς λέγει ὁ Λουκᾶς. (α'. 31) ἐκαλέσθη δὲ εἰς τὴν περιτομήν του πραγματικῶς· «Καὶ ὅτε, φησὶν ἐπλήσθη-

σαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς». (Λουκ. Β'. 21) Ἰησοῦς τὸ κύριον ὄνομα τοῦ Μεσσίου κατὰ τὸν Αὐγουστῖνον (Ἑρμην. τῆς α'. καὶ γ'. ἐπιστολῆς Ἰωάν) τὸ ὁποῖον συνέχει πᾶσαν τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν καὶ τὴν σοφίαν καὶ δύναμιν καὶ ἀγαθότητα καὶ τὴν ἄκραν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην. Ἰησοῦς· ὄνομα ὅπου συγκρίνεται μὲ τὸ ἀνεμφώνητον ἐκεῖνο, καὶ τετραγράμματον ὄνομα τὸ Ἰεχωβά, διατὶ καθὼς ἐκεῖνο εἶναι δηλωτικὸν τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ ἔτζι τοῦτο εἶναι δηλωτικὸν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας, καὶ περιέχει ὅλα τὰ πρὸς τὰ ἔξω ὀνόματα τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνο εἶναι ἄλφα, τοῦτο εἶναι ὠμέγα· ἐκεῖνο εἶναι ἡ ἀρχή, τοῦτο εἶναι τὸ τέλος. Ἰησοῦς ὄνομα ὅπου κατάτινας ὑπερέχει καὶ αὐτὸ τὸ τετραγράμματον ὄνομα τοῦ Θεοῦ· καθ' ὃ, τοῦτο μὲν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κτίστου καὶ Κυρίου συνεπτυγμένος δηλοῖ, ἐκεῖνο δέ, μόνου τοῦ Κτίστου, ἢ τοῦ Κυρίου, Ἰησοῦς, ὄνομα τὸ ὁποῖον ἀνεπτυγμένως κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον δηλοῖ σωτήρ, παραγόμενον ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ Ἰαχά, ὃ δηλοῖ ἔσωσε κατὰ τὸν Γεώργιον τὸν Κορέσιον, εἰδήμονα τῶν Ἑβραϊκῶν. Καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ὁ Ἰησοῦς, εἶναι τὸ ὄνομα τὸ γεμάτον ἀπὸ κάθε παρηγορίαν καὶ σωτηρίαν καὶ εἶναι ὄχι μόνον μία σύνοψις ὅλων τῶν τελειοτήτων ὅπου ἁρμόζουν εἰς τὸν Σωτῆρα σου, καθ' ὃ Θεός καὶ ὅλων τῶν ἀρετῶν ὅπου τοῦ ἁρμόζουν καθ' ὃ ἄνθρωπος· ἀλλ εἶναι καὶ μία σύνοψις ὅλων ἐκείνων ὅπου ἔκαμε διὰ τὴν σωτηρίαν σου καὶ ἕνας ἀρραβῶνας ὅλων ἐκείνων ὅπου ἔχει σκοπὸν διὰ νὰ κάμῃ (ἐὰν δὲν ἐμποδισθῇ ἀπὸ ἐσένα) εἰς τὸ μέλλον καὶ νὰ σὲ φέρῃ ἐμπράκτως εἰς τὸ ὁλοῦστερινὸν τέλος σου, ὅπου εἶναι ὁ παράδεισος. Καὶ ἄγκαλὰ καὶ ἄλλοι προτερινοὶ ἄνθρωποι ὠνομάσθησαν μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα καὶ μάλιστα ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἐκεῖνοι ὅμως ἦσαν σκιαὶ καὶ εἰκόνες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦτο τὸ πρᾶγμα καὶ ἡ ἀλήθεια· διατὶ ἂν καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔσωσε τοὺς Ἑβραίους, ἀλλ' ἔσωσεν μόνον ἀπὸ τοὺς πολέμους καὶ τὰ κακὰ τῶν ὁρωμένων ἐχθρῶν τους τῶν ἀλλοφύλων καὶ τοὺς ἔσωσε μόνον προσωρινά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλύτρωσεν ὄχι μόνον τοὺς Ἑβραίους, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἔθνη. Δι' ὃ καὶ Κλήμης ὁ Στρωματεὺς βιβλ. Ϛ' τῶν Στρωμ. λέγει· «οὐ τούτου ἐστὶ Σωτήρ, ἐκείνου δὲ οὐδαμῶς· ἀλλὰ πάντων»· καὶ τοὺς ἐλύτρωσε ὄχι ἀπὸ ὁρατοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς ἀοράτους καὶ ὄχι ἀπὸ πολέμους, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας· «αὐτὸς γὰρ φησί, σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν:» (Ματθ. α' 2.) τὸ ὁποῖον εἶναι μόνον ἴδιον τοῦ Θεοῦ. «Τίς γὰρ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰμὴ εἷς ὁ Θεός» (Μαρκ. β' 7) καὶ ὄχι προσωρινά, ἀλλὰ παντοτεινὰ καὶ αἰώνια, καθὼς εἶναι γεγραμμένον· «Ἰσραὴλ σώζεται ὑπὸ Κυρίου σωτηρίαν αἰώνιον» (Ἡσαΐ με 17).

Τώρα ἐσὺ ἀδελφὲ ὅπου ἀναγινώσκεις ταῦτα, ἆρά γε ἔγινες καμμίαν

φορὰν ἐπιτείδιος, διὰ νὰ λάβῃς κἂν μερικὰς ἀπὸ αὐτὰς τὰς χάριτας ὅπου δηλοῖ καὶ περιέχει τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ; ἔγινε» ἄρα καὶ εἰς ἐσένα διαφυλακτικὸν καὶ σωστικὸν τὸ ἰατρικὸν τοῦτο ὅπου ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴν προτομήν του καὶ μὲ τὸ ὄνομά του σοῦ κατεσκεύασεν; ἀχ! φοβοῦμαι, φοβοῦμαι· πῶς ἐσὺ ἐστάθης μὲ τὰ ἔργα σου ὅλος διόλου ἐνάντιος εἰς τοῦτο τὸ σωτήριον ὄνομα· διατί, ἔξω μὲν ἀπὸ τοῦτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, εἰς ἄλλον ἄνθρωπον, ἢ εἰς ἄλλο πρᾶγμα σωτηρία δὲν εἶναι, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος· «οὐκ ἔστι ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανόν, τὸ δεδόμενον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς». (πραξ. δ. 12) ἐσὺ δὲ πόσαις φοραῖς ἄφησες τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤλπισες νὰ σωθῇς καὶ νὰ διαφυλαχθῇς μὲ τὴν γνῶσιν σου, μὲ τὴν δύναμίν σου, μὲ τὸν πλοῦτον σου καὶ τὰ ὑποστατικά σου καὶ μὲ τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς σου; πόσαις φοραῖς εἰς τὰς ἀσθενείας σου ἀντὶ νὰ προστρέξῃς πρῶτον εἰς τὸν Ἰησοῦν ὅπου εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἰατρὸς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, διὰ μέσου τῶν ἱερέων του καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇς μὲ πίστιν διὰ νὰ σοὶ βοηθήσῃ, ἐσὺ ἀφησες τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπρόστρεξες παρευθὺς εἰς τοὺς Ἰατροὺς ἐλπίζοντας ὅλος διόλου εἰς αὐτούς· ἄλλοτε δέ, ὢ ἀλλοίμονον ἐπρόστρεξες ἕως καὶ εἰς τοὺς Μάγους καὶ μάγισσαις· μᾶλλον δὲ εἰπεῖν, ἐπρόστρεξες εἰς τοὺς δαίμονας, διὰ νὰ σὲ ἰατρεύσουν. (Ὅρα τὸν γ΄ κανόνα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τῆς Νύσσης πῶς κανονίζει εἰς ὅλην τους τὴν ζωὴν νὰ μὴ μεταλάβουν ἐκεῖνοι ὅπου καταφρονοῦσιν τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καὶ πηγαίνουν θεληματικῶς εἰς τοὺς μάγους· ὁ δὲ Χρυσόστομος ὡς μάρτυρας ἔχει ἐκείνους ὅπου προτιμήσουν νὰ ἀποθάνουν καλλίτερα, παρὰ νὰ κράξουν μάγους ἢ μάγισσαις διὰ νὰ τοὺς γητεύσουν, ἢ τοὺς μαγεύσουν· λέγει γὰρ οὕτω· «Καὶ σὺ ἂν διακρούσῃ τὰς ἐπῳδὰς καὶ τὰς φαρμακείας καὶ τὰς μαγγανείας καὶ ἀποθάνῃς τῇ νόσῳ μάρτυρας ἀπηρτισμένος εἶ, ὅτι ἀπαλλαγὴν μετὰ ἀσεβείας ἐπαγγελομένων ἑτέρων εἷλον θάνατον μετ' εὐσεβείας μᾶλλον» ὅσοι δὲ τῶν ἱερωμένων εἶναι μάγοι ἢ ἐπαειδοί, ἢ ἀστρολόγοι, ἢ κάμνουν φυλακτά, ἢ μαγικὰ βιβλία ἀναγινώσκουν, καθὼς εἶναι ἡ Σολομονικαῖς, καὶ τῆς Γιαλοῦς τὸ χαρτί καὶ κάμνουν ἀφορισμούς σ' ἐξωκκλήσια μὲ πίσσηνα κηριά, ὅλα ταῦτα λέγω ὅπου κάμνουν αὐτά καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια, καθῄρονται τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐκβάλλονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν κατά τὸν Βαλσαμῶνα καὶ τὸν Ζωναρᾶν». Καὶ δὲν ἐστοχάσθης ταλαίπωρε, πῶς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, ἀνεσταίνοντο οἱ νεκροὶ ἀνωρθοῦν οἱ χωλοί, ἐφωτίζοντο οἱ τυφλοὶ καὶ κάθε ἀσθένεια ἰατρεύετο καὶ πῶς Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον θέλει νὰ εἰπῇ ἰατρός· δι' ὃ καὶ ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος ἔλεγεν, ἔχομεν ἰατρὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν». (ἐπιστ. ια΄ πρὸς Ἐφεσ.). Οὐδὲ ἤκουσε τοῦ Προφήτου

ὅπου λέγει πῶς εἶναι σωτηρία ἀνθρώπου (ψαλμ. νθ.2.)· οὐδὲ ἐνθυμήθης, πῶς ὁ Θεὸς ὠργίσθη τὸν βασιλέα τοῦ Ἰούδα Ἀσά, διατί, ὅταν ἐπόνεσε τοὺς πόδας δὲν ἐπρόστρεξεν εἰς τὸν Κύριον, ἀλλὰ εἰς τοὺς ἰατροὺς ἐλπίζοντας ὅλος διόλου εἰς αὐτούς· «καὶ ἐμαλακίσθη. Ἀσὰ τοὺς πόδας, ἕως σφόδρα ἐμαλακίσθη καὶ ἐν μαλακίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐζήτησε τὸν Κύριον, ἀλλὰ τοὺς ἰατρούς». (β΄ παραλειπ. 15. 12). Διατί τοῦτο μὲν τὸ τὸ ἅγιον ὄνομα, μᾶλλον δὲ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, τὸ δοξάζουν καὶ προσκυνοῦν ὅλοι οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ ὅλοι οἱ οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν γῆν καὶ θέλουν τὸ προσκυνήσουν ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ ὑποχθόνιοι δαίμονες καὶ οἱ ἄπιστοι ἄνθρωποι καθὼς γέγραπται· «ἵνα τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ, ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων» (Φιλιππησ. β΄ 10)· ἐσὺ δὲ μὲ τὰ πονηρὰ ἔργα καὶ ἀντιχριστιανικὰ ὅπου ἔκαμες, πόσαις φοραῖς τὸ ἀτίμασες; καὶ πόσαις φοραῖς ἔγινες αἰτία νὰ τὸν ἀτιμάσουν καὶ νὰ τὸν βλασφημήσουν καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ ἄπιστοι καὶ ἐθνικοὶ βλέποντες ἐσένα τὸν μαθητὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ κάμνῃς ἀπὸ αὐτοὺς χειρότερα· «Τάδε λέγει Κύριος, δι' ὑμᾶς διὰ παντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν» (Ἡσαΐ. νβ΄ 5). Διατί, τοῦτο μὲν τὸ πολυπόθητον καὶ παντεπόθητον ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, εἶχον γλυκύτατον μελέτημα εἰς τὸν νοῦν γλυκύτατον μελέτημα εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ γλυκύτατον μελέτημα εἰς τὴν καρδίαν, ὄχι μόνον ὅλοι οἱ ὅσιοι καὶ ἀσκηταὶ ὅπου ἐκατοίκουν εἰς τὰ ὄρη καὶ σπήλαια τῆς Αἰγύπτου, τῆς Λυβίας, τῆς Θηβαΐδος, τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἄλλων τόπων, ἀλλὰ καὶ πολύστατοι λαϊκοὶ ὅπου εὑρίσκοντο μέσα εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὰ βασίλεια φωνάζοντες παντοτινά· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ ἐλέησόν με·» καὶ αὐτὸ ἐνθυμοῦντο κάθε ὥραν καὶ εἰς αὐτὸ ἦτον προσκολλημένη ἡ ἀναπνοή τους καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδίωχναν τοὺς κακοὺς λογισμοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς δαίμονας, καθὼς εἶπεν ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος· «Ἰησοῦ ὀνόματι μάστιζε τοὺς πολεμίους·» καὶ πάλιν «Ἰησοῦ ὄνομα κολληθήτω τῇ πνοῇ σου καὶ τότε εἴπῃ ἡσυχίας ὠφέλειαν. «Ἀναγινώσκομεν δὲ καὶ εἰς τὴν α΄ ὑπόθεσιν ἐκ τῶν τριῶν ἃς συνέλεξεν Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχείας, ὅτι ὁ Ὅσιος Ἰουλιανὸς τόσην ἀγάπην εἶχεν εἰς τὸν Κύριον ὥστε, ὅπου εὕρισκε γεγραμμένον τὸ ὄνομά του Ἰησοῦς ἢ Χριστός, ἢ Κύριος ἢ Θεός, δὲν εἰρήνευεν ἀνίσως, δὲν εὔγαινεν δάκρυα διὰ νὰ βρέξῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ἦτο γεγραμμένον. Καὶ ἄλλος δέ τις Χριστιανὸς Λαργάτης ὀνομαζόμενος εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐμελέτα ταῦτα τὰ λόγια, Ἰησοῦ Χριστὲ γλυκεῖα ἀγάπη»· ὅστις ἀπελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ προσκυνήσας καὶ ἐναγκαλισάμενος τὸν τάφον τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ ἐπάνω ἐξεψύχησεν· οἱ δὲ σύντροφοί του σχίσαντες αὐτὸν ὢ τοῦ θαύματος! εὑρίκαν εἰς τὴν καρ-

οἴαν του γεγραμμένα τὰ ἀνωτέρω λόγια μὲ χρυσὰ γράμματα· ἤγουν τὸ Ἰησοῦ Χριστὲ γλυκεία ἀγάπη·» ἐσὺ δὲ ἀδελφέ, πότε ἐφρόντισες διὰ νὰ ἐνθυμηθῆς αὐτὸ τὸ γλυκύτατον ὄνομα ; πότε ἀδείασεν ὁ νοῦς σου διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ καθὼς πρέπει ; πότε τὸ ἠγάπησεν ἡ καρδία σου διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ καθὼς πρέπει ; πότε τὸ ἠγάπησεν ἡ καρδία σου διὰ νὰ τὸ μελετήσῃ καθὼς πρέπει ; πότε τὸ ἠγάπησεν ἡ καρδία σου διὰ νὰ τὸ ἔχῃ χαρὰν καὶ παρηγορίαν της ; καθὼς εἶναι γεγραμμένον, «ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν·» (ψαλμ. πη. 16) ἐσένα ὁ νοῦς σου μόνον τὰ πονηρὰ καὶ γήϊνα ἐνθυμεῖται, ἐσένα ἡ καρδία σου εἶναι προσκολλημένη, εἶναι μόνον εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ πλούτου καὶ τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς ματαίας δόξης καὶ μὲ ὅλον ὅπου εἶσαι ὄχι πρὸ τοῦ νόμου, ὄχι μετὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ τέκνον τῆς χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου, εἶσαι ὅμως ὅμοιος μὲ ἐκείνους τοὺς πρὸ τοῦ νόμου ἀνθρώπους, διὰ τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Θεός· «ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πόνηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ·» (Γενν. η. 2). Πλὴν ἤξευρε ὅτι θέλει ἔλθῃ καιρὸς νὰ γνωρίσῃς ἐμπράκτως, τί ἀξίζει ὁ Ἰησοῦς τὸν ὁποῖον ἐσὺ τώρα δὲν ἠθέλησες νὰ ἀγαπήσῃς· καὶ τί θέλουν σὲ ὠφελήσουν τὰ μάταια ὅπου τόσον ἐναγκαλίζεσαι ; Ἔπειτα ὁ Ἰητοῦς διὰ τοῦτο ὠνομάσθη Ἰησοῦς, ἤγουν Σωτὴρ διὰ νὰ σώσῃ καὶ νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σου ἐσὺ δὲ πόσαις φορὲς ἔφυγες ἀπὸ τὰς χεῖρας του ἁμαρτάνωντας καὶ μὴ φροντίζοντας διὰ τὴν σωτηρίαν σου ; ὅθεν τί ἤθελε γένῃ εἰς ἐσέ τρισάθλιε, ἀνίσως καὶ αὐτὸς ὁ φιλόψυχος Σωτήρ σου ἤθελε σὲ ἀφήσῃ νὰ τρέχῃς εἰς ὄρη καὶ κρημνοὺς τῶν ἁμαρτιῶν σου καὶ δὲν ἤθελε σὲ ζητήσῃ νὰ σὲ εὕρῃ τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον ὡς ποιμὴν ἀληθινὸς καὶ νὰ σὲ φέρῃ εἰς τὴν μάνδραν τῶν μετανοούντων ; εἰς ποίαν ἄβυσσον σκότους ἤθελες μείνῃ χωρὶς αὐτὸν τὸ θεῖον ἥλιον ; ἐντράπου λοιπὸν τώρα καθὼς πρέπει διὰ τὴν τόσην ἀχαριστίαν καὶ ὑπερβολὴν τῆς κακίας εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετε καὶ σπυδάζετε εἰς τὸ ἑξῆς καὶ ἐνθυμεῖσαι πάντοτε καὶ νὰ λέγῃς «Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ υἱὲ Θεοῦ ἐλέησόν με», πότε μὲ τὸ στόμα μάλιστα δὲ μὲ τὴν καρδίαν, συμαζώνοντας ὅλον τὸν νοῦν σου εἰς αὐτὴν καὶ μελετῶντας τὴν εὐχὴν ταύτην, κρατῶντας καὶ ὀλίγον τὴν ἀναπνοὴν καθὼς τὸ διδάσκουν οἱ θεῖοι Πατέρες· διατὶ μὲ τὴν συχνὴν αὐτὴν μελέτην καὶ ἐνθύμησιν τοῦ Ἰησοῦ, ὄχι μόνον γλυτώνεις ἀπὸ τοὺς κακοὺς λογισμούς, ἀλλὰ καὶ συνειθίζεις νὰ ἀγαπᾷς τὸν Ἰησοῦν καὶ νὰ κάνῃς τὰς ἐντολὰς του μετὰ χαρᾶς· καὶ μὴ προφασίζεσαι πῶς εὑρίσκεσαι εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορεῖς νὰ προσεύχεσαι μὲ τὸν νοῦν σου παντοτεινά· διατί καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλει ὄχι μόνον εἰς τοὺς μοναχοὺς καὶ ἀσκητὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς κοσμικοὺς νὰ προσεύχωνται παντοτεινὰ, λέγων· «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι»· (α. Θεσσ.

ε. 17). Ὅθεν ἀποφάσισε νὰ ἀγωνίζεσαι διὰ τὴν σωτηρίαν σου, ἵνα δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος σου Ἰησοῦ εἰς ἐσένα καὶ ἐσὺ ἀντιστρόφως νὰ δοξασθῇς εἰς αὐτὸ καθὼς λέγει ὁ Παῦλος· «ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ·» Καὶ ζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν διὰ τὴν ἀτιμίαν ὅπου ἐπροξένησες μὲ τὰς ἁμαρτίας σου τοῦ παντίμου ὀνόματός του· καὶ παρακάλεσέ τον νὰ ἐντυπώσῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου αὐτὸ τὸ ἅγιόν του ὄνομα καὶ νὰ σὲ σώσῃ ἂν ὄχι διὰ ἄλλο ἀλλὰ κἂν διὰ τὸ σωτήριον καὶ φερώνυμον ὄνομά του, καθὼς τὸ ὑπόσχεται μόνος του· «Καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διά τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον·» (Ἰεζε λς' 21). Καὶ πάλιν· «τάδε λέγει Κύριος· οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος Ἰσραήλ· ἀλλὰ ἢ διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ Ἅγιον»· (αὐθοθ. 22). Καὶ ἐσὺ ἀπέχῃς ἀπὸ κάθε ἀδικίαν καὶ ἁμαρτίαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθὼς σὲ προστάζει ὁ Παῦλος λέγων· «ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· (β. Τιμοθ. 6. 19)· καὶ ἂν ἐσὺ κοπιάζῃς διὰ τό ὄνομα αὐτοῦ, ἤξευρε βέβαια ὅτι καὶ αὐτὸς θέλει σοῦ εἰπεῖ· «διά τὸ ὄνομά μου κὲκοπίακας καὶ κέκμηκας» (Ἀποχ. 6.2) καὶ δὲν θέλει ἐξαλείψε, τὸ ὄνομά σου ἀπό τὴν βίβλον τῆς ζωῆς, μάλιστα θέλει τὸ δοξάσει ἔμπροσθεν» τοῦ Πατρός του καὶ τῶν Ἀγγέλων αὐτοῦ· «οὐ μή ἐξαλείψω τό ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς καὶ ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων αὐτοῦ. (ἀποκ. γ. 5.).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝ ΤΗ ΟΜΙΛΙΑ

Εἰς τὴν δευτέραν πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

Μεγάλης ἀληθῶς χάριτος ἠξίωσεν ὁ Θεὸς τὸν Πατριάρχην Ἰακώβ· ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς χάριν ἵνα γνωρίσῃ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὸν καιρόν· ὅθεν προσκαλέσας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ παρήγγειλεν αὐτοῖς τὰς τελευταίας παραγγελίας, πεπληρωμένας νουθεσιῶν, προφητικῶν λόγων καὶ θείας εὐλογίας. «Ἐκάλεσε δὲ Ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν τί ἀπαντήσει ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν· συνάχθητε καὶ ἀκούσατέ μου, υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραήλ· ἀκούσατε τοῦ Πατρὸς ὑμῶν». (Γεν. μθ. 1-2.) Μετὰ δὲ τὰς νουθεσίας καὶ προφητείας καὶ τὰς εὐλογίας ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἀποθνήσκει· «ἐγὼ εἶπε, προτίθεμαι εἰς τὸν ἐμὸν λαόν· θάψατέ με μετὰ τῶν πατέρων μου» (Αὐτοθ. 29)· πόσοι τῶν φιλοτέκνων πατέρων ἐπιθυμοῦσι ταύτης τῆς χάριτος ; Πλὴν ὀλίγοι ἀξιοῦνται. Ὁ Παναοίδιμος Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῦ Θεοῦ χαρίσμασι καὶ τούτου κατηξιώθη· προεῖδεν αὐτὸς καθὼς καὶ ὁ

Πατριάρχης Ἰακώβ, τὸν και ·ὸν τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅθεν οὐχὶ ἀπὸ στόματος (ἐπειδὴ εἰς τὴν Ρώμην εὑρισκόμενος, μακρὰν ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, ὅπου ἦν τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον ὁ Τιμόθεος) ἀλλὰ δι᾽ ἐπιστολῆς εὐλόγησε καὶ ἐνουθέτησεν αὐτόν τε καὶ πάντα τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα προκατήγγειλε δὲ καὶ τὰ μέλλοντα συμβαίνει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰπών· «Ἔστε γὰρ καιρός, ὅτε τῆς ὑγειαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἐπισωρεύσσυσι διδασκάλους κτηθόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται·» (β′ Τιμοθ. δ.3-4) προεῖπε δὲ διὰ τούτων τῶν λόγων τὰς μετὰ τοὺς Ἀποστόλους ἀναφανείσας αἱρέσεις. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφανέρωσεν ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ πλησιάζει· «ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε». (Αὐτόθι 6.) Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἡ περικοπή, ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα περιέχει μέρος τῶν παραγγελμάτων αὐτοῦ, δηλοποιεῖ δὲ καὶ τὸ διὰ ποίου θανάτου ἔμελλε μεταβῆναι πρὸς Θεόν, ἵνα λάβῃ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ τὰς ἀνταποδόσεις. Ὅστις μετὰ εὐλαβείας ἀκούσῃ τὴν ἑρμηνείαν αὐτῆς· ἐκείνου ἡ καρδία πληροῦται κατανύξεως καὶ ἡ ψυχὴ λαμβάνει πολλὴν ὠφέλειαν.

Ἑρμηνεία πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς Θ. Παύλου.

«Τέκνον Τιμόθεε, νῆφε ἐν πᾶσι· κακοπάθησον ἔργον ποίησον Εὐαγγελιστοῦ. τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι. τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος Κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἀγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

Ὁμιλία.

Εὑρίσκεται ἄραγε εἰς τὸν κόσμον πρᾶγμα ἢ λυπηρότερον ἢ ὀδυνηρότερον ἢ φοβερώτερον τοῦ θανάτου; Ὅταν ὁ βασιλεὺς Ἀγάου εἶδε τοῦ Σαμουὴλ τὴν μάχαιραν εἰς τὸν λαιμὸν αὐτοῦ, τότε στένων καὶ τρέμων, ἐκραύγασεν· «Εἰ οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος;» (Α′ Βασιλ. ιε′ 32.), κἂν ὁ θάνατος ἔσωζεν αὐτὸν ἐκ τῶν δεσμῶν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας. Ὁ δὲ προφητάναξ Δαβὶδ οὐδένα ἄλλον λόγον εὗρηκεν ἁρμόδιον πρὸς παράστασιν τῆς ὑπερβολικῆς στενοχωρίας καὶ θλίψεως. εἰμί τοῦ Θανάτου τὰς ὠδίνας καὶ τὴν σκληρότητα· «ὠδῖνες», ἔλεγε, «θανάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες θανάτου». (Β′ Βασιλ. κδ′ 6.) Ὁ δε σοφὸς Σειρὰχ εἶπεν ὅτι καὶ μόνη ἡ ἐνθύμησις τοῦ θανάτου καταπικραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου· «ὦ θάνατε», εἶπεν «ὡς πικρόν σου τὸ μνημόσυνον ἐστί. (Σοφ. Σειραχ. μα′ 1.) Στέργουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ φυλακὰς καὶ δεσμὰ καὶ ἐξορίας καὶ ἀρρωστίας ὀδυνηρὰς καὶ μελῶν ἀκρωτηριασμοὺς καὶ πᾶσαν ἄλλην βάσανον μᾶλλον ἢ τὸν θάνατον. Ταύτην δὲ τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἀνατρέπουσι τὰ σπάνια παραδείγματα τινῶν ἀνθρώπων, οἵτινες αὐτόχειρες γινόμενοι, ἐθανάτωσαν τοὺς ἑαυτούς των ὁ ὑπερβολικὸς θυμὸς ἢ ἡ δοξομανία, ἡ ὑπερβολικὴ λύπη, ἢ ὁ παράλογος ἀπελπισμός ἢ ἄλλο τι σφοδρότατον πάθος οὐ μόνον ἔσβεσε τὴν διάκρισιν τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἐνέκρωσε καὶ αὐτὴν τὴν δύναμιν, τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐμφυτευθεῖσαν εἰς τὴν φύσιν πάντων τῶν ζώντων, τὴν δύναμιν, λέγω, τῆς ἰδίας διατηρήσεως· ἀπέδειξαν τοῦτο ἐκεῖνοι οἱ αὐτόχειρες, ὅσοι ἔπιον μὲν τὰ θανατηφόρα ποτά, ἢ ἔπληξαν ἑαυτοὺς πληγὴν ἐπιθανάτιον πλὴν οὐκ ἀπέθανον εὐθύς διότι οἱ τοιοῦτοι καὶ τοὺς ἰατροὺς προθύμως ἐδέχθησαν, καὶ τὰ ἰαματικὰ φάρμακα μετὰ σπουδῆς ἔπιον. Τοῦτο δὲ ἀπόδειξις ἐστὶ φανερὰ ὅτι ἡ ὀδύνη τοῦ θανάτου, τοῦ πλησιάσαντος πρὸς αὐτούς ἐνίκησε τὴν καταδυναστείαν τοῦ κατακυριεύσαντος πάθους διὸ νοῦς αὐτῶν ἀνέλαβε τὴν ἀπολεσθεῖσαν διάκρισιν, ὁ δέ νόμος τῆς φύσεως τὴν ἰδίαν δύναμιν· ἐκ τούτου δὲ αὐτοὶ ἐζήτησαν φυγεῖν τὸν Θάνατον. Τοῦτο αὐτὸ ἀποδεικνύει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος αἰσθάνεται ὅτι ὁ θάνατος ἐστὶ μείζων πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κακῶν.

Ἀλλὰ διατὶ τοῦτο; διατὶ ποιεῖ ὁ θάνατος τόσον θλιβερὰν καὶ φοβερὰν αἴσθησιν εἰς τὸν ἄνθρωπον; Διότι αὐτὸς μόνον βάλλει ὑποκάτω εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀνθρώπου τὴν φθορὰν καὶ ἐξουδένωσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπάρξεως. Τί βλέπεις ἐκ τοῦ νεκροῦ τὸ σῶμα; Ὄμματα τυφλά, ὠτία κωφά ὄσφρησιν ἀνόσφρητον, στόμα ἄλαλον, ἁφὴν ἀναίσθητον, μέλη ἀκίνητα, σῶμα κρυερᾶς πέτρας μηδὲν διαφέρον σχῆμα ἀνθρώπου καὶ οὐχὶ ἄνθρωπον· ὀλίγας δὲ ἡμέρας μετὰ θάνατον βλέπεις ὅτι διαλύονται τὰ ἐντόσθια καὶ ῥέουσιν αἱ σάρκες καὶ τόση δυσωδία ἐξέρχετι ἐκ τοῦ ἀναλυομένου σώματος, ὥστε μὴ δυνάμενος στῆται πλησίον αὐτοῦ, φεύγεις μακράν, κἂν συγγενής, καὶ φίλος ἦν, κἂν πολλὰ ἠγαπημένος σου ὁ νεκρὸς ἐκεῖνος· μετὰ δὲ καιροῦ παρέλευσιν, ἐὰν ἀνοίξῃς τὸν τάφον αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο βλέπεις, εἰμὴ ὀστᾶ ξηρὰ καὶ γεγυμνωμένα καὶ τοιαῦτα, ὥστε οὐδὲ διακρῖναι δύνασαι τίνος ἀνθρώπου εἰσὶ ὀστᾶ· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ὀστᾶ τελευταῖον διαλύονται καὶ τῇ γῇ συμμίγνυνται, ὥστε οὐδὲ ἴχνος βλέπεις ἀνθρώπου. Ὁ θάνατος οὖν ἀποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅτι ἁρπάζει τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ καὶ καταντᾷ αὐτὸν εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐστὶ παρὰ φύσιν καὶ πάντα ἐναντίον αὐτῆς, διὰ τοῦτο ταράττει καὶ φοβερίζει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο πρᾶγμα. Ὁ Θεός, ὅστις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ἵνα ζῇ αἰωνίως, ἔπλασε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα διαμένῃ

συννημωμένη μετὰ τοῦ σώματος αὐτῆς εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν
αἰώνων· ὁ φθόνος τοῦ διαβόλου ἔφερε τὸν θάνατον εἰς τὸν κόσμον «Ὁ
Θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπ᾽ ἀφθαρσίας καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἰδιότητος
ἐποίησεν αὐτόν, φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον».
(Σοφ. Σολομ. Β′ 23. 24). Ἐπειδὴ δὲ ὁ θάνατος σχίζει τὰ κατὰ φύσιν
ἄσχιστα καὶ κόπτη τοὺς φυσικωτάτους δεσμοὺς καὶ χωρίζει τὰ πλα-
σθέντα, ἵμα μένωσιν ἀχώριστα ἤγουν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος, διὰ
τοῦτο ἐπιφέρει τόσην βάσκνον καὶ λύπην καὶ φρίκην, διὰ τοῦτο βλέπεις
εἰς τοὺς ψυχορραγοῦντας τόσην βίαν εἰς τὴν ἀναπνοήν, τόσους σπα-
σμοὺς εἰς τὰ μὲ μέλη τοῦ σώματος τὴν οἰκονομίαν. Προστίθεται εἰς τὴν
ὥραν τοῦ θανάτου ἡ ὀξυτάτη θλῖψις διὰ τὸν παντελῆ χωρισμὸν ἀπὸ τοῦ
κόσμου καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων. Πόσον λυπεῖται τότε
ὁ βασιλεὺς βλέπων ὅτι μετ᾽ ὀλίγον στερεῖται τῆς βασιλείας καὶ γίνεται
ἰδιώτης; πόσον ὁ ἄρχων, βλέπων ὅτι γυμνοῦται τῆς ἰδίας ἐξουσίας καὶ
γίνεται ὡς εἷς τῶν ὑποχειρίων; πόσον ὁ πλούσιος, ὁρῶν ὅτι ὁ πλοῦτος
αὐτοῦ μένει εἰς τὴν γῆν, αὐτὸς δὲ ἀπέρχεται πτωχὸς καὶ πένης, πόσον
ἡ φιλότεκνος μήτηρ, βλέπουσα ὅτι ἐγκαταλείπει τὰ φίλτατα αὐτῆς τέ-
κνα; πόσον λυπεῖται τότε πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου αἰσθανομένη ὅτι ἀπο-
σπᾶται τοῦ ἰδίου αὐτῆς σώματος; Ἐπειδὴ δὲ ὅσον ἀτονεῖ τὸ σῶμα, τό-
σον ἡσυχάζουν τὰ τούτου πάθη, ὅσα τὴν ψυχὴν ἐσκότιζον, ὅσον δὲ ἡ
ψυχὴ μένει ἐλευθέρα τῆς τῶν παθῶν τρικυμίας, τόσον βλέπει τελειότερα
καὶ τῆς ἁμαρτίας τὸ βάρος καὶ τῆς κρίσεως τὴν δικαιοσύνην, καὶ τῆς
ἀνταποδόσεως τὴν αἰωνιότητα, διὰ τοῦτο εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου δια-
κρίνει ἡ ψυχὴ ἐντελῶς ποίας βασιλείας ἐστέρησεν αὐτὴν ἡ ἁμαρτία καὶ
ποίας κολάσεως ἐποίησεν αὐτὴν ὑπόδικον. Ἐκ τούτου τότε οἱ ἔλεγχοι
τῆς συνειδήσεως γίνονται βαρύτεροι καὶ ἀφόρητοι, μαστίζει αὐτὴ τότε
σφοδρότατα· ὁ Θεὸς ἔδωκέ σοι λέγει, τὸν πλοῦτον, ἵνα ἐλεῇς τοὺς πτω-
χούς, σὺ δὲ δι᾽ αὐτοῦ εὐηρέστησας τῆς σαρκός σου τὰς ἐπιθυμίαν· ὁ
Θεὸς ἔδωκέ σοι τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἐξουσίαν ὑπερασπίσῃς τοὺς ἀδίκως
δυναστευομένους, οὐδὲ ἐδυνάστευσας τὸ ὀρφανὸν καὶ ἠδίκησας τὴν χήρα
ἡ ὑγεία σου οὐκ ἐγένετό σοι ὄργκνον ἀρετῆς, ἀλλὰ ἀφορμῆς κακίας καὶ
ἀσωτείας· ἡ ἀσθένεια οὐκ ἐγένετό σοι ὄργανον ὑπομονῆς, ἀλλὰ ἀφορμὴ
γογγυσμοῦ καὶ ἀδημονίας· ἐκ τῆς ἀμελείας σου καὶ τοῦ κακοῦ σου πα-
ραδείγματος διεστράφησαν τὰ τέκνα σου καὶ ἐγένοντο ἄνθρωποι πονη-
ροὶ καὶ διεστραμμένοι ἐκ τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ ἀπροσεξίας σου ηὔξησαν
τὰ σκάνδαλα καὶ ἐπλήθυνεν ἡ ἁμαρτία· μετανοίας ἐστὶ χρεία, ἐξομολο-
γήσεως, δακρύων, κραυγάζει ἡ συνείδησις, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς τὸ ὄργανον
ἤγουν τὸ σῶμα δι᾽ οὗ ταῦτα γίνονται ἐκνευρισμένον καὶ σχεδὸν νενε-
κρωμένον, οὐ δύναται συνεργῆσαι πρὸς τὸ ἔργον τῆς μετανοίας. Ἐκ

τούτου ὁ ἀπελπισμένος, ἄλλη βάσανος τῶν προειρημένων σκληροτέρα.

Ὢ ποία ὥρα τότε, πάσχει τὸ σῶμα, πάσχει ἡ ψυχή, πάσχει ὁ
νοῦς, πάσχει ἡ συνείδησις· βασανίζουσιν οἱ πόνοι, βασανίζει ἡ θλῖψις
βασανίζει ὁ σκληρὸς τῆς συνειδήσεως ἔλεγχος· φλογίζει καὶ κατα-
καίει ὁ ἀπελπισμός· ὢ ποία ὥρα τότε! Ἀλλ᾽ ἄρα γε οὐκ ἔστιν
ἰατρός, οὐ ἔστι βοτάνη, οὐκ ἔστιν ἔμπλαστρον, οὐκ ἔστι τρόπος
τοῦ φυγεῖν τὸν θάνατον (ψαλμ. πη. 49.) Μετὰ τὴν θείαν ἐντολήν· «ἀπὸ
δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γνώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ»·
(Γεν. β′. 17) καὶ μετὰ τὴν θείαν ἀπόφασιν, «ᾗ δ᾽ ἂν ἡμέρα φάγεται
ἀπ᾽ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.» καὶ μετὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς
οὐδεὶς δύναται φυγεῖν τοῦ θανάτου τὴν μάχαιραν, ἀλλ᾽ ἀπόκειται τοῖς
ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν·» (Ἑβρ. Θ′. 27.) οὐδεὶς δὲ δύναται μετα-
τρέψαι ταύτην τοῦ Θεοῦ τὴν ἀπόφασιν, μένει δὲ αὕτη ἀμετάκλητος
καὶ ἀμετάτρεπτος. οὐδὲ τὸ πάθος, οὐδὲ ὁ σταυρός, οὐδὲ τὸ αἷμα, οὐδὲ
ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετέβαλεν αὐτήν· διότι καὶ μετὰ Χρι-
στὸν πάντες ἀποθνήσκουσιν, καθὼς καὶ πρὸ Χριστοῦ, πάντες μεταβαλ-
λόμεθα εἰς γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθημεν, κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ ὁρισμόν, «ὅτι γῆ
εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ·» (Γεν. γ. 19.) Διὰ τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Θε-
άνθρωπος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν οὐκ εἶπεν. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐκ ἀποθνή-
σκει, ἀλλ᾽ ἐκήρυξε, λέγων· «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται
(Ἰωάν. ια′. 25). Ἡ ἀπόφασις τοῦ θανάτου ἔμεινεν ἀμετάβλητος, ὅμως
τὰς ὠδῖνας αὐτῆς ἔλυσε καὶ κατήργησε ὁ Θεός, ἐκ νεκρῶν ἀναστήσας
τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, «ὃν ὁ Θεός», λέγει ὁ Θεομακάριστος Πέτρος,
«ἀνέκτησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου» (Πραξ. β′. 24) Ἄκουσον δὲ
ταύτης τῆς ἀληθείας τὴν ἀπόδειξιν. Ποῖαι εἰσὶ τοῦ θανάτου αἱ ὠδῖνες;
Πρώτην ὀδύνην προξενεῖ ὁ θάνατος εἰς τὸν ἄνθρωπον, πληροφορῶν αὐ-
τὸν ὅτι αὐτὸς διαλύει καὶ φθείρει παντελῶς τὴν τούτου ὕπαρξιν. Ἀλη-
θῶς δὲ πρὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμενε μὲν ἡ ψυχὴ
ἀθάνατος, πλὴν διελύετο τοῦ ἀνθρώπου τὸ σῶμα καὶ ἐφθείρετο τοῦ
ἀνθρώπου ἡ ὑπόστασις καὶ οὐδέποτε οὐδὲ ἡ ψυχὴ ἐπέστρεφεν εἰς τὸ
ἴδιον σῶμα οὐδὲ ἀνίστατο ἄνθρωπος ἐκ νεκρῶν, ἵνα ἀποθάνῃ ἀλλὰ ζή-
σῃ εἰς τὸν αἰῶνα· μετὰ δὲ τὴν Χριστοῦ ἀνάστασιν ἐδόθη πᾶσι τοῖς νε-
κροῖς τῆς ἀναστάσεως τὸ χάρισμα. «Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν,
ἀπαρχὴν τῶν κεκοιμένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ δι᾽ ἀνθρώπου ὁ θάνατος
καὶ δι᾽ ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες
ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται».
(Α′ Κορινθ. ιε. 20-22). Ἐπειδὴ δέ ὅταν ἀναστηθῶμεν ἐκ νεκρῶν, τότε
«ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα καὶ
οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα» (Α′ Θεσ. δ. 17)· ὁ δὲ Κύριος μεθ᾽

οῦ πάντοτε ἐσόμεθα ζῇ εἰς τοὺς αἰῶνας, φανερὸν ἐστὶν ὅτι ἀνιστάμεθα
ἵνα μηκέτι ἀποθάνομεν, ἀλλὰ ζῶμεν διὰ παντός. Ὁ θάνατος οὖν κατε-
στάθη ὕπνος, ἐπειδὴ ἐξουδένοσεν ὁ Χριστὸς τῆς ὀδύνης τὸ αἴτιον· διὰ
τοῦτο δέ ἔλεγεν ὁ Παῦλος. «Ποῦ σοῦ θάνατε τὸ κέντρον ; ποῦ σοῦ
ἄδη, τὸ νῖκος; (Α' Κορινθ. ιε. 55). Τί οὖν λυπεῖσαι ὦ ἄνθρωπε ; τί
ὀδυνᾶαι; Ἀποθνήσκεις ἀλλὰ πάλιν ἀνίστασαι, καθὼς κοιμᾶσαι καὶ πά-
λιν ἐγείρεσαι· πρὸ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως ὁ θάνατος ἔφερεν ἀνυπαρ-
ξίαν εἰς τὴν ὑπόστασίν σου, ἀλλὰ μετὰ τὴν Χριστοῦ ἀνάστασιν ἐπαν-
ῆλθεν ἡ ὕπαρξις τῆς ὑποστάσεώς σου. Ἡ ἀνάστασις οὖν τοῦ Χριστοῦ
κατέλυσε καὶ ἐξηφάνησε τὸ αἴτιον τῆς ὀδύνης τοῦ θανάτου, ὅστις οὖν
πιστεύει καὶ ἐλπίζει εἰς αὐτόν, ἐστὶν ἀνώτερος τῆς ὀδύνης διότι ὁ Χρι-
στὸς ἐδίδαξεν μὲν διὰ λόγου ὅτι, κἂν ἀποθάνωμεν, ἀναστησόμεθα καὶ
ζήσομεν, «ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται.» (Ἰωαν. ια. 25.)
ἔδειξε δὲ ἐμπράκτως ὅτι οἱ νεκροὶ ἀνίστανται, ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς καὶ
ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα. «Χριστός, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει·
θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει.» (Ρωμ. ϛ' 9.). Δευτέρα τοῦ θανάτου
ὀδύνη ἐστὶν ἡ θλῖψις διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ διὰ τὴν
στέρησιν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων. Ἔπαυσεν ὁ Χριστὸς καὶ ταύτην
τὴν ὀδύνην, ὑποσχεθεὶς εἰς τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας τροφὴν ἐπου-
ράνιον καὶ δόξαν ἀμάραντον καὶ βασιλείαν αἰώνιον· «καγώ» εἶπε, «δια-
τίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετόμοι, ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε
κὰὶ πίνετε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου». (Λουκ κβ' 29-
30.) Ποῖον οὖν τόπον ἔχει εἰς ἐμὲ ἡ λύπη, ὅταν ἐγὼ πιστεύσω καὶ
ἐλπίζω ὅτι, ἀφοῦ ἀποθάνω, ἐγκαταλείπω μὲν τὰ ἀγαθὰ τὰ λυπηρὰ καὶ
φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα, ἔρχομαι δὲ εἰς τὰ παγευφρόσυνα καὶ ἄφθαρτα
καὶ ἀτ·λεύτητα; φεύγω τὰ σκύβαλα καὶ πορεύομαι εἰς τὰ βασίλεια;
ἀναχωρῶ ἀπό τῆς ζάλης τῶν παθῶν μου καὶ καταντῶ εἰς τὴν γαλήνην
τῆς ἀπαθείας; λυτροῦμαι ἀπὸ τῆς πολυταράχου Θαλάσσης τῆς κακίας
τῶν ἀνθρώπων καὶ φθάνω εἰς τοὺς εὐδίους λιμένας τῆς ἀγαθωσύνης τῶν
ἁγίων; ἀφίημι τὴν γῆν καὶ ἀναβαίνω εἰς τὸν οὐρανόν;

Τρίτη οῦ θανάτου ὀδύνη ἐστὶν ὁ βασανιστικὸς τῆς συνειδήσεως ἔλεγ-
χος· ἀλλὰ καὶ τοῦτον καταπραΰνει ἡ εἰς Χριστὸν πίστις καὶ ἡ εἰς αὐτὸν
ἐλπίς. Ἐὰν εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου πιστεύωμεν ὅτι ὁ μονογενὴς Υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῶν πατρικῶν κόλπων καταβὰς εἰς τὴν γῆν καὶ γενόμενος
ἄνθρωπος ἔπαθε καὶ ἐσταβρώθη καὶ ἀπέθανεν οὐχ' ἵνα καλέσῃ τοὺς δι-
καίους, ἀλλὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν (Μαθτ. Θ. 13), ἐὰν εἰς
τὴν ὥραν τοῦ Θανάτου ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ Χριστὸς μας ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι,» (Α' Τιμοθ. α 15) καὶ ἐλπίσωμεν τὴν ἀπό-
λαυσιν τῆς ἀναπαύσεως, ἣν ὑπεσχέθη ὅτε εἶπεν «Δεῦτε πρύς με πάντες

οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καγώ ἀναπαύσω ὑμᾶς», (Ματθ. ια 28.)
καὶ ἐν κατανύξει ὁμολογήσωμεν ὅτι, «οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ
ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς,» (Τιτ.
γ. 5.), ἡσυχάζει τῆς συνειδήσεως ἡ ἐπίπληξις καὶ κατευνάζει τοῦ ἐλέγ-
χου αὐτῆς ἡ βάσανος. Ἀλλ' ἄραγε εἰς πάντας τοὺς εἰς Χριστόν πιστεύ-
οντας καὶ ἐλπίζοντας λύονται τοῦ θανάτου αἱ ὠδύνες, μετέχουσιν ἄραγε
πάντες οἱ πιστοὶ ταύτης τῆς χάριτος; Ἀδελφοί μου, μὴ πλανᾶσθε, ὅταν
ἀκούητε τὸ ὄνομα τῆς πίστεως, νομίζοντες, ὅτι πᾶσα πίστις ὠφελεῖ καὶ
σώζει· διότι ἡ πίστις, ἡ γυμνὴ τῶν καλῶν ἔργων, ἐστὶν ἀνωφελής. Πί-
στιν ἔχουσιν καὶ τὰ δαιμόνια, διότι καὶ αὐτὰ πιστεύουσιν ὅτι ἐστὶν Θεοῦ
καὶ φρίτουσιν ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. «καὶ τὰ δαιμόνια»
λέγει «ὁ Θεῖος Ἰάκωβος, πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσι» (Ἰακώβ 6. 19.)
πλὴν οὐδὲ ὠφελεῖ αὐτὰ ἡ τοιαύτη πίστις, ἐπειδὴ εἰσὶ γυμνὰ τῆς ἀγά-
πης καὶ πεπληρωμένα πάσης πονηρίας. Ὅταν οὖν ἀκούητε ὅτι εἰς Χρι-
στὸν πίστις ὠφελεῖ, νοήσατε πάντοτε ἐκείνην τὴν πίστιν περὶ ἧς ὁ
Ἀπόστολος Παῦλος εἶπε· «Πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη», (Γαλατ. ε.
6.) ἤγουν πίστις ἐνεργοῦσα τῆς ἀγάπης τὰ ἔργα. Τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ πί-
στις, ἡ καρποφοροῦσα τῶν ἀρετῶν τὴν καρποφορίαν· αὐτὴ ἐστὶν ἡ πίστις
ἡ σωτηριώδης· αὐτὴ ἐστὶ ἡ πίστις, ἥτις γεννᾷ τὴν μετὰ λόγου ἐλπίδα,
τὴν ἐλπίδα τὴν ἔχουσαν θεμέλια ἀληθινὰ καὶ στερεὰ καὶ ἀκράδαντα.
αὐτὴ ἐστὶν ἡ πίστις ἡ λύουσα τοῦ θανάτου τὰς ὠδῦνας· ταύτην τὴν πί-
στιν εἶχον πάντες οἱ ἅγιοι· ταύτην τὴν πίστιν εἶχεν ὁ Παῦλος, ὅθεν ἐνό-
μιζε τὸν θάνατον κέρδος· «ἐμοὶ γὰρ» ἔλεγε, «τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ
ἀποθανεῖν κέρδος» (Φιλιππησ. α. 21.) καὶ οὐ μόνον οὐκ ἐφοβεῖτο, ἀλλὰ
καὶ ἐπεθύμει τὸν θάνατον· «τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων», ἔλεγεν εἰς τὸ ἀναλῦ-
σαι καὶ σῦν Χριστῷ εἶναι». Ἡ τοιαύτη δὲ πίστις ἐγέννα εἰς τὴν καρδίαν
αὐτοῦ τὴν αὐτοῦ τὴν εὐλογοφανῆ καὶ βεβαίαν ἐλπίδα τῆς ἀπολαύσεως
τῶν ἐπουρανίων στεφάνων· διὸ μετὰ παρρησιας ἔγραφε· τὸν ἀγῶνα τὸν
καλὸν ἠγώνισμαί, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρικα· λοιπὸν
ἀποκεῖταίμοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσειμοι ὁ Κύριος ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ Δίκαιος Κριτής.» (Β. τιμοθ. δ. 7-8.) παρατήρησον δὲ
τὶ εἶπε καὶ περὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν ἀνθρώπων· «οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ
καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ». Οὐκ εἶπε «πᾶσι τοῖς
πιστεύουσιν εἰς αὐτόν», ἀλλά. «Πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
αὐτοῦ», ἵνα διὰ τοῦτο διδάξῃ ὅτι ἐκείνους ὠφελεῖ ἡ πίστις, καὶ ἐκεῖνοι
ἔχουσι βεβαίαν τῆς σωτηρίας τὴν ἐλπίδα, ὅσοι, πράξαντες τὰ ἔργα τῆς
πίστεως, ἐπιθυμοῦσι τὴν ἡμέραν τῆς ἀνταποδόσεως ἵνα λάβωσι τῶν ἀγώ-
νων αὐτῶν τὸν στέφανον. Μακάριος οὐκ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις,
ἐθησαύρισεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ταύτην τὴν σωτήριον πίστιν, ἐξ αὐτῆς

δὲ καὶ τὴν μετὰ λόγου βεβαίαν ἐλπίδαν. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὅστις πιστεύει, εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν οὐχὶ ἀκάρπως, ὥσπερ τὰ δαιμόνια, ἀλλὰ καρποφόρως, ὥσπερ οἱ ἅγιοι· ὅστις πιστεύει, πιστεύων δὲ πράττει τῆς πίστεως τὰ ἔργα· μακάριος ὅστις οὐ μόνον πιστεύει, ἀλλὰ καὶ σωφρονεῖ καὶ δικαιοπραγεῖ καὶ ἀγαπᾷ καί ἐλεεῖ καὶ προσεύχεται καὶ νηστεύει καὶ φυλάττει πάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐργάζεται πᾶσαν ἀρετήν· ἐκεῖνος ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἔχει τὴν συνείδησιν ἥσυχον ἐκ τῶν ἐλέγχων τῆς ἁμαρτίας, τὴν καρδίαν χαίρουσαν διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, τὴν ψυχὴν ἐλπίζουσαν, τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ὅθεν εἰς ἐκεῖνον οὐδὲν ἰσχύουσιν αἱ ὠδῖνες του θανάτου· ἐκεῖνον περικυκλοῦσιν τότε ἅγιοι ἄγγελοι, ἵνα παραλάβωσιν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· ἐκεῖνος ψάλλει τότε μετὰ τοῦ Δαβίδ. «Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω». (ψαλμ. δ. 9.) Τρισάθλιοι δὲ ὅσοι ἔχουσι τὴν πίστιν τῶν δαιμόνων, πιστεύουσι δηλονότι εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ περιφρονοῦσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· πιστεύουσιν, ἀλλ' οὐδέποτε πράττουσιν ἀρετῆς ἔργον πιστεύουσιν, ἀλλ' οὐδέποτε μετανοοῦσιν. Οὐαί εἰς αὐτοὺς! διότι ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου αὐτῶν γίνονται φλογεραὶ τοῦ θανάτου αἱ ὠδῖνες, ἐξαπτόμεναι ὑπὸ τῶν δαιμόνων τῶν περικυκλούντων αὐτούς, ἵνα ἁρπάσωσι τὴν ἀμετανόητον αὐτῶν ψυχήν, οὐαὶ εἰς αὐτούς! διότι «θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός». (Αὐτοθ. λ. γ. 22.).

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

Ἂν θέλῃς ὦ ἀγαπητέ, νὰ σώσῃς τὴν ψυχήν σου « βιβλίον ἀναγίνωσκε εἰς ὅλην τὴν ζωήν σου.» «Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς, ἐν αὐταῖς εὑρήσετε ζωὴν αἰώνιον.»

Ἀκούσατε καὶ φρίξατε!

*Κάποια δούλη τοῦ Θεοῦ ὀρθόδοξος οὖσα. εἶδε κατ' ὄναρ τὴν
Κυρίαν Θεοτόκον καὶ τῆς ἐδείκνυεν μίαν ὡραιοτάτην πεδιάδα καὶ
ἐντὸς τῆς πεδιάδος ἦτον ἄνθρωποι τῶν ὁποίων ἀνθρώπων τὸ
πρόσωπον ἔλαμπεν. Ἔξω τῆς πεδιάδος ἦτο μία λίμνη βορβορώδης,
ἐντὸς τῆς λίμνης ἦτον τὰ ἑξῆς. Εἰς τὸ ἥμισυ μέρος τῆς λίμνης εὑ-
ρίσκοντο φεῦ! τερατώδεις ἄνθρωποι, δηλαδὴ ὁ μισὸς ἄνθρωπος
ἀποτελεῖτο ἀπὸ ζῷον καὶ ὁ ἄλλος μισὸς ἄνθρωπος. Τὸ ἄλλο μέρος
τῆς λίμνης ἦτο χοῖροι ὡς εἰς βοῦρκον. Τότε ἠρώτησε ἡ γνησία
δούλη ἐκείνη τὴν Παναγίαν μας τί σημαίνουν τὰ ὁραθέντα; Καὶ
ἡ Παναγία μας: Βλέπεις κόρη μου; αὐτοὶ ὅπου λάμπουν εἶναι οἱ
γνήσιοι ὀρθόδοξοι ὅπου βαδίζουν εἰς τὸ πάτριον ἑορτολόγιον καὶ
τηροῦν τὰς παραδόσεις τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς ἁγίας Ἐκκλη-
σίας, αὐτὰ τὰ στίγματα ὅπου ἔχουν ἐπάνω τους δηλοῦν ὅτι δὲν εἶ-
ναι καθαρὰ ἐξομολογημένοι. Αὐτοὶ ὅπου εἶναι ὡς τέρατα εἰς τὴν
λίμνην, εἶναι αὐτοὶ ὅπου λέγουν ὅτι εἶναι καὶ μὲ τὸ ὀρθόδοξον
καὶ μὲ τὸ κακόδοξον, δηλαδή καὶ μὲ τὸ νέον καὶ μὲ τὸ παλαιὸν,
καὶ δι' ἀνθρωπαρέσκειαν ἢ διὰ προσωποληψίαν δὲν ἀκολουθοῦν
τὸ ὀρθόδοξον ἀλλὰ πηγαίνουν καὶ μὲ τὰ δύο.*

*Αὐτοὶ ὅπου εἶναι χοῖροι, εἶναι αὐτοὶ ὅπου ἀκολουθοῦν τὸ
Φράγγικον κακόδοξον νέον ἑορτολόγιον καὶ δὲν δέχονται νουθε-
σίαν καὶ παρασύρουν καὶ ἄλλους εἰς τὴν κακοδοξίαν καὶ τοὺς κο-
λάζουν καὶ εὐθὺς ἐξύπνησεν.*

---

*Ἐπίσης καὶ ἄλλη ἐνάρετος νεάνις εἶδεν ἐν ὁράματι πεδιάδαν
πεπληρωμένην παμπόλλων ἀνθρώπων κάτω νεώντων τὰ θ. πρό-
σωπα, ἀλλὰ διὰ μελανίας ὡς βαθείας νυκτὸς αἰθιόπων δεισεδεστά-
της μορφῆς. Τὸν ἐμφανισθέντα Κυρίου Ἄγγελον ἠρώτησε, πᾶς
τῶν τούτων ἀνθρώπων φ. φρικ. ἄσχημοι ὡς δαιμόνων μορφήν;
Ἀπεκρίθη, οὗτοι εἰσὶν οἱ σημερινοὶ λεγόμενοι Νεοημερολογῖται
σχηματικοὶ κακόδοξοι μὲ αἱρετ. Φράγκους.*

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

α) Εἰς τοὺς Ἁγίους προστάτας Μονῆς μας. Ἦχος πλ. α'.

Τοὺς προστάτας Μονῆς μας, πανυπερενδόξου τὴν Μητέραν Χριστοῦ μας Ἁγνὴν Θεόπαιδα Παναγίαν Μαριὰμ ἡγιασμένην μας σκηνήν, φρουρὸν ψυχῆς μας καὶ σώματος γονυκλινῶς προσκυνοῦμεν, σὺν τοῖς λοιποῖς μὰς Ἁγίοις ἡμῶν ἀγρύπνοις καὶ φύλαξι.

β) Εἰς τὸν Εὐαγγελ. Ματθαῖον Ἦχος α'.

Ἀπόστολον Ματθαῖον, μυστολέκτην καὶ κήρυκα τὸν αὐτόπτην θαυμάτων Εὐαγγελίου τῆς Χάριτος, τιμήσωμεν ἐν ὕμνοις καὶ Ὠδαῖς, μιμούμενοι Ἁγίων ἀρετάς, Γεωργίου Στρατηλάτου, Μηνᾶ θαυματουργοῦ μας, Φανουρίου, Παντελεήμονος, αὐτοῦ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύουσιν.

γ) Εἰς τοὺς Ἁγ. Πάντας Ἦχος α'.

Προσευχαῖς καὶ πρεσβείαις τῶν Ἁγίων Πάντων σου Κύριε, ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πεμπομένων Φιλάνθρωπε Δέσποτα, δέξου δεήσεις μας οἰκτρὰς καὶ σῶσον μας ὡς εὔσπλαχνος Σωτήρ, πρεσβειῶν Σῆς Μητρὸς ὦ Χριστέ μου καὶ λοιπῶν τῶν Σῶν Φίλων Μακρόθυμε· εἰρήνη τῇ Σῇ Ποίμνῃ παράσχου σωτηρίᾳ καὶ ταῖς Ψυχαῖς ἡμῶν τὸ Μέγα ἔλεος.

δ) Εἰς τὴν Ἁγίαν Ματρώναν. Ἦχος πλ. α'.

Ἰατρόν μος τὴν ἄμισθον εὐφημήσωμεν καὶ μητέραν Ὁσίαν νῦν προσκυνήσωμεν τὴν Ἁγίαν τοῦ Θεοῦ Μοναζουσῶν τὴν καλλονὴν γονυκλινῶς ἀνυμνοῦμεν Ματρῶνα μας Θαυμασίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύουσι πρὸς φιλάνθρωπον Κύριον

ε) Εἰς τοὺς Ἁγίους Πάντας. Ἦχος πλ. α'.

Τῶν ἁγίων μας πάντων ἀγῶνας ἔπαθλα, ἐξορίας κακώσεις σκληρὰ μαρτύρια, τῶν Ἀγγέλων οἱ χοροὶ πάντες ἐθαύμασαν, Ἀποστόλων προφητῶν, Δικαίωντε Ἱεραρχῶν, Μαρτύρων δὲ καὶ Ὁσίων, δυνάμει τε τοῦ Σταυροῦ μας, βελίαρ καὶ ὀπαδοὺς τοὺς σκληροὺς τυράνους κατέβαλον.

ϛ) Εἰς τὸν Ἅγιον Νεκτάριον Πενταπόλεως - Αἰγίνης. Ἦχος γ'.

Πενταπόλεως τὸν Ἱεράρχην, καὶ Αἰγίνης τὸν πολυοῦχον, Ἁγιώτατον ποιμένα ὑμνήσωμεν λέγοντες. Νεκτάριε ἅγιε πάτερ ὅσιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ Κόσμου, καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ζ) Εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον. Ἦχος πλ. α'.

Ἁγιώτατον πάντες ἀνευφημήσωμεν, Ἱεράρχην Νικόλαον προσκυνήσωμεν, τῶν πτωχῶν μὲν πλουτιστήν, χηρ' ὀρφανῶν προμηθευτήν, Θαλαττευόντων συνοδόν, καὶ καταδίκων τὸν ρύστην. Οὗ ταῖς πρεσβείαις Χριστέ μου, ἱκεσιῶν τῆς Μητρός σου, παρθένου τε παναγίας, σῶσον ἡμᾶς Κύριε.

η) Εἰς τὰς Ὁσίας Μητέρας. Ἦχος Δ' Τὸν τάφον σου..

Ὁσίας τὰς σεμνάς, καὶ Ἁγίας Μητέρας, τιμήσωμ' ἀδελφαί, εὐλαβῶς προσκυνοῦσαι, Μαρίαν Μητρῶν μας, Πελαγίαν Εἰρήνην τε, Εὐφημίαν δε, σὺν Εὐφροσύνῃ Μακρίνα, Εὐπραξία τε, Θεοφανὼ Φιλοθέη, Συγκλιτικὴ Ξένη Ἄννην, σὺν ταῖς ἄλλαις ἀξίως τιμήσωμεν.

θ) Εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Ἦχος πλ. α')

Τὴν Θεόπαιδαν κόρην ἀνευφημήσωμεν, Θεοτόκον Μαρία δοξολογήσωμεν, εἰσαχθεῖσαν ἐν ναῷ ὑπὸ γονέων εὐλαβῶν, Θεοπατόρων τῶν σεπτῶν Ἰωακεὶμ καὶ τῆς Ἄννης, γονυκλινῶς προσκυνοῦμεν τὴν πάγκαλον Θυγατέρα, καὶ Οἰκουμένης Βασίλισσα.

ι) Εἰς τὸν ἀναστηθέντα Ἰησοῦν Χριστὸν σὺν τῇ Παναγίᾳ αὐτοῦ Μητρὶ Μαριάμ. Ἦχος πλ. α'.

Ἀναστηθέντα Χριστοῦ μας πάντες ὑμνήσωμεν, παναγίους του πόδας νῦν προσκυνήσωμεν, λυτρωτήν μας Ἰησοῦν πλαστουργόν τε τον Θεόν, σὺν Παναγίᾳ αὐτοῦ Μητρί, Εὐλογημένη Μαριάμ, τῇ Μεσητρία τῶν πιστῶν Χριστιανῶν Ὀρθοδόξων, ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ Κόσμου αἰτοῦμεν σωτηρίαν, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ Μέγα Ἔλεος.

ΜΕΓΑΛΗΝΑΡΙΑ

« Τὴν ἁγίαν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἐκ τῆς Παρθένου προσκυνήσωμεν οἱ πιστοὶ ἀναγεννηθέντες καὶ υἱοθετηθέντες, Πατρὶ αὐτοῦ τῷ Θεῷ καὶ Παντοκράτορι.

Εἰς τὴν Ἁγίαν Ὑπαπαντή.

«Τὴν ἁγίαν πάντες Ὑπαπαντή, Ἰησοῦ Χριστοῦ μας προσκυνήσωμεν εὐλαβῶς, μητρός του Παναγίας, ἁγνῆς παγκάλου κόρης, Κυρίαν Θεοτόκον δοξολογήσωμεν.

Εἰς τὰ Εἰσόδια.

« Δεῦτε προσκυνήσωμεν εὐλαβῶς, Ἱερὰν Εἰκόναν Εἰσοδίων Θαυματουργόν, ἁγνῆς παγκάλου κόρης, Κυρίαν Θεοτόκον, δι' ἧς ἡ σωτηρία ψυχῆς δοθήσεται.

Εἰς τοὺς Θεοπάτορας.

« Δεῦτε προσκυνήσωμεν ἀδελφαί, κόρην Παναγίαν πάγκαλόν τε τὴν Μαριάμ, Θείων θεοπατόρων, Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης, ὡραίαν θυγατέραν ἁγνὴν πανάσπιλον.

Εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον.

« Δεῦτε εὐφημήσωμεν ἀδελφαί, τοὺς δύο μεγάλους καὶ ἁγίους θαυματουργοὺς Ἀπόστολον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστήν μας, σὺν τῷ Τροπαιοφόρῳ ἁγίῳ Γεωργίῳ Μεγαλομάρτυρι.

Εἰς τὰς Ἁγίας Ὁσίας Μητέρας.

« Δεῦτε προσκυνήσωμεν ἀδελφαί, τὴν εὐλογημένην Παναγίαν

μας Μαριάμ, σὺν ταῖς δυσ᾽ Ἀποστόλοις Φωτεινή τε καὶ Θέκλη, Μαριν᾽ Αἰκατερίνη παρθενομάρτυσι.

Εἰς τὸν Ἅγιον Νεκτάριον.

« Ποιμενάρχα Ἅγιε θαυμαστέ, ὡς φρουρὸς ἐδείχθης τῶν παρθένων θαυματουργός, Νεκτάριε δὲ θεῖε. Μονήν μας παρθενῶνα σκέπε ἡμᾶς καὶ πάντας ἀεὶ περίσωζε.

Εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον.

« Δεῦτε προσκυνήσωμεν ἀδελφαί Ἱερὰν Εἰκόνα Νικολάου θαυματουργοῦ, πατρός μας ποιμενάρχου Ἁγίου Ἱεράρχου, προστάτου τῆς ζωῆς μας, ὡς καὶ μεσίτου, ἀγρύπνου φύλακος.

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΘΕΙΟΥΣ ΜΑΣ ΠΡΟΣΤΑΤΑΣ

Δεῦτε συμφώνως ἀδελφαί μου καὶ γονυκλινῶς ὑμνοῦμεν
Ἰησοῦν Χριστόν μας πλαστουργὸν εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν».
«Ἐπίσης τὴν Μητέραν του, Παναγίαν Μαρίαν
δι ἧς ἐλπίζομεν ἁγνῆς, πρεσβειῶν σωτηρίας»
«Οὐ μόνον σώματος ἡμῶν φρουρόν μας παρθενίας
ἀλλὰ πολυτιμήτου μας ψυχῆς μας σωτηρίας»
Μετὰ δακρύων μας πολλῶν, ἀεὶ ν᾽ εὐχαριστοῦμεν
προθύμως καὶ ἀόκνως τε πᾶσαι δοξολογοῦμεν».
« Διὰ μεγάλας πρὸς ἡμᾶς, Θείας εὐεργεσίας
Μονῆς ἀρίστης θαυμαστῆς, καλῆς τοποθεσίας».
«Θαῦμα μεγάλο γέγονε, διὰ ἐσκορπισμένας
ἐγκαταλελυμένας τε, ὀρφαν᾽ ἀπορρημένας»
«Φιλεύσπλαχνοι προστάται μας εἰς Μονὴν νὰ μᾶς κλείσουν
ὁδὸν ἀληθινὴν ἡμῖν, μετανοίας μας δείξουν.»
«Ὅπως διέλθωμεν καλῶς, ὑπόλοιπον ζωήν μας
κλαύσωμεν καὶ θρηνήσωμεν, ἁμαρτωλὴν ψυχήν μας».
«Μὲ ποίους λόγους τάλενες, νὰ τοὺς εὐχαριστοῦμεν
δι᾽ ἀσθενοῦς δὲ γλώσσης μας νὰ τοὺς ὑμνολογοῦμεν».
«Ἐξ ὀφθαλμῶν μας δάκρυα, νυχθημερὸν νὰ ρέουν
δ᾽ ἀπειρ᾽ εὐχαριστείας μας, ποταμηδὸν νὰ ρέουν».
«Ὅπως μᾶς ἀποπλύνωσιν, τὸν ῥύπον τῶν πταισμάτων
σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀπείρων μολυσμάτων»
Ν᾽ εὐχαριστοῦμεν ἁγίους μας προστάτας τῆς Μονῆς μας
πρὸ πάντων πολυτίμου τε ἀθανάτου ψυχῆς μας».
«Ματθαῖον Εὐαγγελιστήν, Γεώργιον ἀθλοφόρον
Μηνᾶ μας τὸν θαυματουργόν, μέγιστον θεοφόρον»
«Φανούριον τὸν Εὑρετήν, ἀνθρωπίνων πραγμάτων
Παντελεήμων ἀθλητήν, ἰατρὸν νοσημάτων»

«Ἐπίσης καὶ Ματρῶναν μας θαυματουργὸν Ὁσίαν»
τὴν ἄγρυπνον προστάτιδα μητέρα μας Ἁγίαν»
Ἀκαταπαύστως ἀδελφαί, νὰ τοὺς παρακαλοῦμεν»
Ἁγίας τὰς εἰκόνας των, εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν»
Καὶ διὰ πρεσβειῶν αὐτῶν, Κύριος νὰ μᾶς σώσῃ»
ἐκ τῶν ἀπείρων μας παθῶν πάντας ἐλευθερώσῃ»
Οἷς κρίμασιν ἐπίσταται, φιλευσπλάχνως μᾶς σώσῃ»
τῆς βασιλείας οὐρανῶν νὰ μᾶς καταξιώσῃ»
«Καὶ μετὰ τῶν φρονίμων του Παρθένων νὰ εἰσάξῃ
ἐν Παραδείσῳ Ἰησοῦς δικαίων κατατάξει».
«Διὰ πανάγνων πρεσβειῶν Μητρός μας Παναγίας
ὀρθοδόξων προστάτιδος ψυχῆς μας σωτηρίας».
« Ἐπίσης ὅλων προσευχῶν προδρόμων μας καὶ ἁγίων
προφητῶν Ἀποστόλων μας πρεσβειῶν τῶν Μαρτύρων».
«Δικαίων καὶ Πατριαρχῶν Ἱεραρχῶν ἁγίων
Μαρτύρων τε τῶν γυναικῶν, Μητέρων μας ὁσίων».
«Ὦ Παναγία μας ἁγνή, Βασίλισσα μας σώσῃς
καὶ τῶν φρικτῶν κολάσεων πάντας ἐλευθερώσῃς».
«Γένοιτο Παναγία μου, πόθοι μας πληρωθῶσιν
οἰκτρόταταί μας προσευχαί, ὅπως εἰσακουσθῶσιν».

Ἄνοιξον τὰ φιλάνθρωπα Χριστέ μου νὰ μᾶς σώσῃς
ἐκ τῶν ἀπείρων μας παθῶν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃς.
Διὰ πανάγνων πρεσβειῶν Μητρός σου Παναγίας
χριστιανῶν προστάτιδος ψυχῆς μας σωτηρίας.
Ἐπίσης πάντ ἁγίων σου, Ἀποστόλων Μαρτύρων
προφητῶν καὶ Ἱεραρχῶν καὶ ὅλων τῶν Ὁσίων.

«Εἰδ᾽ ἄλλως δὲ καὶ κολασθῇς νὰ μὴν παραπονῆσαι
ὅτ᾽ εἰς πρόσκαιρα καὶ μάταια σαρκός σ ἐπασχολῆσαι
Τὴν δὲ ψυχὴν ἀθάνατον οὐδόλως δὲν φροντίζεις
καὶ ὡς ζῶον ἄλογον νὰ ζῇς οὐδὲν πιστευ ἐλπίζεις.»
«Καὶ σὲ πλανᾷ ὁ Σατανᾶς, ἔρχεται θάνατός σου
κρίσις φρικτὴ καὶ φοβερά, ἐλθὲ τὸ λογικόν σου.
Καὶ ἐὰν μὲν αἰφνιδίως δὲ δράπανον σὲ θερίσῃ
μετὰ δαιμόν᾽ εἰς κόλασιν τάρτατον τιμωρήσῃ».
«Καὶ τότε ἀνωφέλευτα θρηνῇς δὲ καὶ φωνάζῃς
μετὰ δὲ θρήνων σου πολλῶν θέλεις ἀναστενάζεις
Οὐαὶ δὲ καὶ ἀλλοίμονον καλὸν μὴ ἐγεννήθην
παρὰ μετὰ δαιμόνων τε, εἰς Ἅδην κατεκρίθην.
Ὡς ἐν Ἰ. Χριστοῦ Εὐαγγελίῳ
Καλὸν ὁ ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἐγεννήθην

(ὁ Κολασθεὶς)

(Ὡρίσθη παρὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων, χρῆναι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι, τοὺς εἴτε τὴν Πίστιν, εἴτε εἰς Κανόνας ἁμαρτήσαντας Ε΄ Οἰκουμεν. Συνόδου.)